

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Otuz üçüncü Birleşim

25 . I . 1954 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	314	deki Büyükelçimizin hususi durumuna rağmen vaktinde geri alınmamış olması sebebi ve son hâdise karşısında, sebep olanların iş başında kalmasının doğru olup olmadığı hususu hakkında Dışişleri Vekilinden gensoru açılmasına dair önergesi (6/1337)	317
2. — Havale edilen kâğıtlar	315	3. — Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu'nun, Kahire Büyükelçimizin Mısır Hükümeti tarafından hudut haricine çıkarılması hâdisesinin bugüne kadarki safahatıyla bu işte Dışişleri Vekâletinin nasıl bir hareket hattı üzerinde olduğuna dair Dışişleri Vekilinden gensoru açılması hakkında önergesi (6/1340)	317:318
3. — Yoklama	315	6. — Görüşülen işler	318
4. — Riyaset Divanının Umumi Heyete sunuşları	315	1. — İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununun 4348 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan 5 nci maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (1/586)	318
1. — İhtira berati kanunu lâyihasının geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (3/570, 1/660)	315	2. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/702)	318:319,325,329,354:357
2. — Markalar ve menşe işaretleri kanunu lâyihasının geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (3/571, 1/664)	315:316	3. — Devlet Üretim Çiftlikleri Umum	
3. — Çoruh Mebusu Zihni Ural'ın, İnşaat malzemesi imaline mahsus ocaklar küşadı ve işletilmesine dair olan kanun teklifinin geri verilmesi hakkında tavreri (4/401, 2/569)	316		
5. — Gensorular	316		
1. — Trabzon Mebusu Cahid Zamangil ve 4 arkadaşının, dış ticaretimizde hüküm süren dış ödeme zorluklarının ve çeşitli menfi neticelerinin ne kadar zamanda ve nasıl bir program ve tedbirlerle izalesi düşünüldüğü hususunun Başvekinden istizah olunmasına dair önergesi (6/1304)	316:317		
2. — Seyhan Mebusu Remzi Oğuz Arık ve 5 arkadaşının, Mısır Devleti nezdin-			

Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/656) 319 :320,325, 329,358 :361

4. — Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde münakale yapılmasına dair kanun lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/681, 705) 320, 325,329,362 :365

5. — Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/713) 321 :325,325 :329,329 :339

6. — Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ve 20 arkadaşı ile Konya Mebusu Safet Gürol'un, «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları», ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin de-

Sayfa

giştirilmesine ve yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifleri ve Ekonomi ve Ticaret komisyonları raporları (2/582,585) 340 : 344

7. — Sorular ve cevaplar 345

A — Yazılı sorular 345

1. — Ordu Mebusu Feyzi Boztepe'nin, Doktor Hamza ve Nedim Caner'in durumları hakkındaki sorusuna Millî Savunma Vekili Kenan Yılmaz'ın yazılı cevabı (6/1272) 345 :346

2. — Ankara Mebusu Seyfi Kurtbek'in, 4 Kasım 1952 tarihinden bugüne kadar Ulaştırma Vekâletiyle bu teşkilâta bağlı umum müdürlüklere ne kadar memur, müstahdem ve sair personel alındığına ve hangi vazifelere tâyin edildiklerine dair sorusuna Ulaştırma Vekili Yümnü Üresin'in yazılı cevabı (6/1336) 346 :353

3. — Mardin Mebusu Aziz Uras'ın, Askerî Terfi kanunu lâyihasının ne zaman Meclise sunulacağına dair sorusuna Millî Savunma Vekili Kenan Yılmaz'ın yazılı cevabı (6/1339) 353

8. — Sunuklar ve telgraflar 353

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Soruların gündemdeki diğer işlerden sonra görüşülmesi hakkındaki taktir, kabul olundu.

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsirine dair taktiri üzerinde görüşmeler yapıldı.

25 Ocak 1954 Pazartesi günü saat 15 te top-

lanılmak üzere Birleşime son verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
Fikri Apaydın

Kâtip
Çanakkale Mebusu
Ömer Mart

Kâtip
Bolu Mebusu
İhsan Gülez

Sorular

Sözlü sorular

1. — İstanbul Mebusu Nazlı Tıbar'ın, İstanbul'daki Paktör Pastorize Süt Fabrikasının kapanması sebeplerine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Vekâletine gönderilmiştir. (6/1351)

2. — Balıkesir Mebusu Müfit Erkuyumcu'nun, 6119 sayılı Kanun hükümlerine göre Adli Tıp Meclisinin kurulup kurulmadığına ve Adli Tıp Müessesesinin faaliyetine dair sözlü soru önergesi, Adalet Vekâletine gönderilmiştir. (6/1352)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — Belediye Gelirleri Kanununun 24 nci maddesine bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası (1/742) (Ticaret, İçişleri ve Bütçe komisyonlarına)

2. — Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları hakkındaki Kanuna bazı hükümler eklenmesine dair olan 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası (1/743) (Sağlık ve Sosyal Yardım ve Bütçe komisyonlarına)

Teklifler

3. — Bolu Mebusu Zuhuri Danışman'ın, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair 3656 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin (E) fıkrasına bir bent ilâvesi hakkında kanun teklifi (2/598) (Bütçe Komisyonuna)

4. — Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Yedek Subay ve Yedek Askerî Memurlar Kanununa ek 6137 sayılı Kanunun geçici 4 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/599) Millî Eğitim ve Millî Savunma komisyonlarına)

5. — İzmir Mebusu Mehmet Aldemir ve Kütahya Mebusu İhsan Şerif Özgen'in, 4808 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/600) (Bütçe Komisyonuna)

Raporlar

6. — Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanununun 10 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Tarım ve Bütçe komisyonları raporları (1/640) (Gündeme)

7. — Muğla Mebusu Nâttık Poyrazoğlu ve 27 arkadaşının, Yedek Subay ve Askerî Memurlar hakkındaki Kanunun 3923 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/589) (Gündeme)

8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çukurova Elektrik Türk Anonim Ortaklığı arasında Seyhan Barajı hidro - elektrik tesislerinin devrine mütaallik olarak akdedilen Mukavelenin tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları (1/727) (Gündeme)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Tefik İleri

KÂTIPLER : Ömer Mart (Çanakkale), İhsan Gülez (Bolu).

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız efendim. (Hatay seçim çevresi mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Birleşimi açıyorum efendim. Riyaset Divanının Umumi Heyete sunuşları var, okuyoruz.

4. — RİYASET DİVANININ UMUMİ HEYETE SUNUŞLARI

1. — *İhtira beratı kanunu lâyihasının geri verilmesine dair Başvekâlet tezkeresi (3/570,1/660)*

B. M. M. Yüksek Reisliğine

13 . X . 1953 tarihli ve 6/2929 sayılı yazımızla sunulmuş olan ihtira beratı kanunu lâyihasının iade edilmesine müsaadelerini saygıla-

rimla arz ve rica ederim.

**Başvekil
A. Menderes**

REİS — Geri verilmiştir efendim.

2. — *Markalar ve menşe işaretleri kanunu lâyihasının geri verilmesine dair Başvekâlet tezke-*

resi (3/571, 1/664)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
13 . X . 1953 tarihli ve 71 - 2351/6/2928 sayılı yazı ile takdim edilmiş olan markalar ve menşe işaretleri kanunu lâyihasının iadesini saygılarımla arz ve rica ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Geri verilmiştir efendim.

3. — *Çoruh Mebusu Zihni Ural'ın, inşaat malzemesi imaline mahsus ocaklar küşadı ve işletilmesine dair olan kanun teklifinin geri verilmesi hakkında tavriri (4/401, 2/569)*

22 . I . 1954

Yüksek Reisliğe
İnşaat malzemesi imaline mahsus ocaklar kü-

şadı ve işletilmesine dair olan kanun teklifimin geri verilmesini saygılarımla rica ederim.

Çoruh Mebusu
Zihni Ural

REİS — Geri verilmiştir efendim.

Gündemle ilgili bir tavriri var okutuyorum efendim.

Yüksek Reisliğe

Bugünkü gündemde mevcut kanun lâyiha ve tekliflerinin sorularla öncelikle ve içtüzük gereğince bir defa görüşülecek işlerden evvel müzakeresini arz ve teklif ederim.

Rizo Mebusu
Osman Kavrakoğlu

REİS — Tavriri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — GENSORULAR

1. — *Trabzon Mebusu Cahid Zamangil ve 4 arkadaşının, dış ticaretimizde hüküm süren dış ödeme zorluklarının ve çeşitli menfi neticelerinin ne kadar zamanda ve nasıl bir program ve tedbirlerle izalesi düşünüldüğü hususunun Başvekiliden istizah olunmasına dair önergesi (6/1304)*

9 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

22 Eylül 1952 tarihinde liberasyon yolu ile ithalât tatil edilmiş ve memleketin ciddi ödeme zorlukları karşısında bulunduğu görülerek ithalâtın umumi surette tahdidi yoluna gidilmiştir.

Böyle bir durumla karşılaşan Hükümet, 14 aydan beri, tahdit tedbirlerini bir türlü herhangi bir sisteme bağlayamamış, dış ticaretimizin idaresinde hâdiselerin günü gününe telkin ettiği çarelere başvurmuştur. Piyasamızda keşmekeş hüküm sürmektedir.

Ticaret Bakanlığınca görülüp tescil olunan ithal müsaadeleri, ithal edilecek mal bedelinin ödenmesi için lüzumlu dövizin zamanında sağlanacağına dair herhangi bir teminat kıymetinden mahrum vesikalar haline gelmiştir. Dış ödemelere ait döviz transferlerinde intizam kalmamış, ithal ve hattâ istihlâk edildiği halde bedeli harice ödenmemiş mallardan dolayı memleketimiz dış piyasalara karşı borç

altına girmiştir. İthal bedelini teşkil eden dövizlerin yabancı hak sahiplerine ödenmesinde o derece itimatsızlık hâsıl olmuştur ki, Türk ve ilgili yabancı piyasalar şaşkınlığa düşmüş ve nasıl bir hareket hattı takibedeceklerini bilemez olmuşlardır.

Bu halin en tabii neticesi olarak piyasamızda kararsızlık ve emniyetsizlik hâsıl olmuş, ticari itibarımız memleket dışında zedelenmiştir.

22 Eylül'den bu yana 14 ay gibi bir zaman geçmiş olmasına rağmen, durumda iş hayatının beklediği salâh hâsıl olmamıştır. Bu zararlı gidişe son vermek üzere Hükümetin müessir tedbirler alması zaruret halindedir.

Durumun açıkça ortaya konulmasında ve tedbirlerinin Yüksek Meclis huzurunda gözden geçirilmesinde memleketimiz için fayda mülâhaza ediyoruz.

İç piyasada huzur ve istikrar ve münasebette bulunduğumuz dış piyasalarda emniyet ve itimat sağlamaya mâtuf olan böyle bir açıklamaya imkân vermek maksadiyle:

Dış ticaretimizde 14 aydan beri hüküm süren dış ödeme zorluklarının ve çeşitli menfi neticelerinin ne kadar zamanda ve nasıl bir program ve tedbirlerle izalesi düşünüldüğü hususunda Başbakan'dan gensoru açılmasını

arz ve teklif ederiz.

Trabzon	Sinob
Cahid Zamangil	Server Somuncuoğlu
Trabzon	Van
Cemal Reşit Eyüboğlu	Ferid Melen
Malatya	
Mehmet Sadık Eti	

REİS — Trabzon Mebusu Cahid Zamangil ve dört arkadaşının, dış ticaretimizde hüküm süren ödeme zorluklarının ve eşitli menfi neticelerinin ne kadar zamanda ve nasıl bir program ve tedbirlerle izalesi düşünüldüğü hususu için Başvekiliden gensoru açılmasına dair tavrini dinlediniz. Tavrini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Reddedilmiştir.

2. — *Seyhan Mebusu Remzi Oğuz Arık ve 5 arkadaşının, Mısır Devleti nezdindeki Büyükelçimizin hususi durumuna rağmen vaktinde geri alınmamış olması sebebi ve son hâdise karşısında, sebep olanların iş başında kalmasının doğru olup olmadığı hususu hakkında Dışişleri Vekilinden gensoru açılmasına dair önergesi (6/1337)*

T. B. M. Meclisi Reisliğine

1. Mısır Devleti nezdindeki Büyükelçimizin Mısır'da vukua gelen son rejim değişikliğinin icap ve ikazlarına ve eski hanedanla olan sıhrî yakınlığa rağmen vaktinde alınmamış olmasının sebebi nedir?

2. Büyükelçimize son aylarda Mısır, başını ve siyasi muhitinde gösterilen dostane olmıyan tezahürlerin devamına ve bizzat kendisinin alınmasını istemesine rağmen orada bırakılmasının sebebi nedir, bu bırakılmayı büyükelçimizin aile ve şahsi mallarına ait işlerin tasfiyesine bağliyan beyanlar ve haberler hakkında Dışişleri Vekilinin düşüncesi nedir?

3. Bütün bu tedbirsizliklerin ve idaresizliklerin büyükelçimizin sınır dışı edilmesi gibi, Devletimizin mânevi varlığına ve dış itibarına ağır bir darbeye vesile vermesi karşısında; sebep olanların iş başında kalması doğru mudur?

Bu hususlar hakkında İctüzük gereğince Dışişleri Vekilinden gensoru açılmasını ve müzakerenin neticesine göre itimat meselesinin bahis mevzuu edilmesini arz ve teklif ederiz.

Türk Köylü Partisi Genel Başkanı
Seyhan Mebusu
Prof. Remzi Oğuz Arık

Türk Köylü Partisi Meclis Grubu Başkanvekili
Çanakkale Mebusu
Süreyya Endik
Türk Köylü Partisi Meclis Grupundan
Seyhan Mebusu
Cezmi Türk
Türk Köylü Partisi Meclis Grupundan
Seyhan Mebusu
Yusuf Ziya Eker
Türk Köylü Partisi Meclis Grupundan
Çankırı Mebusu
Kâzım Arar
Türk Köylü Partisi Meclis Grupundan
Çankırı Mebusu
Kemal Atakurt

REİS — Seyhan Mebusu Remzi Oğuz Arık ve arkadaşlarının, Dışişleri Vekilinden gensoru açılması hakkındaki tavrini dinlediniz. Reyletinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Reddedilmiştir.

3. — *Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu'nun, Kahire Büyükelçimizin Mısır Hükümeti tarafından hudut haricine çıkarılması hâdisesinin bugüne kadarki safahatıyla bu işte Dışişleri Vekâletinin nasıl bir hareket hattı üzerinde olduğuna dair Dışişleri Vekilinden gensoru açılması hakkında önergesi (6/1340)*

8 Ocak 1954

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Dışişleri Bakanlığının resmî tebliğine göre, Kahire Büyükelçimiz, Kahire Operasının istirahat salonunda cereyan eden bir muhavere hâdisesi vesilesiyle, Mısır Hükümeti tarafından, Milletlerarası kaidelere aykırı olarak, Elçinin siyasi imtiyaz ve muafiyetleri de kaldırılmak suretiyle, Mısır'dan ihraç edilmiştir.

Bundan sonra Dışişleri Bakanı, Mısır Hariçyesi nezdinde sürat ve hassasiyetle teşebbüse girişen ve haklarından zerre kadar fedakârlıkta bulunmayacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Mısır Hükümetine verdiği muhteviyatı şimdilik açıklanmıyan notaya alınacak cevapla, hâdisenin mütaakıp inkişaflarının Büyük Millet Meclisine ve umumi efkâra bildirileceğini Yüksek Meclisin 6 Ocak 1954 tarihli oturumunda, iki milletvekilin talebiyle yaptığı kısa açıklamada ifade ve beyan eylemiştir.

O günden bu yana bir haftadan fazla zaman

geçtiği halde, yerinde bir sürat ve hassasiyetle üzerinde durulmuş olan hâdisenin gerçek mahiyet ve safahatıyla Hükümetin karar ve tedbirleri hakkında B. M. Meclisine ve memlekete verilmesi beklenen izahat henüz verilmemiştir.

Devletin haysiyet ve itibarını, medeni milletlerin tarihinde eşi görülmemiş bir şekilde, zedeliyen bir hâdisede Hükümetin B. M. Meclisine ne zaman getireceği bilinmiyen neticeleri, uzun müddet beklemeyi, demokratik murakabe ve mesuliyet esaslarıyla uygun görmediğimizden, Kahire Büyükelçimizin Mısır Hükümeti tarafından hudut haricine çıkarılması hâdisesinin bugüne kadar ki safahatıyla bu işte Dışişleri Bakanlığının evvel ve sonra ne düşü-

nüp, nasıl bir hareket hattı üzerinde olduğunu ve Mısır Hükümetine verilen notaya henüz bir cevap alınmamış ise, tecavüzün tamir ve telâfisi yolunda Hükümetin düşünce ve kararının neden ibaret bulunduğunun B. M. Meclisinde izah ve müzakeresi yapılmak üzere Dışişleri Bakanına bir gensoru açılmasını arz ve teklif ederiz.

C. H. P. Grup Başkanvekili
Trabzon Mebusu
Faik Ahmed Barutçu

REİS — Faik Ahmed Barutçu arkadaşımızın Dışişleri Vekilinden gensoru açılmasına dair takrirlerini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Reddedilmiştir.

6. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

REİS — Köy enstitüleri ile ilk öğretmen okullarının birleştirilmesine dair lâyihaın geçen birleşimde nazarı dikkate alınan takrirlerle komisyona verilen 5 nci maddesi henüz komisyondan gelmediği için bunu gelecek birleşime bırakıyoruz.

1. — *İспенçiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununun 4348 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan 5 nci maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (1/586)*

REİS — Bu lâyiha hakkında komisyonun bir takriri vardır, okutuyorum :

Yüksek Reisliğe

İспенçiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununun birinci maddesi görüşülürken vekâletin eski noktai nazarında ısrarı dolayısıyla komisyonumuzca yapılan toplantıda mevzuun yeniden daha etraflı bir şekilde tetkikına lüzum hâsil olmuş ve kanunun tümünün Yüksek Heyetinizden geri istenmesine ittifakla karar verilmiştir. Yüksek tasviplerine arz ve teklif olunur.

Sağlık ve Sosyal Yardım
Komisyonu Sözcüsü
Çoruh
Ali Rıza Sağlar

REİS — Komisyon bu tasarıyı geri istemektedir. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve komisyona iade edilmiştir.

2. — *Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/702) [1]*

REİS — Bir müzakereye tâbidir. Tümü üzerinde söz isteyen var mı?

YUSUF AYSAL (Kütahya) — Muhterem arkadaşlarım, beden terbiyesine ait kanunun ilgası ve yerine Türkiye Spor Birliği kurulması hakkındaki Kanun 1951 yılında Hükümet tarafından teklif edilmiş, ayrıca Zeki Rıza Sporel ve Saffet Gürol arkadaşlarımız da bu hususta bir teklif vermişlerdi. Bunlar Milli Eğitim ve İşleri komisyonlarında esash surette tetkik edilerek müzakere ve münakaşa edilmiş, ondan sonra da Bütçe Komisyonuna gitmiştir. Bütçe Komisyonunda bir seneyi mütecevaz bir zamandan beri beklemektedir. Bu kanun, Türkiye'de mevcut bin küsur kulübü ve yüz binlerce genci ilgilendiren mühim bir mevzudur. Kanunun çıkmaması, Bütçe Komisyonunda sebepsiz yere beklemekte bulunması spor mahafilinde tam bir kararsızlık meydana getirmiştir, spor ve saha tesisleri bu yüzden yapılamamaktadır.

İdarei hususiye ve belediyeler kanunen kendilerine tahmil edilen hisseleri bu yüzden vermektendirler. Ortada müşevveş bir vaziyet mevcuttur. Buna rağmen Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğüne ek ödenek için teklif gelmiştir.

[1] 84 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Bir taraftan kanunun değiştirilmesi bahis konusu olurken, diğer taraftan bu mevzuun hiçbir şey vâkı olmamış gibi ele alınması ve bu kanunun çıkmamasını ima eder tarzda teklifte bulunulması bence yersizdir, doğru değildir. Bu kanun çıkmakla Türkiye spor umumi efkârına yeni bir vechе verilecektir. Bizim iktidarımız zamanında, eski kanunun aksaklıkları bulunduğu ve suismaller olduğu, zamanın Millî Eğitim Vekili tarafından bu kürsüde defatle söylenmiş, umumi efkâr üzerinde ve zihinlerde şüphe ve tereddütler husule gelmiştir. Bu böyle olunca yeni kanunun icap ve iktiza eder. Bu ek ödenek münasebetiyle, çok çalışkan olan Bütçe Komisyonundan benim temennim, büyük bir kütleli alâkadar eden Spor Kanununun bir an evvel çıkarılması ve Umumi Heyete sevkî meselesidir. Temennim ve ricam bundan ibarettir.

REİS — İzzet Akçal.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Efendim, gerçi Bütçe Komisyonuna bu kanun teklif ve tasarıları gelmiş bulunmaktadır. Fakat teslim buyurursunuz ki, Bütçe Komisyonunuz, tatil günleri ve geceler de dâhil olmak üzere devamlı mesai halindedir.

Bu arkadaşımızın bahsettiği, kanun teklif ve tasarılarından ehemmiyetli bulunan mevzuların en kısa bir zamanda çıkarılması için Bütçe Komisyonunuz, mütaakiben bunları da gündemine alacak ve tetkik edecektir.

Mâruzatım bundan ibarettir.

YUSUF AYSAL (Kütahya) — Teşekkür ederim.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine (105 315) lira munzam tahsisat ve yeniden açılan 506 ncı (karşılıksız borçlar) faslına (32680) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

CETVEL

F.	Tahsisatın nev'i	Eklenen
311	4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahrî hizmetler tazminatı REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	5 315
421	Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	100 000

(Birinci madde tekrar okundu).

REİS — Maddeyi cetvelle beraber reyinize sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim Vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oyuna arz olunmuştur.

3. — *Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/656) [1]*

REİS — Bu da bir müzakereye tâbidir. Tüm üzerinde söz istiyen oytur. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin (416) ncı (5433 sayılı Kanunun 28 ncı maddesi gereğince okul masrafları) faslından (5 500) lira düşülerek (305) ncı (Kira bedeli) faslının (11) ncı (Merkez) maddesine aktarılmıştır.

[1] 86 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Vekilleri yürütür.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı açık oyunuzda arz olunmuştur.

4. — *Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihasıyla Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde münakale yapılmasına dair kanun lâyihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/681, 705) [1]*

REİS — Bir müzakereye tâbidir. Tümü üzerinde söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde değişiklik yapılmasına dair kanun

MADDE 1. — Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerinden (130 000) lira düşülerek, aynı kanuna bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine münakale yapılmış ve (geçen yıl karşılıksız borçları) adıyla yeniden açılan (506) neî fasla (19 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

[1] SAYILI CETVEL

F.	Tahsisatın nev'i	Düşülen	Eklenen
741	4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve dolurma evleriyle mevcutlarının genişletilme-		

[1] 88 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

F.	Tahsisatın nev'i	Düşülen	Eklenen
	si masrafları	115 000	
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		1
771	Şaraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar	15 000	

[2] SAYILI CETVEL

218	4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kassa tazminatı		115 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
308	4598 sayılı Kanun gereğinde ödenecek tedavi masrafları ve yol-lukları		15 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		

(Birinci madde tekrar okundu).

REİS — Cetveli ile birlikte maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin (735) neî (Bina satınalma, yaptırma) faslıının (12) ei Vilâyetler) maddesine (600 000) lira munzam tahsisat konulmuştur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve Tekel vekilleri me-murdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü açık oyunuzda arz edilmiştir.

5. — *Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/713) [1]*

REİS — Bir takrir var; okutuyoruz efendim.

Yüksek Reislığe

Birinci defa görüşülecek işlerin 36 ncı numarasında bulunan (Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun lâyihasının) diğer işlere takdimen görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Maliye Vekili
Hasan Polatkan

REİS — Takriri dinlediniz. Reylerinize arz ediyorum; Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

REİS — Tümü üzerinde söz isteyen var mı.

(Söz alanlar : Sıtkı Atanç; İsmail Berkok; Fahri Belen; Müfit Erkuymeu; Hikmet Fırat.

Sıtkı Atanç, buyurun.

SITKI ATANÇ (Tokad). — Muhterem arkadaşlar, emekli, dul, yetim aylıklarına, yüzde ondan otuz beşe kadar zam icrasına dair, Hükümetin getirdiği ve müzakere konusu kanun lâyihasından dolayı yüksek huzurunuzda Hükümete şükranlarımı arz ederim.

Bu memleketin, bu milletin refahına hizmet etmiş olan emekli, dul ve yetimlerin de memurlar gibi bir aylık tutarında tahsisat almaları kaçınılmaz bir zaruret idi.

Bu zarureti büyük bir anlayışla takdir eden, Maliye ve Bütçe komisyonlarımızın bu hususta gösterdikleri hassasiyet, birlik ve beraberlik şayanı şükrandır.

Memur ve hizmetlilerin damarlarındaki kan, kırmızı, emekli, dul ve yetimlerin damarlarındaki kan, yeşil olamazdı. Ya hep kırmızı... ya hep yeşil. Birlik ve beraberlik bunu icabettiriyordu.

Muhterem arkadaşlar; emekli, dul ve yetim maaşları denilince hatıra fazilet ve fedakârlıkla dolu bir hayatın tediyei şükranı olarak, o memleketin takat ve iktidarı dâhilinde himaye ve yardımı gelir.

Emekliler, dul ve yetimler mevcut mevzuat

muvacehesinde muhtacı himaye vatandaşların en başında gelirler. Bunların mümkün olabilen refah ve yaşayabilme imkânları Devletin takat ve imkânları ile birinci derecede ilgilidir.

Eğer bir iktidarın politikası memlekette muvaffak olmuş, istihali artmış, hayat seviyesi yükselmişse bunun makesini emekli, dul ve yetim maaşlarında aramalıdır.

Umumi kalkınma hamlemizin başarısını demokratik bir gözle görmek istersek emeklilerin, dul ve yetimlerin içinde buldukları hayat mücadelesine mukavemet edebilecek şekilde himaye edip edilmediklerini araştırmak bu sosyolojik faktör yardımı ile katettiğimiz başarı yolunun mevkiini tâyin etmemiz mümkün olur.

Muhterem arkadaşlar, son seneler içinde milletimizin artan malî itibarı, akıllara hayret veren ekonomik gelişmesi, bunun tabii neticesi olarak hayat seviyesinin yükselmesiyle müteradif emekli, dul ve yetim maaşlarında bunlarla mütenasip bir artırmaya esasen intizar edilmekte idi.

Bugün yüksek tasvibinize arz olunan bu kanun lâyihası üzerinde birçok görüşmeler olacaktır. Fakat bütün bu görüşmelerin istikameti, hedefi bu artırmanın yerinde ve lüzumlu olduğu, hattâ daha fazla olması üzerinde temerküz edecektir.

Muhterem arkadaşlar; bu mâruzatım vesilesiyle şunu tebarüz ettirmek isterim ki, milli itibarın geniş ölçüde artmasında yalnız parti programı ve onun tatbikatı değil, bilfiil bu programa hayatîyet veren mesul kabine erkânının mesailerini tebrik ve takdir etmek çok yerinde bir harekettir.

Sakin ve mütevazı halleriyle mesuliyet vazifesini tamamiyle müdrük olan genç Maliye Bakanımız Hasan Polatkan'ın kalblerimizde ihraz ettiği müstesna mevkii, bugün emekli, dul ve yetimlerin mütevazı ve şerefli kalblerinde kazandığı kıymetle takviye ve tarsin etmiş bulunmaktadır.

İdeal bir Maliye Bakanı tipinin ne olduğunu ve ne olabileceğinin özünü vermektedir.

Arkadaşlar, politik hayat icabı arasına bu kürsüden kendisine vâkı târizlere yaşının çok üstünde verdiği olgun cevaplardan birini de emekli, dul, yetimlerin maaşlarına yapılan bu zam tasarısının müdafaası sırasında konuşmalarıyla bilvasıta cevaplandırmış olacağını tahmin ediyorum.

[1] 83 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Her bakımdan tatminkâr olan bu Kanun tasarısının kabulünü rica ediyorum.

REİS — Köylü Partisi Gurupu adına Cezmi Türk.

KÖYLÜ P. ADINA CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Tarihimizin milletimize bergüzarı olan şehitlerimizin ve gazilerimizin bize hayatta kalan vedialarını teşkil eden dullar ve yetimlerin, gerek son büyük harbden önce, gerekse son büyük harb esnasında ve gerekse harb sonrasındaki içtimai ve malî durumları bütün milletimizin kalbini rencide etmekteydi. Kahramanlarının bergüzarına bakamıyan bir millet durumuna düşmüştük. Demokrat iktidarın, halletmesi lâzımgelen birçok büyük meseleler gibi bu meseleye de daha iktidarının ilk yıllarında el koyması, milletin ekseriyetini teşkil eden kahramanların aileleri tarafından beklenilmekteydi. Maalesef bunun bugüne kadar geç kalması, bütün vatandaşlarımız gibi, bizi de rencide etti. Bilhassa dul ve yetimlere bakılması zamanının bu kadar, iktidarın son aylarına tesadüf etmesi, geçirilen zaman içinde çekilen ıstırapların telâfisiz bırakılması acıklı olmakta idi.

Meclisiniz, son defa memurlarımıza zam yaparken de, İkramiye Kanunu çıkarırken de, büyük bir hassasiyet gösterdi, emekli, dul ve yetimlere ait tasarının daha evvel gelmesini, işin daha ciddî tutulmasını talebetmişti.

Geçen sene de bütçe müzakeresinde, Bütçe Komisyonunda, partimiz adına, fırsat bulduğumuz zamanda Maliye bütçesi müzakere edilirken sayın Maliye Vekiline bu acıklı durumu durudiraz anlatmış ve kendilerinden, bu işe kısa zamanda çaresiz olacakları hakkında vait almıştık. Kendilerinin o zaman verdiği kısa zaman va'dini bir sene sonra yerine getirmiş olmalarını dahi, kendi hesabıma memnuniyetle karşılarım. Fakat, son vaitten bugüne kadar geçen müddet zarfında hayat pahalılığı muvacehesinde, bilhassa Yüksek Meclisinizin kabul ettiği ev kiralarının serbest bırakılması hakkındaki kanundan sonra bunların bu bir sene içinde pek derin ve acıklı ıstıraplar çektiğini bilmekteyiz. Kendi hesabımıza, Meclisimizin, teşriî organımızın uzurları olarak arzederiz ki, bu çekilen ıstırapın bu tasarı ile telâfi bulup bulmayacağına tereldüt etmekteyiz. Tasarı aslında kronik bir derde yeni bir reçete

gibi gelmektedir. Fakat bu yeni reçete de bu müzmin eski ıstırapın tatminkâr olan reçetesi değildir. Çoğu Birinci Büyük Harbten bu yana, hattâ daha önce, İtalya ve Balkan harbinden ve Birinci Cihan Harbinden bergüzâr kalmış insanlardır. Nihayet İstiklâl Harbinde Devletin en hatarnak zamanında hizmet etmiş, hayatlarını vermiş, uzuvlarını vermiş ve nihayet varlıklarını vermiş insanların ve ailelerinin nevama bir içtimai sigorta altında, hayat teminatı altına alınması demek olan bu meseleler eski iktidar zamanında ihmal edilmiştir. Maalesef pek iptidai bir zihniyetle hayatta olanlar için yeni yeni mevzuat çıkarılıyordu. Bilhassa 1930 dan sonra çıkarılan kanunla eski emeklilere verilen tahsisat başka idi. 1950 de de aynı zihniyetle Emekli Sandığı tesis edilirken eskiler, kendi hallerine bırakıldı, kendilerine yapılan yardım, zam, lâşey mesabesinde idi. Kanuni bir rejimle memurlar, Emekli Kanunu teminatı altına alınırken bu eskiler yeteri kadar düşünülmedi. Halbuki Devletin banisi olan Atatürk başta; hatarnak devirlerde ve bizlere hakkı hayat bahşesden, yeni yeni meslek sahipleri eden ve hattâ bu mukaddes müesseseye vücut veren, hattâ sizlere mebusluklar temin edenlere hakkı hayat verdi. Bu bergüzarlara yardım etmek her şeyden evvel gelirdi, maalesef bu vazife bugüne kadar ihmal edildi ve en normal zamanlarda, Cumhuriyetin rispeten sulhü sükûn hayatı içinde geçen devirlerde hizmet eden askerleri, sivilleri, geçen meclisler daha iyi düşündü, fakat Devleti tehlikede gören, içerde ve dışarda düşmanlarla karşılaşan ve sefil şartlar ve maddi yokluklar içinde fedakârane hizmet edenlere yardımda geç kalındı. Bu hususta yeniden ne kadar uzun ve etraflı söylesek, onların 30 yıldır âdeta ihanet edilen hâtıralarına bir teselli nutku ve tatminkâr sözler söylemek mümkün olmayacaktır. Ancak geçmiş ıstıraplar ve geçmiş acı ihmalleri bir yana, bırakarak bugünkü tasarının, bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek kudrette olmadığını maalesef acı duyarak huzurunuzda belirtmek isterim. Başta dul ve yetimler olmak üzere Hükümetin getirdiği bu tasarı bir lütfü atıftır. İhkakı hak değildir. Bunu iyi bilmemiz lâzımdır. Karşımızda bu tasarıdan sonra, muhtarip, haksız ihmale uğramış bergüzâr insanlar bulunduğunu düşünmekte devam edece-

ğiz. Bizim Hükümetten ve Yüksek Meclisinden rica ve istirhamım odur ki, en yakın zamanda, hayatlarını bizim için bağışlamış, yuvalarını bizim için yetim bırakmış olan insanların, bergüzarı olan evlât ve dullarını, daha ciddî ve modern mânada ele alarak onlara asgari hayat şartlarının sağlanması zaruri bulunmaktadır. Buna Meclisinizin zamanı müsait olmasz bile bu, bundan sonra gelecek olan Meclis ve Hükümetlerin ehemmiyetle ve müstaceliyetle ele alacağı bir mesele olmalıdır. Çünkü bugün bu tasarı ile de bu muztarip zümrenin hayatları teminat altına alınmış olmuştur.

Son kanunlarla memurlarımıza yaptığımız zamlardan maalesef bunlar faydalanmamıştır. Bugünkü tasarının kanunlaşması ile bunlar, daha evvele ait haksızlığın kısmen telâfisi ile belki teselli bulacaklardır. Biz öyle düşünüyoruz ki, bu kabîl insanların hayatları, hayat pahalılığı karşısında, öbür memleketlerde olduğu gibi, daimî bir teminat altına alınmış olsun. Hiç değilse her sene bütçeleriyle beraber, resmî hayat pahalılığı istatistikleri dikkate alınarak % 10 veya daha fazla hayat pahalılığı olduğu zaman bunlara otomatik olarak % 10 veya daha fazla zam yapılmalıdır. Hayat şartları temenni olunur, ucuzluğa doğru giderse yüzde on veya daha fazla ucuzluk olduğu zaman her sene Bütçe Kanunlarında bunlara yapılacak tediyelerin yüzde on veya daha fazla bir miktarda indirilmesi ve az ödenmesi esasları kabul edilmelidir. Ayrıca gerekçenin muhtelif maddelerinde gösterilen zam nispetleri bugünün ıstıraplarını karşılayacak miktarda değildir. Sadece (Sizleri de düşündük.) demek kâfi ise, bu tasarı onu temin edecektir. Fakat sizi esastan düşündük, hayat şartlarınızı teminat altına alacağız, bize, tarih bergüzarı olan insanların yadigarı olarak kalan sizlerin hayatınızı asgari yaşama şartlarının yokluğundan kurtaracağız denecekse bu tasarı ona kâfi değildir.

Tümü üzerindeki sözlerimi bitirirken maddelerde bu tadilleri yapmanızı ve vereceğimiz tadil tekliflerini lütfen kabul etmenizi şimdiden istirham değeğim. Bu günün Hükümetine, geleceğın hükümetlerine bu günün Meclisine, geleceğın meclislerine; istikbale ait kahramanlıklar bekliyorsanız mázideki kahramanların evlâtlarını ve yetimlerini herkesten ve her şey-

den önce terfih etmeyi düşününüz diyeceğım, arkadaşlar.

REİS — İsmail Berkok. (Yok sesleri)

Fahri Belen.

FAHİRİ BELEN (Bolu) — Memur ve işçi maaşlarına yapılan zam, iftihar ve takdire lâyıktır. Bu yüksek eseri tamamlamak için emekli, dul ve yetim aylıklarına zam lâyihası huzuruza gelmiş bulunmaktadır.

Bu lâyihada yapılan zamların vasatı miktarı % 20 olduğuna göre memurlara yapılan zandan % 5 noksandır. Bundan başka pek mağdur ve muhtaç durumda bulunan eski emeklilerin durumlarını da ıslah edememiştir.

Vazife, maaş derecesi ve hizmet müddetleri aynı olan eski emeklilerin maaşlarında büyük farklar mevcut olduğu malûmunuzdur. Zamanla muhtelif emekli grupları arasında hâsıl olan büyük maaş farklarını kısmen bertaraf etmek için Meclise iki kanun teklifi sunulmuş ise de bu teklifler üç seneden beri komisyonlardan huzuruza gelmek bahtiyarlığına nail olamamışlardır.

Bugün huzuruza getirilen lâyiha maaşlara zam bakımından bâzı iyi esaslara istinad etmektedir. Bilhassa emekli, dul ve yetimlere senede 26 milyon liralık bir zam yapılmasını da mühim bir fedakârlık telâkki ederim. Fakat bu bir zam lâyihası olduğu ve esbabı mucebisinde bu husus açık olarak belirtildiği halde, maaşlar arasındaki eşitsizliği bertaraf etmek için bâzı yarım tedbirlere de müracaat edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım;

Otuz seneden beri emekli, dul ve yetim aylıklarında büyük farklar vücuda gelmesi, şimdiye kadar çıkarılan kanunların hep yarım tedbirlere mâlûl olmasından ileri gelmektedir.

1683 sayılı ve 1930 tarihli Kanundan evvelki emeklilerin maaşlarına, diğerlerine nazaran, yüzde 5 - 10 zam yapmakla maaşlar arasındaki eşitsizliğin kısmen olsun halledileceğini iddia etmek imkânsızdır. Emeklilerin; matbuatla, broşürler ve muhtelif vasıtalarla 3 seneden beri ortaya atmış oldukları eşsizlik dâvası vardır ki, bugün memleketimizin içtimai meseleleri arasında mühim bir yer işgal etmektedir. Bu lâyihada olduğu gibi eski emeklileri, 1930 senesinden evvelkiler ve sonrakiler diye iki gruba ayırmak, 1930 dan sonrakilerin du-

rumunu normal telâkki etmek için ortada hiçbir delil mevcut değildir. Muhakkak olan bir şey vardır ki, her iki grupta da çok mağdur kalanlar mevcuttur. Bu husus komisyonlarda vesaike dayanılarak izah edilmiş olduğundan burada Yüksek Huzurunuzu işgal etmek istemiyorum. Kısaca ifade etmek lâzımgelirse, 1930 senesinden sonra emekli olanların içinde ve bilhassa 1930 - 1935 senelerine tesadüf edenlerden çok mağdur durumda bulunanlar göze çarpmaktadır. Bunların da Emekli Sandığı Kanunundan istifade edenlerle aynı muameleye tâbi tutulması doğru olamayacağı her türlü izahtan müstağni bir hakikattir.

Muhterem arkadaşlarım, emekli, dul ve yetimlere senede 26 milyonluk bir maaş zammı yapmak, yukarda da işaret ettiğim gibi, büyük bir malî fedakârlık ve çok hayırlı bir iştir. Bunu şükranla karşılıyorum.

Ancak, uzun bir mazinin mirası olarak emekli maaşlarında hâsıl olan büyük farkları memleketimizin malî inkişaflarıyla muvazi olarak kısa bir zamanda bertaraf edeceğimize inanıyorum.

Emekliler teşkilâtının istatistiklerine göre eski emeklilerden her sene % 15 i rahmeti rahmana kavuşmaktadır ki, bu suretle eski emekliler dâvasının vasati ömrü on seneyi geçmiyecektir. Son günlerini yaşıyan bu insanlara ve onların dul ve yetimlerine daima müşfik ellerinizi uzatacağımıza eminim. Emekli, dul ve yetimlere de 1953 senesinde bir ikramiye verilmesini düşündüklerinden dolayı da Maliye ve Bütçe komisyonlarına teşekkürlerimi sunarım.

REİS — Müfit Erkuymeu.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, huzurunuzda getirilen kanun tasarısı, elbette ki övülmeye lâyık değerli bir eserdir. Bu bakımdan emekli maaşlarına, memur maaşları gibi, zam yapılmasını teklif eden Hükümete, ayrıca birer maaş nispetinde emeklilere de zam yapılmasını tasvîp eden Bütçe ve Maliye komisyonu üyelerine ayrı ayrı teşekkür ederim. Bu tedbirler muvakkattır, mevcut ağır hayat şartları karşısında bunlar çok cüzi olduğu gibi emeklilere birer maaş nispetinde ikramiye verilmesi de kâfi değildir. Daha az maaş alan emeklilere birer maaş verilerek, daha çok maaş alan memurlara üç maaş nispetinde ikramiye verilmesi doğru olamaz. Belki bütçe darlığı ve malî

yıl imkânlarının azlığı buna müsaade etmiyebilir. Mevzuubahis olan bu tedbirin muvakkat olduğunu göz önünde tutarak Hükümetin bu işi incelemesini ve emeklilere himaye edecek ve onların üzerindeki ağır hayat şartlarını hafifletecek tedbirlere ait kanun tasarılarını da önümüzdeki devrede Meclis huzuruna getirilmelerini temenni ederim.

REİS — Hükmet Fırat.

HİKMET FIRAT (Malatya) — Emekli, dul ve yetimlere yapılan zamdan hepimiz müstehiş ve memnunuz. Memur ve ücretlilerle işçilere maaş ve ücretleri nispetinde verilen muvakkat mahiyetteki ikramiye burada esasa İrea ediliyor. 1953 yılında, bir maaş nispetindeki ikramiye ile mesele kapanmıştır ve doğrudur. 1954 yılının Martından itibaren emekli, dul ve yetimler kendi baremleriyle karşı karşıyadırlar. Binaenaleyh 1954 yılından itibaren bunlara fevkalâde tahsisat veya ikramiye namıyla bir şey beklemek zaittir.

Emeklilerin Barem Kanunu olan bu kanunu tetkik ettiğimiz zaman bunun, bugünkü geçim şartlarıyla kabili telif olmadığını hepimiz görürüz. Maliyenin kendi kasasının imkânları dâhilinde yapmak istediği, yapmış olduğu bu zamlara minnettarız. Eğer fazla bir takati olsaydı daha fazlasını yapacağını da umardım.

Tenkidetmek istediğim nokta, tasarıda nispetsiz haller vardır. 1930 dan evvelki dul, emekli ve yetimler ki, bunlar Maliyeye altın para olarak tevkifat vermişlerdir, bunlar mağdur oluyorlar.

Esas 1950 tarihli Emekli Sandığı Kanununun tedvininde bunlar mutazarrır olmuştur. Ondan sonrakiler yeni Emekli Kanunu ile tektabuk ettirilmiştir. Daha evvelkiler % 60 zamlı iktifa edilmiştir. Geçmiş hâdise bundan ibarettir. % 60 zamlı bu mağdur zümreyi hakikaten bugüne kadar perişan bir vaziyette bıraktık. Gönül isterdi ki bunların derdine deva olalım. % 35 zam bu derdin tedavisi değildir. Hakikaten istemek kolay, vermek zordur. Sayın Maliye Vekilini mazur görürüm. Eldeki kasanın mevcudu ile âzamisini vermiş olduğuna kaanım. Yalnız kendilerinden istirhamım şudur ki; bu emekli, dul ve yetimleri, betahsis 1930 yılından evvel olanları hiçbir zaman unutulmasın. Bunlar için ilerde hususi bir kanun getirerek refahlarını günün hayat şartlarına göre temin

etsin. Şurasını da arz edeyim ki, eski emekliler için, maaşı 100 liraya kadar olanlara, % 35, 1930 dan sonraki 100 liraya kadar olan maaşlara da % 25 bir zamlarla iktifa ediliyor.

Şimdi ilk nazarda hepimiz bunu biraz tuhaf karşılayacağız. Asaba 1930 dan evvel 100 lira alanlar, 1930 dan sonra 100 lira alan arasında ne fark vardır? Paralar aynı. Birisine gümüş, diğerine kâğıt vermiyoruz. Binaenaleyh, 1930 dan evvelki emekliler hakkındaki halisane temennilerimi izhar ederken, 1930 dan sonra 100 liraya kadar maaş alan emeklileri de aynı mahiyette mütalâa ederekten, ilk fırsatta bu az maaş alan, bu mağdur zümrenin refahı cihetine gidilmesini en samimî bir temenni olarak buradan arz ederim.

REİS — Beden Terbiyesi, Devlet Üretim Çiftlikleri ve Tekel Umum müdürlükleri 1953 bütçelerinde münakale yapılması hakkındaki üç kanun lâyhaları için oylama muameleleri bitmiştir.

AHMET KEMAL VARINCA (Gümüşane) — Efendim; bendeniz bu kanunun heyeti umumiyesi hakkında arzı malûmat edeceğim. Bu meyanda bir noktaya dokunacağım. Bu noktalardan biri, kanunun aleyhinde değildir, fakat esas itibariyle emekli kanunlarının bir sistem dâhilinde tetkik edilmemesidir ve bu sistem dolayısıyla her zaman emekli kanunları Büyük Millet Meclislerine gelip gittiği için bendeniz yalnız bu noktaya temas ediyorum.

Malûmu âlileridir ki, bir vatandaş Devlet hizmetine girdiği zaman faal ve gayrifaal diye iki zaman geçirir, faal safhası memurluk devresidir, gayrifaal safhası ise emeklilik halidir, ondan sonra üçüncü safha başlar ki, öldükten sonra geride bıraktığı dul ve yetimleridir. Dünyanın her yerinde emekli meselesi mevzuubahis olduğu vakit memur meselesinden ayırılmaz. Yani emekli meselesi, memur meselesidir. Bizde maalesef memuriyetten çıkıp da emekli olduktan sonra, emekli zümresi ve o öldükten sonra geriye bıraktıkları dul ve yetim zümresi ayrı bir meseledir. Onlara âdeta ölmeyecek kadar, onlara bir lokma ekmek inayet edilmektedir. Hükümet emeklilere ve dul ve yetimlere inayet kabîlinden sevap kabîlinden yardım etmektedir. Memurken vazife yapıyor, istikbalini düşünüyor, yani memur âkibetini sağlama bağlamazsa memuriyet hayatındaki hizmetlerinde

kusur eder. Emekliliğini sağlama bağlamazsa, öldükten sonra evlâdu iyalinin maişetlerini sağlama bağlamazsa hizmette kusur eder. Hattâ hizmette suiistimale kaçır. Eğer bu zihniyeti, yani emeklilik hakkında Türkiye’de gelip geçmiş hükümetlerin zihniyetini değiştirmesek istikbalde memur ve emekliler için büyük bir zarar hâsıl olacaktır. Prensip nedir? Memur emekli olduğu vakit zaten gayrifaal ayrıldığı için aldığı ücretler yarı yarıya iniyor. Yani firesini veriyor. Hükümet, memurla emekliyi aynı suretle, eşit olarak nazarı dikkate almalıdır. Yani emekliye inayet kabîlinden değil, memuru nasıl sıyanet ediyorsa onu da sıyaneti altında bulunduracaktır. Bu bir prensiptir, dünyanın her yerinde bu böyledir. Hiçbir zaman, hiçbir yerde memurla emekliyi ayıran bir zihniyet yoktur. Maliye Vekili buradadır, varsa bunun aksini söyleyebilirler.

HÂDÎ HÜSMAN (İstanbul) — Bizde de yoktur.

AHMET KEMAL VARINCA (Devamla) — Şimdi hiç olmazsa bundan sonra emekliyi suyu alınmış, usaresi alınmış bir limon gibi atmamalıyız. Bendeniz vaktiyle Emekli Kanunu müzakere edilirken komisyonda âza idim, Bir maddeyi muvakkate teklif ettim. Dedim ki; bu Emekli Kanununa bir madde koyacaksınız; diyeceksiniz ki, bundan sonra pahalılık ve saire gibi sebeplerle memurlara zam vâkı olduğu takdirde otomatik olarak bu emeklilere de bu zamlar sirayet etmelidir. Eğer o zaman ben’im teklifim kabul edilmiş olsa idi bugün burada tekrar mevzuubahis olmazdı. Böyle maddeyi maalesef o zaman kabul ettiremedik. Şimdi ne oluyor? 1953 için bir ikramiye. Burada eşitlik var. Emeklilere de veriliyor. Fakat 1954 ten sonra, bir kere 1954 te barem kanunu geliyordu, gelmedi. Uzun tetkiklere ihtiyaç vardır, hazırlamadık dendi. Bu itibarla memurlara 1954 te üç maaş ikramiye verilmesi esası kabul edildi, bu, % 25 bir zamdır. Bu vaziyet muvacehesinde gönül istedi ki, bu prensibe ve sistemlere tâbi olarak 1954 te emeklilere de üç maaş tutarında ikramiye verelim. Eğer memurlar için 1955 te bir barem getirilecekse bu barem esaslarına muvazi olarak o kanuna emekliler için de yeni hükümler koymalıdır.

Ne yapıyoruz? Memurlar için muvakkat bir

sistem kabul ediyoruz, emekliler için daimî bir surette barem yapıyoruz. Eski emekli vardır, yeni emekli vardır, kendi içinde bile bir müsavat yoktur, adaletsizlik vardır. Emekliler için gelen barem, demin Fahri Belen arkadaşımın ifade ettiği gibi, üç maaş esas olarak kabul ederse onlar için de % 25 bir zam mevzu bahis demektir.

Birisi için ikramiye sistemini kabul etmek, diğeri için ikramiye sistemini kabul etmemek. Demin arz ettiğim gibi, - zihniyetleri arz ediyorum - emekliler ile memur arasında bir fark vardır. Bu zihniyet devam ediyor. Bu zihniyetin bu memlekette kalkması lâzımdır. Emekli bilecek ki, memurlara ne zam oluyorsa bana da yapılacaktır. Çünkü memur, devletle düşer, devletle kalkar. Emekli de öyledir. O da devletle düşüp kalkacaktır.

Emekliyi siz bir tarafa atamazsınız. Öyle, Emekli Sandığı yapmakla, bilmem sigorta yapmakla atamazsınız. Bunlar lâftır. Devlet mutlaka dul ve yetimlere, emeklilere bakacaktır.

Ben ortada bir sistemsizlik görüyorum. Bir fark görüyorum. Bunu neden yapmadılar? Memurlar baremi gelmiyor. Peki emeklilerin baremi neden gelmiyor? 1954 te memurlara üç maaş ikramiye verilecektir. Emeklilere ise zam yapıyor. Bunları onlardan ayırmak eski bir zihniyettir. Aynı bir mevzu olarak ele alınmaları yanlışır. Doğru değildir.

Şimdi ne olacak : 1954 te 1955 te barem yapılacak, memurlara zam gelecek, belki % 40 - 50 nispetinde. Çünkü memuru geçindireceksiniz, yaşatacaksınız. O vakit emekliler ne olacak? Gene bir kanun gelecek, onlara da % 5 - 10 nispetinde, atıfet kabîlinden, bir zam yapılacak. Emekli atıfet istemiyor. Memur nasıl hakkını istiyorsa emekli de bu memlekette hakkını istiyor. Çünkü hayatını vermiştir. Yaşıyorsa hakkını vereceğiz, ölmüşse çoluğuna çocuğuna bakacağız.

Hükümete, bu prensibe göre hareket etmesini temenniden başka diyecek bir sözüm yok.

REİS — Ali Fahri İşeri.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, emekli, dul, yetim ve emsali aylıklarına zam yapılması hakkındaki Hükümetin bu teklif ve kararını takdirle karşılarım. Konuşan kıymetli arkadaşlarımın temas

etmedikleri bâzı noktalara temas ederek bu hususları belirtmek ve hatırlatmakla Hükümetten ve Yüksek Meclisinizden rica, istirhamda bulunmak isterim. Bir de arkadaşlar, ben Hükümetten şunu da rica ediyorum. Bu emekli, dul ve yetimler ve emsali; bunlardan Hükümet Gelir Vergisi kesmektedir. Bu da hem adalete hem merhamete şayan bir şey değildir, vergi, bir adamın ödeme kabiliyet ve kudreti ile ölçülür. Bunlar da Devlete ve millete senelerce hizmet ederek vücutlarını, ömürlerini millete vakfetmişlerdir. Hizmet ettikleri müddetçe Devlete vergi vermişlerdir. Bir taraftan da tekaüdiyelerini Sandığa ödemişlerdir. Şimdi artık hizmetten af ve ihraç edilmişlerdir. Bunlardan bir kısmı mâlûl bir vaziyettedirler. Bir kısmı da hastanelerde tedavi edilmektedir. Bir kısmı da hasta kliniklerinde gözlerinden, dizlerinden, sinirlerinden çeşitli hastalıklardan muayene için hastane kapularında sıra beklemektedirler. Hattâ birçokları mâlûliyet raporu alarak vergiden bu suretle kurtulmaktadırlar. Cerrahpaşa, Gureba hastanelerinde yatan tekaütleri ve muayene için kliniklerde sıra bekleyenleri gördüm, yürekler acısındır. Bunlara vardım, bakıma muhtaç yani kendisi muhtaç, nere de kaldı Devlete hizmet etsin. Bunlardan kesilen vergilerle Hükümeti, Devleti zengin mi edeceğiz? Hazineyi mi dolduracağız? Fakat almazsak bu zavallıları ihva edeceğiz. Bunların parasından ziyade dualarını almak, mümkün olduğu kadar biraz olsun refaha kavuşturmak cihetine gidilirse, yani kesilmekte olan vergiler kaldırılırsa bu sınıfı ihva etmiş olacağız. Ve dolayısıyla bütün Türk milleti de bu hareketi takdirle karşılayacaktır. Bu hususta bu kanuna bir fıkra eklenmesi yolunda bir taktir takdim ediyorum.

Bir de ilmiye sınıfına mensup yani hocalara, ilmî meslek erbabına da 1325 yılından 1927 yılı sonuna kadar bağlanan avlıklara da hıdematı vatanive tertibinden addedilerek bu kanuna bir fıkra eklenmesiyle bunları da sevindirmiş oluruz. Bunların sayıları da 100 kisivi geçmemektedir. Tahsisatları 10 bin lirayı bile bulmamaktadır. Bunlara yapılacak % 20 veya 25 gibi bir zam da ancak 2 000 veya 2 500 lira gibi bir şey tutmaktadır. Bu da müsavatı ve esitliği sağlayacaktır. Yarım elma gönül alma kabîlinden çok makbule geçecektir. Bu husus-

ta da bir takrir veriyorum arkadaşlar.

Arkadaşlar; sene başı münasebetiyle, Meclisin tatilinden istifade ederek İstanbul'a gitmiştim. Orada bâzı vatandaşların şikâyetleriyle karşılaştım. Bu kanunla ilgili değil ama, şikâyet eden vatandaşların arzularını burada aksettiriyorum.

Memurlara senede üç maaş nispetinde ikramiye verilmesi hakkındaki kanun geçende Yüksek Meclisçe kabul edilmişti. Bu kanundan istifade edemeyenler çok muztarip bir haldedir. Meselâ Vakıflar İdaresinden, mülhak bütçelerden maaş alanlar bu kanundan istifade edememislerdir. Bu zavallılar bana dert yandılar. Kendileri çok müteessirdirler. Esasen bunların adedi 60 - 70 şî gecmemektedir. Bu hususta da Hükümetimizin yakın alâkasını rica ederim. Bir aylık ikramiyeye de razıdırlar. Sözlerim bundan ibarettir.

REİS — Komisyon adına Hâdi Hüsman.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSVEKİLİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, biliyorsunuz ki bundan evvel memur ve hizmetlilere maaş ve ücretleri nispetinde her sene üç maaşlık bir tedviye yapılması için bir kanun kabul buyurdunuz. Hükümet o zaman bu kanunun müzakeresinde, bu muvakkat bir tedbirdir, vasatı olarak % 25 bir zammı istihdaf ediyor. Fakat biz yakında yeni bir Barem Kanunu getireceğiz, o zaman tabiatıyla bu zamlar maaşların lünvesine intikal edecektir, demişti.

Memleketimizin inkisaf halinde bulunan iktisadi durumunun neticesi olarak husule gelen konioktür tahavvülünü karşılamak maksadıyla memur ve hizmetlilere böyle bir zam derpiş edilmiş idi. Yine aynı esbabı mucibe ile işçilerimize de 1953 yılı içinde bir aylık istihkakları nispetinde bir zam yapılması ve ayrıca temettü tevzi eden müesseselerde, temettü hisselerine, tıpkı memur ve hizmetliler gibi işçilerin de iştirak etmesi hususunda bir kanunu yüksek heyetiniz kabul etmiş bulunuyordu. Şimdi aynı vaziyette, emekli, dul ve yetimler de nazarı dikkate alınmış ve Hükümetçe bu vatandaşların almakta oldukları aylıklara zammı derpiş eden bir kanun lâvahası yüksek huzurunuzda tevdi edilmiştir. Bu kanun lâvahasında, emekli, dul ve yetimler, yüksek heyetinizce görülmüş olacağı veçhile, 1930 dan evvel aylıkları bağlan-

mış olanlar ve 1930 dan sonra aylıkları bağlanmış olanlar diye iki esaslı gurupa ayrılmış bulunmaktadır.

Yine biliyorsunuz ki, 1. I. 1950 tarihinde meriyete giren 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, o tarihte, emekli, dul ve yetim aylıklarının bağlanması için yeni tahsis formülleri kabul edilmiş idi.

Bu formüllere göre bu tarihten sonra bağlanacak emekli aylıkları, 1683 sayılı kanunla bağlanan emekli aylıklarından yüksek bulunuyordu ve 1930 senesinde meriyete giren 1683 sayılı Kanuna göre, yani, 11. VI. 1930 tarihinden 1. I. 1951 tarihine kadar bağlanmış aylıklara da, 5434 sayılı Kanunla bağlanan aylıklar derecesine çıkarmış bulunuyordu. Yani gerek 1683, gerekse 5434 sayılı kanunlarla bağlanmış olan aylıklar aşağı yukarı aynı seviyeye getirmiş bulunuyordu. Yine 5434 sayılı Kanun neşredildiği zaman, 1683 sayılı Kanundan evvel bağlanmış olanlar, yani eski emekliler dediğimiz gruba mensup olanlara bağlanmış aylıkların tahsis formülleri, yeni hükümlere uydurulamadığı için, 5434 sayılı Kanuna intibak ettirilmesi mümkün görülmediği için onlara, yani 1930 dan evvel bağlanmış olan aylıklara seyyanen % 60 nispetinde zam yapılması yoluna gidilmişti. İşte huzuru âlinize getirilmiş olan lâyiha da, bütün emekli, dul ve yetim aylıklarının 1930 dan evvel ve 1930 dan sonra bağlanmış aylıklar diye iki gruba ayrılmasının esbabı mucibesi bundan ibarettir.

Hikmet Fırat arkadaşımız, 1930 dan evvelkiler, yani 1683 sayılı Kanunun neşrinden evvelki emekliler, emekli keseneklerini altın para olarak tevdi etmişlerdir, binaenaleyh onlar çok mutazarrır olmuşlardır, diye bir mülâhaza ileri sürdüler. Yüksek Heyetinizce malûmdur ki, 1683 sayılı kanun çıktığı zaman eski tahsis formüllerinden bambaşka bir tahsis formülü, maaş bağlama şekli kabul ederken, bunların biraz yüksek olmasını nazarı dikkate alarak, daha evvelki aylıklarının aslına evvelâ % 10, sonra bu % 10 un baliğine % 25 ve yine bu şekilde husule gelen baliğe % 40 nispetinde bir zam yapmıştır.

Bunun dışında mütekaillere maktuan 15 lira, dullara 25 lira nispetinde ayrıca bir zam yapılmıştır ve bütün bu şekilde husule gelen yekûna da muahharan; 1 liradan 100 liraya kadar

olanlara % 45, 100 liradan 175 liraya kadar % 40 ve daha yukarisına % 35 nispetinde zam yapılmıştır. 5434 sayılı Kanunla yapılan zamlardan sonra hâsıl olan baliğe % 60 nispetinde bir zam yapılmıştır.

Şimdiye kadar çıkan emekli kanunları ve en son 5434 sayılı Kanun, mümkün olduğu kadar eşitsizliği bertaraf etmeye çalışmak üzere esaslı zamlar derpiş etmiş bulunuyor. 1930 dan evvel ve sonra bağlanmış aylıklar hakkında kısaca mâruzatta bulunduktan sonra huzuruza getirilmiş olan tsarının esasları hakkında da kısaca mâruzatta bulunacağım.

1930 dan evvel bağlanmış aylıkların 100 lirasına kadar %35, 101 liradan 200 liraya kadar olanlara % 25, 201 den 300 liraya kadar % 20 ve mütebakisine % 15 zam yapılacaktır. 1930 dan bu yana kadar bağlanmış olan aylıklara ise % 5 noksanı ile aynı nispetler dâhilinde zam derpiş edilmiştir.

Şimdi bir arkadaşımız dediler ki; Devlet memurlarına senede üç maaş nispetinde ödenek verilmele maaşlarına % 25 zam yapılıyor. Bu müzakere etmekte olduğumuz kanunla da emekli, dul ve yetimlere zam yapılıyor.

Fakat memur ve ücretlilerin maaş ve ücretlerine esaslı surette zam yapılması hakkındaki Barem Kanunu ileride getirilecek. Binaenaleyh emekli, dul ve yetimler hakkında da aynı hükmü tatbik etmek için şimdilik onlara da yılda 3 maaş nispetinde tediye bulunalım ve maaşlarının esaslı olarak artırılması işini, geleceği ifade edilen yeni Emekli Kanununa bırakalım. Böyle yaparsak daha doğru olur, dediler.

Bu noktai nazar Bütçe Komisyonunuzda da mevzuubahis edildi. Ve Yüksek Heyetinizce malûm olduğu gibi, eğer, böyle bir formül kabul edilecek olsaydı, en küçük maaşlı mütekait dul ve yetimlerle, en büyük maaşlı mütekait dul ve yetimlere aynı nispette bir zam yapılmış olacaktı ve bu da muvakkattı, nihayet bunun yekûnu da 3 maaşın % 25 ini geçemiyecetti. Halbuki tasarı üzerinden maaş alanlardan küçük aylık sahiplerine % 35 ten başlamak üzere ve gitgide yüksek maaş alanlara % 10 da hitam bulmak üzere kademeli bir nispette zam yapılması teklif edilmiş bulunuyor. Esasen eski mütekait, dul ve yetimlerin mühim kısmı 1 - 200 lîra arasında maaş almaktadırlar. Bu kadar maaş aldıklarına göre

% 25 - 35 arasında bir zam görmüş olacaktırlar ve bu zamlar da devamlı bir mahiyet taşıyacaklardır. Binaenaleyh küçük maaş alanlar daha çok % 35 kadar, zannedirim ki, senede 4, 2 nispetinde maaş alacaklardır.

Encümeniniz bu mevzuu müzakere etmiş ve seyyanen, en küçük maaştan en büyük maaşa kadar, tıpkı memurlarda olduğu gibi, üç maaş tahsisat verilmesi yerine, devamlı mahiyette olarak farklı ve kademeli nispetler temin eden şekli daha muvafık bulmuştur ve yüksek huzuruza bu tarzda getirilmiştir.

Yine Ahmet Kemal Varınca arkadaşımız, Hükümet memurları nasıl nazarı dikkate alıyorsa emekliyi de öylece sıyanet etmesi lâzımdır, emekliyi memurdan ayırdetmiş hiçbir memleket yoktur dediler. Hem en arz edeyim ki, böyle bir mülâhazanın dermeyeran edilmesine, ortada hiçbir sebep yoktur. 5434 sayılı Kanun 1 . 1 . 1950 de meriyete girmiştir. Orada memur aylıklarına hiçbir zam mevzuubahis olmaksızın eski emeklilik nispetini artırmıştır. Bu defa memur aylıklarına zam derpiş ettik, akabinde emeklilere zam tasarısını getiriyoruz.

Memurlara yapıldığı gibi, 1953 te nasıl bir tahsisat ödenmiş ise, Maliye Encümenininkin noktai nazarına iştirak eden Bütçe Komisyonunuz, emekli dul ve yetimlere de 1953 yılı içinde bir maaş tediyesini kabul etmiş ve tasvibinize arz etmiş bulunmaktadır.

Binaenaleyh, memurlar nazarı dikkate alınca emeklileri de sureti katiyede ele almak lâzımdır, bunu ayırdeden hiçbir memleket yoktur, diyen Ahmet Kemal Varınca arkadaşımızı da tatmin etmiş oluyorum.

Sonra Ali Fahri İşeri arkadaşımızın; emekliler Gelir Vergisine katılmasınlar, hastanelerde sıra bekliyorlar, şeklindeki ifadesinin bu kanunla asla alâkası olmadığını arz etmek mecburiyetindeyim.

Sonra bir nokta daha var, gene Ahmet Kemal Varınca arkadaşımız; ne zaman Barem Kanunu ile memurlara zam hatırlanırsa, onlar hakkında bir tadil yapılırsa emekliler hakkında da yapılması lâzımdır, son emekli kanunu müzakere edilirken kanuna böyle bir madde ilâvesi hakkında bir teklif yaptım kabul etmediler diyor. Zannediyorum ki, Hükümetin henüz öyle bir teşebbüsü yoktur. Maaşlara, ücretlere bir zam kabul edilmiş de bunun emeklilere ini-

kâsı olmamış gibi bir Barem Kanunu tasarısı geldiği zaman, elbette ki maaşın tutarı üzerinden tahsis esasını kabul ederek, emekli mevzuatında da ekonomik bâzı tadiller yapılacak. emeklilere sirayet edici bâzı hükümler koyacaklardır.

Bir nokta daha var; bu tasarının malî portesi 27 milyon liradır. Bunun dışında bu sene ödenmesini tasvibinize arz ettiğimiz bir maaş nispetindeki tahsisatın tutarı da 12 - 13 milyon lira civarında olacaktır, bu da ilâve edildiği takdirde tahminim 39 milyon liralık bir malî portesi olan bir tasarıdır. Vatandaşlarımızın büyük kütlesini alâkadar eden bu ehemmiyetli tasarının yüksek tasvibinize lâyük olduğunu arz etmekle sözlerime nihayet veriyorum.

REİS — Meedet Alkin.

MECDET ALKIN (Kütahya) — Bu kanunla emekli, dul ve yetimlere verilecek olan ikramiyeler vergiye tâbi tutulacak mıdır?

BÜTÇE KOMİSYONU REİSVEKİLİ HADİ HÜSMAN (Devamla) — Bu, ikramiye değildir. Esasen bu sene verilecek olan tahsisattır. Gelecek seneden itibaren verilecek olanlar maaşın kendisine yapılmış olan zamlardır. Malî hüviyeti tamamen maaş hüviyetidir. Maaşlar hakkında Gelir Vergisi Kanunu mucibince ne gibi muamele yapılacaksa bunlar hakkında da aynı muamele yapılacaktır.

AZİZ URAS (Mardin) — Bu vaziyete göre emekliler iki kategoriye ayrılmaktadır. Birisi 1930 dan evvelkiler diğeri de 1930 dan sonrakilerdir. Bunlar teadül haline getirildiği takdirde malî portesi ne olacaktır? Yani 1930 dan sonrakilere tatbik edilen nispet 1930 dan evvelkilere de tatbik edilirse portesi ne olur?

HADİ HÜSMAN (Devamla) — Bu, bir hesap amelîyesidir, şimdi takribî olarak bir şey söyleyemem. Rakamlar önümüzde vardır, isterseniz hesabedebiliriz.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — İlmiye sınıfına mensup olanların da bundan faydalanmaları hakkında bir teklifim vardı, cevapsız kaldı.

BÜTÇE K. REİSVEKİLİ HADİ HÜSMAN (Devamla) — İlmiye sınıfından emekli maaş alıyorsa onlar da istifade edeceklerdir.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — İlmiye muhassasat diye ayrı bir maaş vardır.

BÜTÇE K. REİSVEKİLİ HADİ HÜSMAN (Devamla) — O halde mevzuun tamamen dışındadır. Emekli olarak D. D. Yollarından, Askerî fabrikalardan veya diğer her hangi bir yerden ,nereden bir emekli maaşı alıyorsa hepsi istifade edecektir, tadadi değildir.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Şu halde mülhak bütçelerden maaş alanlar bundan istifade edemeyecekler.

HADİ HÜSMAN (Devamla) — Ben sorunu bu kanunla ilgili görmüyorum.

REİS — Başka söz istiyen, yok.

Reylerin neticesini arz ediyorum :

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki lâyhaya (248) zat rey vermiştir. (247) kabul, (1) ret vardır. Lâyiha (247) reyle kanunlaşmıştır.

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki lâyiha için (248) arkadaş oyunu kullanmıştır, hepsi de kabuldür. Lâyiha (248) reyle kanunlaşmıştır.

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihasıyla Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde münakale yapılmasına dair lâyiha için (251) arkadaş oyunu kullanmıştır, hepsi de kabuldür. Lâyiha (251) oyla kanunlaşmıştır .

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim, özür dilerim. Bugün birkaç defa huzurunuzu işgal etmek mecburiyetinde kalacağım, öyle görünüyor. Evvelâ sayın komisyon sözcüsünün beyanlarına mukabele etmek isterim. Kendilerine tevecih olunan sualden başlıyorum :

Gelir Vergisi üzerine beyanda bulundular ve verilecek maaşlardan Gelir Vergisi kesilecektir, dediler. Maalesef memleketimizde Gelir Vergisi, prensibi doğru, tatbikatı yanlış esaslara istinat eden bir vergi olduğu için dünyadaki tatbik şeklinin tersine olarak memleketimizde tatbik olunmaktadır. Eski iktidar tarafından vaz' edilmiş olan bu bid'at aynı hatalı esaslarıyla iktidarımız tarafından da yürütülmektedir. Meselâ dünyanın her yerinde Gelir Vergisi az gelirli olanlardan az nispette, çok gelirli olanlardan, onunla kabili mukayese olmayacak derecede, çok nispette alınır, hattâ fizyolojik refaha

ermemiş olanların, Gelir Vergisi için matrah olması mevzu bahis dahi olmaz. Bu prensipler ortada iken, çok dar gelirli ve fizyolojik refah seviyesinin altında bulunan dul ve yetimlerden Gelir Vergisi alınmasının doğru olmadığını, avrupalı olmadığını, avrupalı bir vergi metodu demeye imkân olmadığını ve bunun bir vergi haksızlığı, adaletsizliği olduğunu sayın komisyon sözcüsüne karşı arz ve ilân ederim. Bunu bir an evvel tadil etmelerini, refah seviyesi fizyolojik olmıyan insanlardan Gelir Vergisi alınmasının ne demek olduğunu bir dakika düşünmelerini istirham ederim.

Sayın Hâdi Hüsman! 1950 den 1930 ve ondan evvele ait yetim, dul ve emeklilerin durumuna dikkatinizi çekerim. Bendeniz ve küçük partimizce, bu kanun tasarısı, emekli, dul ve yetim kanunu tasarısı değil, dul, yetim ve emekli tasarısıdır.

Hâdi Hüsman arkadaşımız, yetim, dul ve emeklilere verileceği gereken zamdan bahis buyurdular ve bunları bir nevi eşitliğe getirdik dediler. Bendeniz evvelki konuşmamda sarahaten arz etmiştim ve onlar için, otuz senedir ihmal edilen, bunca fedakârlıklarına rağmen son derecede perişan ve ıstırap içinde bırakılan insanlar demiştim. Sayın sözcünün verdiği rakamları cemettim, 1683 sayılı Kanundan evvelkileri sonrakilerin seviyesine getirmek için tahsis formülü müsait olmadı, dediler. Bunları takdirinize bırakıyorum.

Onlara yapılan zamları şöyle sıraladılar :

% 10, balığına, % 25 ve % 40, hepsinin yekûnu % 45, en son çıkan kanunla % 60. Şimdi müzakere ettiğimiz kanunla da, en aşağı maaşlı olan dul, yetim, emeklilere % 35 zam edilecek. Bunu sayın Hikmet Fırat'a karşı söylemişlerdi. Bendeniz bu verdikleri rakamı topladım, altın esasına göre tekaüdiye yatırmış olan aylık sahiplerine yapılan zammın yekûnu % 215 tutmaktadır arkadaşlar. Yani bir altının bir banknota müsavi olduğu zamandan ve maaşlarını o suretle aldıkları zamandan bugüne kadar onlara yapılan zammın yekûnu % 215 tutmaktadır. Bu zamma göre, o zaman altın veya o kıymete müsavi kâğıt 100 kuruş maaş alan, bugün 215 zam alacaktır, o zaman aldıkları maaş Reşadiye altını idi, Cumhuriyet altımlarının kıymetini zikretmiyorum, bunun değeri ondan daha kıymetli olmalı idi piyasada, Reşadiye altı-

nının değeri, kısaca arz ediyorum, bugün % 5 400 dür, % 215 zam yaptık dediler, bu bir zam mıdır, bir atıfet midir, eşitlik midir, bu ölçü ile mukayeseye tahammül var mıdır? Daha fazla bunun üzerinde durmak istemiyorum; fakat acıklı gördüğüm için arz ettim.

Arkadaşlar, memur ile emekli arasında eşitlik vardır, dediler. Ahmet Kemal Varınca ise, bu memlekette memur ile emekli arasında eşitlik yoktur, dediler. Tarihte bizim hatırlıyabildiğimiz, ilk defa Meşrutiyet devrinde, Mahmut Şevket Paşa, böyle bir eşitlik vücuda getirmek istemişti, fakat kısa zamanda muvazene tekrar bozuldu ve (terazi-i adalet) emekliler aleyhine meyletti. Bunun tazyığı Birinci Cihan Harbinde görüldü. O tarihte bozulan muvazene son emeklilik mevzuatına rağmen tekrar ihya olunamamıştır. Nitekim sayın Hâdi Hüsman, son tasarısı ile memurlara % 25 zam yapıldığını söylerken, bu tasarısı ile emeklilere % 10 - 15 nispetinde zam yaptıklarını söylediler. Eşitliğin en aktüel olduğu bir anda dahi, 1950 den sonra emekli olanlara yapılan zamlar, bugün fiilî vazifede bulunan memurların zamlarıyla kabili mukayese değildir. Bunun portesi, $27 + 12 = 39$ milyon. Bu ölçü üzerinde fazla durmıyacağım. Bununla istediği zaman yüz milyonları bir lemhai basarda getiren Hükümet karşısında, yüz milyonları bir lemhai basarda kabul eden Bütçe Komisyonunun, hattâ burada artık mütat olduğu ve hile karşılık göstermeye bile lüzum görmiyen Bütçe Komisyonunun, bunun üzerinde artık itiraz eder tarzda söz söylemek hakkını kaybettiğine kaani bulunuyorum.

Bu arada şunu da ihkakı hak kabilinden ifade etmeliyim ki; bendeniz uzunca müddet - 50 yaşını aşmış bir arkadaşınız olarak söylüyorum - memleketin birçok sahalarında çalışmış bir arkadaşınız olarak söyleyebilirim ki, bugün memurlardaki vazife ve mesuliyet hissini maalesef henüz serbest hayatta çalışanlarda görmedim. Binaenaleyh bu memleketin direği mesabesinde bulunan memurların istikballerini teminat altına almak, nevama milletimiz ve Devletimizin istikbalini teminat altına almak demek olacaktır.

Yüksek huzurunuzda hazin bir otokritik olarak şunu da arz edeyim ki; şu dört senelik teşriî hayatımda dahi burada, en mukdim, en çok vazife ve mesuliyet hissi taşıyan arkadaş-

larımın, maalesef, sadece eski memurlar ve emekliler olduğunu gördüm. Bugün komisyonlarınızın yükünü, maalesef serbest meslekten gelen arkadaşlarımızdan ziyade yine bunlar çekmektedir. Hattâ bugün mevcut olmayan şu Meclis ekseriyetini dahi yine o emekliler, sizler teşkil etmektesiniz. Onun için onların hayatını teminat altına alırken tekrar ediyorum, nevama bu milletin millî ve Devlet hayatını teminat altına siz almış olacaksınız. Daha bu hususta konuşacaklarım vardır. Sayın Maliye Vekilini dinledikten sonra tatmin olunursam vazgeçerim, yok tatmin olmazsam tekrar huzurunuzu işgal edeceğim.

REİS — Daim Süalp.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar; Bütçe Komisyonu âzası olmama rağmen, söz hakkımı mahfuz tuttuğum için, kanun hakkındaki noktai nazarımı müsaadenizle arz edeceğim. Raporu ve Bütçe Komisyonunun hazırlayıp huzurunuzda getirdiği metni tasvibetmemekle beraber, Sayın Cezmi Türk arkadaşımızın komisyonu hedef tutan ve mesnetsiz olduğunu bildiğim, bâzı iddialarını da cevaplandırmaktan kendimi alamıyorum.

Sayın Cezmi Türk : «Altın, bir kâğıt liraya muadil tutularak eskiden yüz kuruş alan bir emekliye, nihayet % 200 - 250 bir zam yapıldı. Bugün de yapılan zam ile 300 kuruş olacaktır.» buyurdular. Hakikat böyle değildir. Hattâ şimdi bu zamların nispetini arz edeyim.

Yapılan hesaplar göstermiştir ki, eskiden, yani 1683 sayılı Kanunun meriyetinden evvel emekliye ayrılmış olanlar ve bunların dul ve yetimlerine eğer bir lira aylık bağlanmış ise, bugün almakta oldukları maaş 35 - 40 liradır. Yapılan zamlarla asgari iki lira üzerinden tekaüt olmuş olanlara bugün 50 - 60 lira arasında bir aylık bağlanmıştır. Yani 250 - 300 kuruş aylık mevzu bahis değildir.

Şimdi bendenizin tasvibetmediğim noktalara geçiyorum : Evvelâ Hükümet tasarısı ile Maliye ve Bütçe komisyonlarının tanzim ettikleri metin arasında fark vardır. Hükümet tasarısının esbabı mucibesini arkadaşlarım izah buyurdular. Sabit ve dar gelirli ve bugünkü hayat standardına geçimlerini uyduramayan emeklilerin, dul ve yetimlerin maaşlarına takatimiz nispetinde zam yapmak ve kıstas olarak da az ma-

aşlılara yüksek nispet, çok maaşlılara az nispet dâhilinde zam yapmak suretiyle az maaşlıların sıkıntısını bertaraf etmek ve bunlara ferahlık vermek gayesi hâkimdir. Bu esasa sadık kalmak icabeder. Fakat Maliye Komisyonu ve Bütçe Komisyonu maalesef bu esasa sadık kalmamışlardır. Bunu rakamla, misalle izah edeyim.

Evvelâ yüz liraya kadar maaş alanlara yüzde 35 nispetinde bir zam yapılıyor. Yüz lira maaş alan bir emekli, dul veya yetime bir sene de aşağı yukarı 450 liralık bir para verilmektedir. Buna mukabil, faraza emekli maaşı yüksek, meselâ, 400 lira alan bir emekliyi ele alalım. Buna yüzde on zam yapılmış. Bunun da seneliği aşağı yukarı 450 - 460 lira kadar tutmaktadır. Demek ki, bir sene zarfında yüz lira alanla dört yüz lira alan yani az maaşlı emekli ile yüksek maaşlı emeklinin bu kanunla istifade edecekleri miktar aşağı yukarı muadildir.

Fakat Maliye Encümeni ile Bütçe Encümeni bu muadeleti küçüklerin aleyhine bozmuşlar. İkramiye ihdas etmişler ve : «Her emekli, dul ve yetime bir maaş nispetinde ikramiye verilir.» demişlerdir. Buna göre elli lira aylık alan küçük emekli elli lira alacak; 500 lira maaşlı emekli ise beş yüz lira ikramiye alacaktır.

Görülüyor ki, esbabı mucibedeki maksat ve gaye ile huzurunuzda getirilen metin birbirini tutmamaktadır. Küçük memurun, küçük emeklinin, az maaş alan yetim ve dulun aleyhindedir. Bendeniz buna itiraz ettim, âdilâne görmedim. Mademki, en çok sıkıntı çeken az maaşlılardır, mademki az maaşlılara yüksek nispet veriyoruz, ikramiyede de bunu muhafaza etmemiz lâzımdır.

İkinci nokta : 1683 sayılı Kanundan sonraki emeklilerle, 1930 tarihinden önceki emekliler arasındaki zam farkı da çok azdır. Biliyor sunuz ki, eskiden maaşlar az olduğu için, o zamanki emekliler arasında 300, 400 lira alanlar yoktur. Aylıkları umumiyetle 200 liranın dundadır. 1683 ten evvelkiler, yani, aşağı yukarı bundan 24 sene evvel emekliye ayrılmış olanlar, emeklilik maaşlarını şimdiki kiler nazaran çok daha azdır. O zamanın maaşı şimdiki maaş kadar yüksek değildi. Onlara % 35 zam yapıyoruz, şimdiki kiler ise % 25. Bu fark çok azdır. Eskilerin aleyhine, yenilerin lehinedir. Bunu da bendeniz tasvibetmedim.

FAHRİ BELEN (Bolu) — Yeniler hangisi, eskiler hangisi?

MEHMET DAİM SÜALP (Devamla) — Yeniler, bugüne kadar - dün dâhil - emekliye ayrılmış olanlardır. Takip buyurduğunuz metinde muvakkat bir madde vardır. Yeniden emekliye ayrılanlar dahi bundan istifade edecekler. Yeni deyince, mebdei 24 sene evvelidir. Ve o günden bu güne kadar olanlar yeni. 24 sene evvelkiler ise komisyonca eski kabul edilmiştir. Bu tasnif, bu tefrik dahi doğru değildir. Kaldı ki arkadaşlar ben bunu komisyona kabul ettiremeyince bir tahrir yazdım. Şimdi tahriri verdim, tasvibinize. Tahririmde diyorum ki: «Mademki Devlet bütçesinin inkânsızlığı yüzünden bu gibilere fazla zam yapamadık, mademki bütçemiz müsait değildir diyoruz, o halde emekliler içinde halen çalışan, çift maaş alan, yani emekli maaşına ilâveten Devlet bütçesinden ayrıca para almak suretiyle yalnız emekli maaşına bağlı olmıyanlara ikramiye vermek esbabı mucibeye uygun düşmez.» Bu tahriri iki arkadaşla birlikte vermiş bulunuyorum, vaziyeti de izah ettim, takdir Yüksek Heyetinizindir.

Şunu da ifade edeyim ki, bu nokta Hükümet tasarısında yoktur, bunu komisyon koydu.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Komisyon adına Hâdi Hüsman.

BÜTÇE K. REİS V. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim, Cezmi Türk arkadaşımız bu primler hakkındaki mâruzatıma karşı bunun doğru ve âdilâne bir iş olmadığı üzerinde durdular.. Bendeniz esasen bu meselenin Gelir Vergisi Kanunu ile halledilmiş olduğunu arzetmek istemiş ve buna çalışmışım. Yani Gelir Vergisi müvacehesinde maaşın esası hangi usul, kaide ve nizam tâbi olacaksa bu % 15 ve 35 zamları da aynı nizam tâbi olacaktır.

«Bütçe Komisyonu bundaki adaletsizliği izaletsin» buyurdular. Bütçe Komisyonu kanun teklif etmez, ancak bir milletvekili olarak kendileri böyle bir şeyi muvafık buluyorlarsa teklif etsinler. Bu, esasen, mevzuumuzun da dışındadır.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — O da gensorular gibi reddedilir.

HÂDİ HÜSMAN (Devamla) — Sonra kendileri rakamlarla pek meşguldürler. Yalnız burada ufak bir hata yapmışlardır, özür dileyerek

arzediyorum. % 215 bir zam dediler. Tabiatıyla % 10, 25, 45, 60 ve 35 leri toplarsak bunlar 215 eder. Halbuki, bir misal olarak arz edeyim..... ile 10 lira,
% 10 u 1 lira, yekûnu 11 lira;
11 liranın % 25 i 2,75 yekûnu 13,75;
13,75 in % 40 ı 5,50, yekûnu 19,25;
19,25 e maktuan ilâve edilen 15 lira ile yekûnu 34,25;
34,25 e % 45 ilâvesiyle yekûnu 49,66;
49,66 nın % 60 ilâvesiyle balığı 79,45 ve;
Son yapılan % 35 zamları bunun da balığı 107,25..

Yani 10 liraya 97 lira zammedilmiş oluyor.

Rakamları alt alta toplarsak tabii kendilerinin bulduğu rakam çıkar.

Bunda bir muadelet vardır, yoktur, çoktur, azdır hususlarının münakaşasına girmek istemedim. Ufak bir zühulleri oldu, bunu tashih etmek istedim. Sonra; Daim Süalp arkadaşımızın muafiyet hakkındaki sözlerine komisyonumuzun noktai nazarını arzetmek suretiyle cevap vermek isterim. Daim Süalp arkadaşımız bu mütalâasını komisyonumuzda da bildirdi. Dedi ki; halen çalışmakta olan mütekaatler vardır, bunlar bir taraftan, şuradan buradan kazanç temin etmektedir, binaenaleyh çalışmakta olanlara bu zammı vermeyelim.

Şu noktayı bilhassa arzetmek isterim ki, bizim yeni tekaüt rejimimiz, emekli aylığı almakta olanlar eğer emekliliğe tâbi bir hizmette çalışmıyorsa aylıklarının kesilmemesini âmiridir. Böyle bir esas kanun vaz'etmiştir. Binaenaleyh zammı vermeyelim diyerek esasını verirken % 10 zammı vermemek bir prensibi değil prensipsizliği ifade edecektir. Eğer hakikaten vermemek icabediyorsa kanunun esasını tadil ederek yüz lirayı vermemek lâzımdır; yoksa 100 lirayı verip de on lirayı vermemek değil. Çalışıyorsa nerede çalışıyor?. Bir anonim şirkette, bir hususi müessesede çalışıyor. Bir mâlûl teğmen, üstteğmen veya yüzbaşı, 4 - 5 lira yevmiye ile yazıcı ve saire gibi işlerde çalışabilir. Şimdi kanun bunu maaşından mahrum etmemiş iken bu maaşın % 10 undan mahrum etmeyi Bütçe Komisyonunuz âdilâne ve prensibe dayanır bir teklif olarak mütalâa etmedi. Tasvip edilmemesini bilhassa rica ederim.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlarım, tasarıyla ilgisi olmıyan konuşma yapan iki arkadaşı

mız müstesna, bütün arkadaşlar bu tasarının yerinde olduğunu ve isabetini belirttiler. Onun için Hükümetin zamanında bir ihtiyaca cevap veren bir tasarı getirmiş olduğunu ifade ve isabetini belirtmiş olan arkadaşlara teşekkür ederim.

Arkadaşlar, memleket ve millet hizmetine hayatlarını vakfeden insanlar bu hizmetten ayrılmışlarsa kendilerini, eğer hayata veda etmişlerse geride bıraktıkları dul ve yetimlerini düşünmemiz elbetteki vazifemizdir.

Bir arkadaşımız, bu tasarı bir sene geç kaldı dedi. Arkadaşlar, şu yıl başına tekaddüm eden zamandan bu güne kadar geçen müddet içinde kabul ettiğiniz kanunlar arasında (daha kabul edilmemiş olan) bu tasarı ile beraber, memurlara 175 milyon lira zam yapan kanun tasarısını da kabul buyurdunuz. Şimdi müzakere edilmekte olan kanun tasarısı da 27 milyonluk bir malî külfeti ihtiva etmektedir. Bütçe Komisyonundan çıkmış olan bu tasarıyı nazarı itibara aldığımız takdirde 38 milyonluk bir portesi vardır. Biz sadece memurlar ve emeklilere, birisi 175, diğeri 28 milyon liralık bir külfeti icalettiren şu iki kanunu acaba 1950 senesinde iktidara henüz geldiğimiz zamanda düşünseydik, çıkarabilir miydik? Çıkaramazdık. Çünkü devraldığımız bütçe ve onun kaynakları, malî imkânlar bize bu tarzda kanunlar getirilmesini imkânsız kılmakta idi. Onun için iktidarımız ve Hükümetiniz her şeyden evvel malî kaynakları takviye eden tedbirler üzerinde durmuş ve bu imkânlar hâsıl olduktan sonradır ki bu tasarıları getirmiş bulunmaktadır. Cezmi Türk arkadaşımız «siz burada, diyor, memuriyetten veya serbest hayattan gelmiş, insanlar olarak ayrılmış bulunuyorsunuz.» Meclisi parçalama düşüncesi ile yaptığı bu tarz düşünüşünü bir tarafa bırakıyorum. «Ve sizler, diyor, yüz milyonları harcayan kanunları burada kabul ettiniz!» Elbetteki bu Büyük Meclis ve muhterem arkadaşlarımız bu kanunları düşünmeden, tetkik etmeden kabul etmiş değildir, yüz milyonları değil, milyarlık bütçeleri kabul etmiş ve üzerinde günlerce müzakere yapmış ve bunların iktisadi karakteri var mıdır, yok mudur, yatırım mıdır, değil midir, kaynakları kuvvetli midir, değil midir kanunları üzerinde günlerce durmuştur.

Cezmi Türk arkadaşımız, Yüksek Meclisin yüz milyonlarca liralık kanunları bir hamlede

kabul edildiği şeklindeki konuşmasını doğru görmem. Yüksek Meclis burada yüz milyonlarca liralık kanunları kabul ederken biliyordu ki, onlar en büyük iktisadi kıymet taşıyan ve iktisadi kaynaklarımızı kuvvetlendiren çok mühim kanunlardır. O kanunlar sayesinde bugün iktisadi kaynaklarımız, millî membalarımız kuvvetlenmiş ve bunun neticesinde memurlar ve emekliler için bildiğimiz tahsisat kabul etme imkânları hâsıl olmuştur. Buna bilhassa belirtmek isterim.

Arkadaşlarımdan bazıları diyorlar ki; bu kâfi değildir. Hükümet yeniden bu mevzu üzerinde durmalı, düşünmeli.

Muhterem arkadaşlarım; Hükümet hakikaten daha geniş bir zam yapılmasını elbette isterdi. Ama kabul buyurursunuz ki, Hükümetiniz de malî takatini ve malî imkânlarını göz önünde bulundurmamak mecburiyetindedir. Ama bu zam, iktidarımızın sonucu bir zam tasarısı değildir. Elbette ki, malî imkânlarımız kuvvetlendikçe, yeni zam tasarıları gelecektir. Bunu bilhassa tebarüz ettirmek isterim. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar). Bugün 38 milyonluk bir portesi bulunan bir kanun tasarısını ki, - bu az bir para değildir - huzuruza getiren Hükümet, elbette ki, kaynakları arttıkça o nispette emekli, dul ve yetimlere yeni zamlar derpiş eden kanun tasarılarını Yüksek Huzuruza takdim edecektir. Bunu bilhassa tebarüz ettirmek istiyorum. (Bravo sesleri, alkışlar).

Öte tarafta birtakım sadet dışı konuşmalar oldu, bunlara cevap vermiyeceğim. (Kâfi kâfi sesleri).

Kanunun kabulünü Yüksek Heyetinizden rica ederim.

REİS — Cezmi Türk.

CEZMÎ TÜRK (Seyhan) — Efendim; bâzı kısa beyanlarda bulunmak isterim; birincisi; Sayın Süalp arkadaşımız, mesnetsiz beyanlarda bulunduğundan bahsettiler. Kendileri istinat noktaları pek kuvvetli, mesnetli!.. Beyanlarda bulundular. Yüz kuruş bugün elli dört liradır. O vakit bir lira alana bugün elli dört lira vermekteyiz buyurdular. Bendeniz ona mukabil bir şey söylemiyeceğim. Kendilerini takiben çıkan söze ise yapılan zamlar % 900 dür dediler. Yani Bütçe Komisyonundan Sayın Süalp : 540 zam yapıldığını söyledi. Sayın Sözcü Hâdi Beyefen-

di ise % 900 zam yapıldığını söylediler. Artık istinat noktaları arasındaki selâbeti Bütçe Komisyonunun iki üyesi kendi aralarında hallederler. Yalnız şu kadarını da arz edeyim ki; bugün sağ olan ve maaş almakta bulunan Büyük Harbin şehit anaları vardır. Yaşlı olmalarına rağmen. Büyük Harbde bir şehit mülâzimin annesine on lira maaş bağlanır idi. Bugün Büyük Harbde şehit olan bir mülâzimin annesi 94 lira alıyorsa iyidir. O tarihte 100 lira alan bugün 940 lira alıyorsa!.. Bu da çok iyidir. Keşke öyle olsaydı, bu iki zatın söyledikleri doğru, benim söylediklerim yanlış olurdu.

Arkadaşlar; Sayın Maliye Bakanı bence istikbalin Başbakan namzedidir. Onun için ben-denize karşı tıpkı Başbakan gibi mukabil taarruzlar yaparak şahsımı hedef tutup, Meclisi dahi parçalamayı düşünüyor, dediler. Bu söz nereye giderse gitsin, söylediklerinin farkındayım. Fakat böyle söyliyemeyecekleri birçok arkadaşlardan birisi de benim.

Sayın genç Maliye Bakanına şunu beyan ederim ki, Kırım Muharebesinden bu yana Türk Milleti Moskoflarla üç defa harb etmiştir. Birçokları gibi benim ailemde de bu üç harbden birer tane şehit vardır, Kırım Harbinden bu yana üç kurban vermiştir.

Böyle bir ailenin çocuğu olarak memleket bütünlüğünü, millet bütünlüğünü hattâ ve hattâ Meclis bütünlüğünü...

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — O niyetle söylemedim.

CEZMİ TÜRK (Devamla) — Bu şekilde konuşmasalardı bunun üzerinde durmazdım. Bu nevi bir münakaşa bundan iki sene evvel Sayın Başbakanla aramızda geçmişti. Ondan sonra da bir iki defa.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — O niyetle söylemedim.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — O niyetle söylememişseniz mesele yoktur. (Tamam sesleri). Yalnız kendisinden rica edeceğim, genç yaşta mebus oldu, genç yaşta bakan oldu, belki emeklileri biz yaştakiler kadar düşünme biyolojisine sahip değildirler. Fakat dulları, yetimleri ve emeklileri biraz daha yaşlı insanlar gibi düşünmek doğru değildir. 1950 de getiremezdi. Doğrudur. O bütçe konuşulurken bu donmuş, memur tahsisatından ne ıstırap çektiklerini Sayın Ba-

bakanla beraber güç bir imtihan verirlerken yakinen gördüm. Ama 1950 den bu yana da üç sene geçti. Bu üç sene kendilerine göre sükselelerle malâmaldır. Baş döndürücü muvaffakiyetler. 1951 de, 1952 de, 1953 te iktisadi gelişmeler yüksek hayat seviyesi ve ileri kazaçlardan bahsedilirken yetim ve emeklileri 1954 sathı mailindeki aylarda düşünmek, bir hayli geç kalmış olmak demektir. Bunu da kabul etsinler ve itirazına mukabele ederken 1950 ye gitmesinler. 1952 de 1953 başında da yapabilirlerdi.

Yüz milyonlar üzerindeki beyanlarına gelince; bütçelere izafe ettiler. Hayır arkadaşlar; hayır hayır. Bâzı uzun vâdeli, az verimli envastisman sahalarına yatırdığınız 100 milyonlar oldu ve dâha da yatırmakta devam ediyorsunuz. Burada bu mevzuun zamanı değildir. Zamanı gelince, sağ olursak bütçe zamanında; nerelere, nasıl yatırım sahalarına, uzun zaman verimli olmayacak yatırım sahalarına yatırımlar yaptığınızı arz ederiz. Son olarak, bu sahada bu son tasarı değildir, dediler. Ben de hepiniz gibi bunu bir teminat olarak kabul ettim; inşallah diğerlerini de getirmelerini temenni edelim. Ben alkışlarımı sizler gibi şimdi kullanmıyacağım, o zamana saklıyacağım.

REİS — Başka söz isteyen yoktur.

Maddelere geçilmesini oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon mazbatasında ivedilik teklifi de mevcuttur. İvedilik teklifini oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Emekli, Dul ve Yetim Aylıklarına Zam Yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış bilûmum emekli, dul ve yetim aylıklarıyla (Âdi, vazife ve harb mâlûl-lüğü aylıkları dâhil) vatani hizmet tertibinden ödenen aylıkların mezkûr tarihteki tutarlarına aşağıdaki nispetlerde zam yapılmıştır :

a) 1. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Mülga Askerî ve Mülki Tekâüt Kanunundan evvelki hükümlere göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarından :

1 — 100 liraya kadar olanlara	%	35
101 — 200 » » »	%	25
201 — 300 » » »	%	20
301 — liradan yukarı olanlara	%	15

b) 1.VI.1930 tarihli ve 1683 sayılı Mülga Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunuyla mezkûr kanunun yürürlüğünden sonra çeşitli emekli kanunları hükümlerine göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıkları ve vatani hizmet tertibinden ödenen bilûmum aylıklardan :

1 — 100 liraya kadar olanlara	%	25
101 — 200 » » »	%	20
201 — 300 » » »	%	15
301 — liradan yukarı olanlara	%	10

REİS — Madde hakkında Kenan Çığman, buyurun.

KENAN ÇIĞMAN (Çankırı) — Muhterem arkadaşlar, 1930 tarihinden evvel tekaüt olanlar, konuşan arkadaşlarımla da belirttiği gibi, sonradan tekaüt olanlara nazaran çok daha az para almaktadırlar. Bunlardan bir liradan yüz liraya kadar olanlara % 35 verildiği halde, 101 liradan 200 liraya kadar olanlar için bu miktar birdenbire % 25 e indirilmektedir. Bunun hesabını yapacak olursak 100 liraya kadar para alanların 135 lira almaları icabederken, 101 lira aylık alan insanın % 25 ten 125,25 lira kadar bir para alması icabediyor. Bu suretle esaslı bir noksanlık tevellüt ediyor ki bunu ortadan kaldırmak uygun olur. Birincisi % 35 olduğuna göre, ikincisinin de hiç olmazsa % 30 olarak kabul edilmesi lâzımgelir. Esasen sonradan tekaüt olanlardan 100 liraya kadar olanlar % 25, ondan sonrakiler % 20 ve nihayet % 15 şeklinde beşer beşer azaltılarak devam ettirilmektedir. Burada birdenbire % 10 azaltılması muvafık değildir. Esasen tekaütlerin pek çoğu, meselâ bir hâkim, yahut bir doktor veyahut bir maarifçi meslekinin en yüksek kademelerinde bulunduğu halde bunlar 15-20 lira maaşı aslı ile tekaüt edilmiş şahıslardır ve bunların eline geçen paralar 200 liradan daha çok azdır. Bu zevata bu kadar az zam yapılması doğru değildir. Bunun için bir önerge veriyorum, kabulünü rica ederim. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Takrirler var. onları okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

İlmiye sınıfına mensup ilim ve meslek erbabının da bu kanunun şümulü içine alınmaları ile bunların da bu zamdan faydalanmaları hususunun komisyonca dikkat nazara alınma-

sını ve gerekli fıkranın ilâvesini saygılarımla rica ve teklif ederim.

Balıkesir Mebusu
Ali Fahri İşeri

REİS — Komisyonun da ifade ettiği gibi bunlar içinde emekli olanlar varsa esasen bu kanundan istifade edeceklerdir. Emekliler dışında bir mevzu varsa bunun içine girmiyecüğünden taktirri reyimize arz etmiyorum.

25 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Bugünkü hayat pahalılığı ve geçim darlığı karşısında çok müşkül durumda olan emekli, dul ve yetimlerden kesilmekte olan Kazanç vergilerinin kaldırılması hususunda bu kanuna bir fıkra eklenmesinin komisyonca dikkat nazarına alınmasını ve bu hususa dair tasarıya bir madde eklenmesini rica ve teklif ederim.

Balıkesir Mebusu
Ali Fahri İşeri

REİS — Komisyon bunun üzerinde mütalâasını beyan etti. Bu apayrı bir kanun mevzuudur. Bu kanun meyanında bunu reyimize arz etmiyorum.

25 . I . 1954

Meclis Reisliğine

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki tasarının 1 nci maddesindeki zam nispetlerinin (a) ve (b) fıkralarına şâmil olmak üzere ve aynı haller dâhilinde birer misli artırılmasını arz ve teklif ederiz.

Türkiye Köylü Partisi
Meclis Grubu adına
Seyhan Mebusu
Cezmi Türk

Yüksek Başkanlığa

1 nci maddenin (a) fıkrasında :

1. 100 liraya kadar olanlara % 35 derildikten sonra, 101 - 200 liraya kadar olanlara % 25 zam kabul edilerek miktar birden düşürülmüş bulunmaktadır. Bu hal esasen eline az para geçen emekli, dul ve yetimlere yapılan zam miktarını düşürmektedir. Bunun % 25 değil, % 30 olarak kabulü adalete uygun olacağından 101 - 200 liraya kadar olanlara % 30

şeklinde kabulünün reye konulmasını rica ederim.

Çankırı Mebusu
Kenan Çığman

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim; diğer mevzular hakkında bir mütalâamız olmayacaktır. 1683 sayılı Kanundan evvel emekliye ayrılanlardan 1 - 100 liraya kadar maaş alanlarına % 35 verildiği halde, 100 liradan 200 liraya kadar maaş alanlar için nispet neden azalıyor, diye bir sual sordular. Bu, % 35 ten birdenbire neden % 25 e indirildi diye değil de % 25 niye % 30 a çıkmadı da birden % 35 e çıktı denebilir. Bugün 90 bin emekli, dul ve yetim vardır. Bunun 60 bini 1 ilâ 100 lira alıyor ve yine bunun 40 bini 1683 ten evvelkilerdir. Bu gibilere sadece % 5 fazla vermek endişesiyle % 30 yerine % 10 farkla % 35 olarak bir zam yapılmıştır. Halbuki diğerlerinde beşer lira fark etmektedir. Bu itibarla teklifimizin kabulünü rica ediyorum.

KENAN ÇIĞMAN (Çankırı) — Muhterem arkadaşlar, sayın Sözcü «60 000 emekli 100 liradan aşağı maaş alıyor, % 35 zam da onlara aittir» dediler. O halde geriye kalan pek az insandır. Bunlar hakikaten pek çok münevver yetiştirmiş, memlekete hizmet etmiş, şimdi adedi çok azalmış birkaç kimseden ibarettir. Bunların vaziyeti şimdi tekaüt olanlara nazaran daha çok müşküldür. Çünkü, demin dediğim gibi, hakikaten çok az maaş almaktadırlar, bu da hepimize malûmdur. Mademki adedleri azdır ve kendilerine % 25 gibi bir zam yapıyoruz, diğerleri nispetinde zam yapmakla pek fark da hâsıl olmayacaktır. Komisyonun ve Meclisin bunlar için de aynı zammı kabul etmesini istirham ediyorum.

EMRULLAH NUTKU (Erzurum) — Usul hakkında...

REİS — Buyurun.

EMRULLAH NUTKU (Erzurum) — Arkadaşlar, tezyidi tahsisat veya tezyidi masraf hakkındaki teklifler bir imzalı olduğu takdirde reye konmamak lâzımgelir, İçtüzük mucibince 50 imzalı olması lâzımdır.

REİS — Riyaset Divanı da o madde üzerinde duruyordu. İçtüzük gayet sarihtir, masraf tezyidini icabettiren ve bütçe ile alâkalı olan bu nevi tekliflerin elli imzalı olması zarureti

vardır. Bu itibarla her iki takriri de reye arz etmiyorum.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Usul hakkında.

Sayın Reisin şimdi okudukları tüzük maddesi sarihtir. Bu da gösteriyor ki, bu kalıplar değişmedikçe demokratik parlamenter hayatı ileri götürmek mümkün değildir. Çünkü bizim gibi küçük bir parti müspet rol oynamak imkânına malik olamamaktadır. (Reye, reye sesleri, ret, ret sesleri)

REİS — Efendim; maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince yapılacak zamların tatbikında aşağı nispet üzerinden zam görenlerin bu zamlarla birlikte maaşlarının baliğ olduğu miktar, aynı grupta fazla nispette zam görenlerin maaşlarının baliğ olduğu miktardan daha az olursa fark zamma ilâve olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Aylıklarını Hazine'den alanlara bu kanun gereğince yapılacak zamlar, umumi ve mülhak bütçelerde mevcut veya bu maksatla yeniden açılacak tertiplere Maliye Vekili tarafından kaydedilecek tahsisattan ödenir ve her yılın bütçe fazlaları hesabı katîlerde bu tahsisata karşılık tutulur.

Emekli sandıklarından yapılacak tediyeler için alâkalı kanunlarda değişiklik yapmak suretiyle gerekli karşılıklar temin olunur.

REİS — Efendim, madde olarak ayrı bir teklif vardır, okutuyorum.

25. I. 1954

Meclis Reisliğine

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki tasarıya 3. madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederim.

Türkiye Köylü Partisi
Meclis Grubu adına
Seyhan Mebusu
Cezmi Türk

Madde 3. — Hayat pahalılığını gösteren resmî endeksler yüzde on veya daha ziyade yükselme kaydettiği takdirde bu kanunda yazılı haklar sahiplerine bu artışlar nispetinde zam

yapılır. Aynı suretle endekslerde yüzde on veya daha ziyade sukût kaydedildiğinde bu ek-silîş nispetleri dâhilinde indirme icra edilir.

Bu husus her yılın Bütçe Kanunu ile tesbit olunur ve kanuniyet kesbeder.

REİS — Bütçe Komisyonunun bir sözü var mı efendim?

BÜTÇE KOMİSYONU REİS V. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — İştirak etmiyoruz.

REİS — Efendim, bu teklifin tasarı ile bir alâkasını göremedik. Onun için reyinize arz etmiyorum.

(3 nü madde tekrar okundu.)

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren maaş ve ücret tutarları alâkalı kanunlarda yapılacak değişiklik ile yükseltinceye kadar, bağlanacak aylıklara da birinci madde gereğince zam yapılır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — 31 . 12 . 1953 tarihine kadar vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmış olanlarla yine bu tarihe kadar emekli, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlara (âdi mâlûllük ile vazife ve harb mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanlar dâhil) 1953 Malî yılı içinde İcra Vekilleri Heyetince tâyin edilecek tarihte bir defaya mahsus olmak üzere bir aylık maaş nispetinde tahsisat verilir ve bu tahsisat 3 nü madde esasları dairesinde karşılanır.

Bu tahsisat borç için haczedilemez.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Bir sual soracağım efendim.

REİS — Buyurun.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Efendim, (31 . 12 . 1953 tarihine kadar vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmış olanlarla, yine bu tarihe kadar emekli, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlara...) deniliyor. Bu arada bir buud, bir mesafe kalıyor. Yani 31 . 12 . 1953 te muamelesini talep etmiş, henüz maaşını almamış fakat emekli vaziyetinde olanlar bu

fıkralar hükümlerine intibak etmemişlerse bunlar da istifade edecekler midir? Etmiyecekler midir?

BÜTÇE KOMİSYONU REİS V. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Edeceklerdir efendim.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Bir sual de ben soracağım.

REİS — Buyurun.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Efendim ;bu bir maaş nispetindeki tahsisat vergiye tâbi midir, değil midir, bunun hakkında sarahat yoktur. Sözcü bunların maaş hükümlerine tâbi olduğunu ve vergiye tâbi olduğunu söyledi, ama söylediği verilecek maaşların zamlarına aittir. Bu bakımdan bu tahsisat vergiye tâbi midir, değil midir? Tasrih etmelerini rica edeceğim.

REİS — Komisyon.

BÜTÇE K. REİSVEKİLİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim; metinde hususi bir kayıt olmadığına göre : Bu istihkak da Gelir Vergisi umumi hükümlerine tâbidir.

Yüksek Başkanlığa

Bu kanunla yetim, dul ve emeklilere verilecek olan ikramiyelerin Gelir Vergisine tâbi tutulmamasını arz ve teklif ederim.

Kütahya Mebusu
Meedet Alkin

Reisliğe

Muvakkat ikinci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Zonguldak Siird Zonguldak
R. Sivişoğlu M. D. Süalp A. Yurdabayrak

Ancak, umumi, mülhak bütçelerden, belediye ve özel idarelerle İktisadi Devlet Teşekküllerinden aylık, ücret veya ödenek alanlar birinci fıkrâ hükmünden istifa'le edemezler.

Yüksek Reisliğe

Aşağıda yazılı teklifimin reye konulmasını arz ve teklif ederim.

Muvakkat ikinci maddeye eklenecek olan fıkrâ :

Ancak 6211 ve 6212 sayılı kanunlar hükümlerinden faydalandırılmış olanlar birinci fıkrâ hükmünden istifade edemezler.

Afyon Karahisar Mebusu
Ahmed Veziroğlu

BÜTÇE KOMİSYONU REİSVEKİLİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim, son takrirden bahsedeyim : Yüksek Heyetinize malûmdur ki, bilhassa eski mâlûllere Devlet hizmetine girdiği zaman mâlûliyet maaşlarını tazminat mahiyetinde olarak, memuriyet aylıklarıyla beraber alırlar. Biz bunu istisnai bir muameleye tâbi tutmuştuk. Şimdi takrirden demek istiyorlar ki, mâlûliyet aylığı alanlar memuriyet aylığından bir maaş ikramiye aldıkları için bunu ayrıca mâlûliyet maaşından almasın. Bu cihet komisyonunda da teklif edildi, fakat komisyon doğru bulmadı.

Diğer takrirler ise Gelir Vergisinden muaf olsun, şeklindedir. Bir defa bir maaşın vergiye tâbi olmaması prensibi bozar. Biz bu bakımdan istisnai bir hükmün vergi kanunlarında yer almamasını daha isabetli bulduk. Küçük bir tahsisat dahi olsa bundan vergi alınmaması prensibini komisyonca doğru görmemekteyiz.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlarım, iki takrir hakkında mütalâa arz edeceğim.

Birincisi, Mecdet Alkin arkadaşımızın verdiği ve verilecek tahsisatın Gelir Vergisine tâbi olmaması keyfiyettir. (Geri aldı sesleri) O halde onu geçiyorum.

İkinci takrir, Ahmed Veziroğlu arkadaşımızın takrididir. (Ancak 6211 ve 6212 sayılı kanunlar hükümlerinden faydalandırılmış olanlar birinci fıkra hükmünden istifade edemezler) diyor. Takrir çok yerinde ve haklı bir takrirdir, sebebi şudur : 6211 sayılı Kanun yılbaşından önce kabul buyurmuş olduğunuz ve memurlara yılbaşından önce bir maaş, yıl içerisinde de üç maaş nispetinde ödenek verilmesini icab ettiren bir kanundur.

Farzediniz, bir emekli halen bir bankanın idare meclisi âzasıdır. 6211 sayılı Kanunla bu emekli, o bankada idare meclisi âzası olarak memurlarla beraber yıl başından önce bir aylık ödenek almıştır. Bu takriri kabul etmediğiniz takdirde bu emekliye memurlara kabul ettiğimiz ve verdiğimiz bir aylıktan maada şimdi ayrıca emeklilerle beraber bir maaş daha vereceğiz. Bu, doğru değildir. Bu takririn kabulünü rica ederim, arada geniş bir fark yaratacaktır. Yıl başında aldığı bir aylık tahsisatı şimdi tekrar almış olacaktır.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Meclisi İdare âzaları içinde dahi çift maaş alanlar vardır ve kabul ettiğimiz maaş tahsisatı kanununda onlara da üçer maaş verilmesini kabul etmiştik. Şimdi onları istisna etmezsek emekli olanlar ayrıca emekli ikramiyesi almayacak mıdır?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Onları istisna etmek lâzımdır. Memurlarla beraber yıl başında birer aylık tahsisat almış olanlara, emeklilerle beraber ikinci bir ödenek verilmesi doğru değildir.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Benim takririm onu da içine alıyor.

EMRULLAH NUTKU (Erzurum) — Efendim; takrirden bir nokta daha var, mâlûlleri de ilgilendiriyor değil mi?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Hayır efendim. Bunlar 6211 ve 6212 sayılı kanunlardır.

REİS — Hâdi Hüsman.

BÜTÇE KOMİSYONU REİSVEKİLİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim; bendenizin meclisi idare âzaları hakkında bir sözüm yok. Benim mâruzatım, takrir kabul edilecek olursa, meselâ harb mâlûlleri de bundan mahrum kalacaklardır. Onlar için de bir aylık ödenek vermeyi istediğimiz halde, komisyonunuzun mâlûlleri istisna etmek istediği şekilde bir manzara yaratmamak için parantez içinde ayrıca tasrih ettik. Maamafih takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Takrirleri tekrar okutup rey arz edeceğim.

MECDET ALKİN (Kütahya) — Ben takririmi geri alıyorum.

REİS — Mecdet Alkin takririni geri aldı. Diğer iki takriri okutuyorum.

(Afyon Karahisar Mebusu Ahmet Veziroğlu'nun takriri tekrar okundu).

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Benimki daha aykırıdır, daha şümullüdür.

(Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu ve arkadaşlarının takriri tekrar okundu).

(Hayır sesleri).

REİS — Komisyon.

BÜTÇE KOMİSYONU REİS V. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim, iki takrir arasında esaslî fark vardır. Yüksek Heyetinize arz edeyim, reylerinizi ona göre kullanırsınız. Birinci takrir esasen ödenek mevzuunu alâkadâr

ediyor ve iki taraftan ikramiye alınmamasını temine çalışıyor.

Fakat ikincisi; Devletten, hususi idareden, şuradan buradan maaş, ücret alanları umumiyetle istisna hükmü içine alıyor. Bunlar içinde başkaca ödenekten istifade etmemiş olanlar olabilir. Emekli ikramiyesini alıp memuriyet maaşından istifade etmemiş olanları tasrih icabedeceğine göre, bendenizce (6211, 6212 sayılı kanunlardan istifade etmemiş olanlar, bundan istifade edemez) diye bir hüküm koymak daha yerinde olur. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Emirullah Nutku.

EMRULLAH NUTKU (Erzurum) — Arkadaşlar, hakikaten ödenek almış olan arkadaşların, memurların bu emekli zammından istifade etmemeleri doğrudur. Yalnız iş mâlûllere dokunduğu zaman biz mâlûller için alınmış olan esash bir prensibi ihlâl etmiş oluruz. Mâlûller bu memleket hizmetinde hayatlarını veya vücutlarını kaybetmiş olan insanlardır. Bunlara atıfet olarak verilmiş olan bu imtiyazı hiçbir zaman bozamayız. Böyle bir imtiyazı kaldıran bir hüküm kabul etmek hakikaten adaletsizlik olur arkadaşlar. O itibarla Rifat Sivişoğlu arkadaşımızın verdiği tavrın, mâlûller istisna edilmek suretiyle, umumi olarak kabul edilmesi yerinde olur arkadaşlar.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Efendim; iki tavrın arasında esash fark var. Biri, memur olarak, biri de emekli olarak ödenek almak demektir ki, Veziroğlu arkadaşımızın tavrı budur. Fakat diğer tavrın kabul edildiği takdirde sonu gelmeyecek karışıklıklar çıkaracaktır. Bunlar nereden para alacaktır? Bunun uzun uzun tetkik edilmesi lâzımgelir.

Daim Süalp arkadaşımızın tavrı bu kanunun ruhuna muhaliftir, reddi lâzımgelir.

MEHMET DAIM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar, mecbur kaldığım için açık konuşacağım.

İkramiye almıyan emekliler sadece mebus arkadaşlardır. Diğer emekliler ya memurdur, ya işçidir. İşçi iseler onlar işçi olarak verilen ikramiyeden istifade ettiler, memur iseler memurlar da verilen ikramiyeden istifade etmiş bulunuyorlar. Demek istifade edemiyen yalnız mebus arkadaşlardır. Şu halde mebus arka-

daşlardan emekli olanlara da emekli ödeneği verilsin için meclisi idare âzalarına da ayrıca ödenek vermeyi arkadaşlar göze alıyorlar. Bendenizin kastım şudur : Mebuslar da dâhil, meclisi idare âzaları da dâhil emekli maaşından başka Devlet bütçesinden ayrıca tahsisat ve maaş alan kimselere bu ödenek verilmesin. (Alkışlar).

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Usul hakkında arz edeceğim.

REİS — Buyurun.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim, fikir tavazzuh etmiştir : İki yerden maaş alanlara verilmemesi hepimizin arzusudur. Bunun için şimdi hemen acele bir karar vermemiz doğru olmaz. İki tavrı de komisyona verelim, Büyük Meclisin arzusuna uygun bir madde halinde gelsin.

REİS — Dikkate aldığımız takdirde elbette ki komisyona gidecektir. Burada (Ancak umumi, mülhak bütçelerden, belediye ve özel idarelerden, İktisadi Devlet Teşekküllerinden aylık, ücret veya ödenek alanlar birinci fıkra hükmünden istifade edemezler) denildiğine göre, reye koyarken umumi arzuya tercüman olarak, vuzuh için arz edeyim : Bu tavrın, evvelce kabul ettiğimiz 6211 ve 6212 sayılı kanunlardan istifade edenlere ayrıca emekli sıfatıyla tahsisat verilmemesini tazammun ediyor...

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Veziroğlu'nun tavrı, ikramiye alanlara bir ikramiye daha verilmemesi hakkındadır.

REİS — Efendim, tavrıleri tekrar okutup ayrı ayrı reye arz edeceğim.

(Rifat Sivişoğlu, Mehmet Daim Süalp ve Avni Yurdabayrak'ın tavrıleri tekrar okundu.)

REİS — Tavrı dikkatinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tavrı dikkate alınmıştır, komisyona veriyoruz.

(Ahmet Veziroğlu'nun tavrı tekrar okundu.)

REİS — Okunan bu tavrı de reyinize arz ediyorum. Dikkate alanlar... Dikkate almıyanlar... Tavrı dikkate alınmıştır, komisyona veriyoruz.

Tavrıler komisyona verildiği için mütaakıp maddeleri okutuyorum.

6. — *Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ve 20 arkadaşı ile Konya Mebusu Saffet Güröl'un, «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifleri ve Ekonomi ve Ticaret komisyonları raporları (2/582, 585) [1]*

REİS — Bir takrir var, müsaadenizle onu okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ile yirmi arkadaşımın ve Konya Mebusu Saffet Güröl'un birleştirilerek müzakeresi yapıp karara bağlanan, 5590 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin tadiline mütaallik kanun teklifinin raporumuzda belirtilen mucip sebeplere müstenit komisyon kararına tevfikân ivedilik ve öncelikle ve takdimen görüşülmesi hususunun Büyük Millet Meclisinin yüksek karar ve tasvibi-ne arzımı teklif ve rica ederim.

**Ticaret Komisyonu Başkanı
Kütahya Mebusu
Hakkı Gedik**

REİS — Komisyon raporunda takdimen ve öncelikle görüşülmesi teklif edilmektedir. Takdimen ve öncelikle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen? Cezmi Türk, buyurun.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Sayın Kenan Akmanlar ve sayın Saffet Güröl ve 20 arkadaşımın teklif ettikleri Ticaret odaları, Sanayi odaları ve Ticaret borsalarını federasyon haline getirmek isteyen kanun teklifini ve gerekçesini okudum. Gerekçede baştan aşağı bu Ticaret odaları merkez birliğinin methiyesi yapılmakta, hattâ bir seneden beri çıkarmakta oldukları gazete hakkında da ayrıca takdîrkârane beyanatta bulunmaktadır.

Bendeniz Demokrat Partinin doğuşundan iktidara gelişine kadar daha başka zümrelere istinat ederek, baha başka zümreleri faaliyete getirerek işbaşına geldiğini ve daha başka zümrelerin mukadderatı üzerine eğilerek onların hayat ve istikballerini esash, ciddi ve modern şekilde teminat altına almasını temenni ederim. Fakat maalesef bu iktidar her zümreden çok, bilhassa Torquay Anlaşmasından sonra ve bilhassa İngiltere'nin bile cesaret edip gidemediği % 70 liberasyona giderek, Allah varlıklarını artırsın, pek mahdut tüccar zümresinin beslenmesine hizmet etmiş oldular ve olmaktadırlar. Memleketin binbir türlü endişesi, azim bir kara sefâlet içindeki büyük yığınların ıstırapı ortada dururken yirmi arkadaşımın takdimen ve ivedilik kaydıyla getirdikleri şu tasarı bir meslek zümresinin federasyonunu düşüncülerinden başka bir mâna ifade etmemektedir, memleketin birçok meseleleri arasında bunu tetkik etmeye dahi arkadaşlarımın fırsat bulduklarına hayret ediyorum. Bendeniz de tesadüfen bunu tetkik etmiş bulunuyorum, bu ivedilik kaydı ile getirilen teklif, iktidarınızın mazideki vaatleri ve istikbaldeki imkânları bakımından pek hayırlı ve iyi görünmemektedir.

Bendeniz, bu tasarımı kabul edecekseniz, yalnız bu tasarının istihdaf ettiği tüccar federasyonunu düşünerek diyorum ki, bu gerekçede beyan edildiği gibi Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının sizinle iş birliği yapmasına hattâ çıkardığı talimatnamede sizden direktif alacağını açıkça beyan etmesine ve sizin direktiflerinizle yürümeyi âdet etmesine, ekseriyeti yüksek kâr haddi ithalâtçılar olması ve memleketin dış ticaret açığının maalesef zaruri âmilleri vaziyetinde bulunmanıza göre Yüksek Meclisin bu kanunu kabul etmesi takdirinde memleket menfaatlerini meslek menfaatlerinin üstünde tutunuz diyeceğim.

Yüksek iktidarınızdan biraz da memleketin çok muhtarip şartları içinde yaşamakta bulunan zümrelere eğilip bakmasını ve onlar için de ivedilikle kanun tasarısı getirmesini rica edeceğim.

REİS — Kenan Akmanlar.

KENAN AKMANLAR (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar; Cezmi Türk arkadaşımın beni dinlemesini arzu ederdim. Fakat dışarı çıktılar.

[1] 91 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Çok muztarip şartlar içinde yaşayan zümrelerden bahsettiler. Bu zümreler dururken birtakım ithalâtçıların kâr hadleriyle meşgul olduğumuzdan bahsettiler. Kanun teklifimizin bütün bunlarla zerre kadar alâkası olmadığı gayet açıktır.

Arkadaşlar, kanun teklifimiz bugün; müdevvenatımız içinde, bir müesseseyi, hükmi şahsiyet haline getirmek ve memleketin iktisadi ve ticari inkişafına faydalı bir merkez haline getirmeye mâtuftur. Arkadaşımız meslekî zümre ve saire diyorlar. Arkadaşlar, biz Demokrat Partili olarak kendimizi hususi teşebbüsü her bakımdan desteklemek durumunda gören insanlarız.

Cezmi Türk arkadaşım, çok muztarip şartlar içinde yaşayan zümrelerden bahsettiler. Bunların teferruatını bize verebilselerdi, biz kendilerine daha vazih cevap verebilirdik. Çiftçi zümresi, işçi zümresi dünden bugüne muztarip şartlar içinde yaşayan zümreler olmaktan çoktan çıkmıştır. Kanun teklifimize gelince bu, memleketin iktisadi ve ticari bakımdan teşkilâtlanması ve ticari hayatın, sinai hayatın yeni icaplara göre teşkilâtlandırılmasını istihdaf etmektedir. Bu da bu müesseseye vazife olarak verilmiş bulunuyor. Bu suretle bütün memleketlerde iktisat meclisi denilen ve memleketlerin ekonomisindeki inkişafı takibederek hükümetlerin yanında yer alan istişari meclislerin bir diğer örneğini biz bu kanunun çerçevesi içinde ticaret ve sanayi odaları birliğinin şahsiyetinde tesis etmekteyiz. Teklifimiz hakikaten takdirinize lâyıktır. Bu hususta en küçük bir tereddüde mahal olmadığını arz etmek isterim.

Arkadaşlar, Cezmi Türk arkadaşım hakikaten mahuf birtakım tâbirler kullandılar. Biz ticaret hayatında yer almış olan vatandaşların sermayeleri ile, bilgileri ile, rölâsyonları ile memleket ticaret ve sanayiine hizmet etmekte olduklarını kaniiz. Unutmamak lâzımgelir ki, artık Devlet bir tarafa, fakat herşeyden evvel hususi teşebbüsü besliyecek, onu teknik bakımdan memlekette faydalı kılacak olana çalışmalara yer vermek zaruretindeyiz. Bu bakımdan kanun teklifimizi Cezmi Türk'ün tarifinin tamamen zıddına ve büyük faydası olduğuna kanaat getirmiş olarak huzurunuzda getirmiş oluyoruz. Kabulünü rica ederiz.

REİS — Emrullah Nutku.

EMRULLAH NUTKU (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar; gerek ithalât rejimimizde, gerekse ihracatımızda standardizasyona gitmek ve memleketin ticaretini organize etmek gibi mühim mevzularda çok geri kalmış olduğumuz hepimizin malûmudur. O itibarla; ticaret ve sanayi odalarımızı hakikaten Hükümet merkezinde, Hükümetin her türlü istişaresini temin edecek bir birlik halinde toplamak memleketeye büyük menfaatler temin edecektir. Hepiniz bilirsiniz, maalesef bâzı tüccarların gayriahlâki hareketlerini önliyelemek durumunda kalmış olduğumuza göre, bir ticaret odaları ve sanayi odaları birliğinin kurulması ve bunun eski şekilde değil, hakikaten bir demokratik sistemde, bir federasyon haline getirilmesi zarureti karşısında şu kanun gerek Ekonomi ve gerekse Ticaret komisyonlarından geçmiş, üzerinde uzun münakaşalar cereyan etmiştir. Binaenaleyh, arkadaşımız Cezmi Türk'ün telâkki ettiği şekilde, bu kanunun ehemmiyeti olmyağ bir mevzu diye ortaya atılmasında isabet yoktur. Bu kanun hakikaten ticaretimizi temin etmek için lüzumlu ve âcil tatbik edilmesi lâzımgelen bir kanundur. Bu itibarla maddelere geçilmesini sayın arkadaşlarımdan bilhassa istirham ederim.

REİS — Muhiddin Erener, buyurun.

MUHİDDİN ERENER (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, Cezmi Türk arkadaşımız maalesef bu kanun üzerinde kendisinden hiç beklemediğim bir şekilde gayet demagojik ve kanunu bir defa dahi okumadığını gösteren şekilde konuştu ve kendisi bırakıp çıktı, gitti. Bu kanun yeniden bâzı müesseselere birtakım imtiyazlar tanıyan veyahut yeni tesisler yapan bir kanun değildir. Geçen iktidar zamanında hazırlanıp kabul edilmiş Türkiye Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Ticaret Birlikleri Tesisine dair olan bir Kanundur. O günden bugüne kadar yapılan tatbikatta artık birçok noktalarda işe yaramaz hale gelen bu kanunun tecrübelerle elde edilen neticelerine göre bugünün zihniyetini temsil eder bir şekilde ihtiyaçları karşılayabilmek için vekâletle yakînen temas edilmek ve vekâletin görüşleri tamamen bu kanuna ilham diye alınmak suretiyle getirilmiş bir kanundur. Memlekette, Büyük Millet Meclisi kürsüsünde sanki iktidar birtakım sınıf ve zümreleri birbirinden ayırmış, onların menfaalarını ayrı ayrı ve birbirine karşı olarak kâh birini, kâh diğere

rini tercih etmiş gibi burada kanaat beyan etmek, hem insaf hudutları dışında olur, hem de hakikatin nefsel emriyle alâkası olmayan bir bühthandır.

Arkaadşlar, bugüne kadar bütün sıkıntılarımız teşkilâtsizlikten ileri gelmiştir. Ziraatimiz ve çiftçiliğimiz teşkilâtlı değildi. Bunun için ziraat hayatımız da ıstırap içindeydi. Ticaretimiz teşkilâtsizdi. Bundan dolayı da ticaretimiz birçok keşmekeşler içinde bocalayıp gitmiştir. Demokrat iktidar buraya geldikten sonra artık bundan evvelki iktidarın aşırı Devletçi telâkisi bizim programımızın içindeki makul ve memleket ihtiyaçlarına tamamiyle uygun bulunan telâkkilerine yerini bıraktı. Artık ticaret sahasında alınmış eski Devletçi tedbir ve kararların, bizzat bu hayatın içerisinde yuğrulmakta olan ve hayatın acı tatlı birçok tecrübeleriyle yetişmekte olan sınıfın Hükümetle müşavresinden sonra alınması lâzımgeldi. Bizim yaptığımız büyük bir zihniyet değişikliğidir, bunun memlekette doğurduğu inşirah büyüktür. Demokratik hayattan alınan ilhamlar, kararlar memleketin menfaatine olur. Masa başlarında hususi teşebbüsün ıstırabını hiç kaale almazsınız verilen kararlar muvaffakiyetli neticeler vermez. Bu kanun, inkişaf etmekte olan Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Sanayi Odaları, bunların hepsinin birliğine ait olan mevzuatı ıslah etmek suretiyle yeni zihniyetin daha muvaffak ve semereli bir şekilde memleket menfaatine hayırlı neticeler sağlamasını temin edecektir.

Kanunun sevk maksadı bundan ibarettir arkadaşlar.

REİS — Tümü üzerinde başka söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

İvedilik teklifi vardır. İvedilikle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanunun 4, 16,

28, 51, 61, 64, 72, 78 ve 86 ncı maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Madde 4. — «Ticaret ve Sanayi Odaları» ile «Ticaret Odaları» nın kuruluş ve çalışma sahaları belediye sınırlarıdır. «Sanayi Odaları» nın kuruluş ve çalışma sahaları il sınırlarıdır. «Sanayi Odaları» nın çalışma sahaları Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından genişletilip daraltılabilir.

Yukarıda yazılı faaliyet sahaları dışında kalan yerlerdeki müseccel tâcir ve sanayicilerin, bu yerlerde 8 nci maddeye göre ajanlık tesisi de mümkün olmadığı takdirde, istekleri ile, en yakın odalara, Yönetim Kurulunun kararı ile kaydolunmaları mümkündür.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 16. — Oda Meclisleri, meslek komitelerince seçilecek ikişer kişi ile kurulur.

Oda Meclisleri için aynı miktarda yedek seçilir.

Oda Meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meclis başkanları Yönetim Kurulu üyeliğine seçilemezler.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 28. — Odalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki mükhtarlarını, bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere, Birlik adına, Birlik İdare Kurulunun tâyin edeceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her senenin Haziran ve Aralık aylarında müsavi iki taksitte yatırılır.

Yıllık gelirleri :

25 000 liraya kadar olan odalar	% 2,5
50 000 liraya kadar olan odalar	% 5
100 000 liraya kadar olan odalar	% 7,5
100 000 liradan fazla olan odalar	% 10

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 51. — Asgari beş meslek grubu teşkil edemeyen borsalarda meslek komiteleri ku-

rulmaz. Bu nevi borsalarda meclis, borsaya kayıtlı olanlar tarafından seçilir. Meslek komitelerinin görevleri tüzükte gösterilecek şekilde meclisçe ifa olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 61. — Odalar ve borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre oda ve borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadıyla Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından «Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» kurulur.

Kuruluş şeklini tesbite Ekonomi ve Ticaret Vekâleti yetkilidir. Birliğin merkezi Ankara'dır. Birlik hükmi şahsiyeti haizdir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 64. — Birlik Genel Kurulu odalar ve borsalar meclislerince üyeleri arasından üç yıl için seçilecek delegelerden teşekkül eder.

Oda ve borsalar gelirlerinin ilk 50 000 liraya kadar olan kısmı için bir ve her fazla 50 000 lira ve küsuru için ayrıca birer delege gönderirler. Ancak, her oda ve borsanın Genel Kurula göndereceği delege adedi 10 u geçemez.

Oda ve borsa meclisleri ayrıca aynı miktarda yedek delege de seçerler. Delegenin odadan çıkması, çıkarılması, istifası veya ölümü hallerinde aldıkları oy sırasına göre yerine yedekleri gönderilir.

Gelirleri 50 000 liradan aşağı olan oda ve borsaların delege göndermeleri ihtiyaridir.

Delegelerin Genel Kurula iştirak masrafları mensup oldukları teşekküllerce ödenir.

Genel Kurul kendi üyeleri arasından üç sene için bir başkan ve iki başkanvekili seçer.

Genel Kurul her sene Mayıs ayında toplanır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 72. — Birlik bütçesinin giderleri kanunun muaddel 28 nci maddesine ve bu kanuna eklenen maddeye göre oda ve borsalar tarafından yatırılan paralar ile karşılanır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 78. — Kayıt ücreti ile yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsillemine ait oda ve borsalarca verilen kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 86. — Oda, borsa ve birlik memur ve hizmetlilerinin, tâyin, terfi, nakil ve işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, işten ayrılma hallerinde verilmesi lâzım gelen tazminat miktar ve şekilleri tüzükte gösterilir.

Tâyini Ekonomi ve Ticaret Vekâletince yapılan borsa memurlarının emeklilik muameleleri Emeklilik Kanununa göre yürütülür.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi tekrar okuyoruz.

(Birinci madde tekrar okundu.)

REİS — Birinci maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 5590 sayılı Kanunun 65 nci maddesinin h fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

h) Birlik gider bütçesini tetkik etmek ve karara bağlamak.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 5590 sayılı Kanuna aşağıda yazılı şekilde bir madde eklenmiştir :

EK MADDE — Borsalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki miktarlarını bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere Birlik adına, Birlik İdare Kurulunun tâyin edeceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her senenin Haziran ve Aralık aylarında iki müsavi taksitte yatırılır .

Yıllık gelirleri :

25 000 liraya kadar olan borsalar	%2,50
50 000 » » » »	%5
100 000 » » » »	%7,50
100 000 liradan fazla » »	%10

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 5590 sayılı Kanunun 75 nci maddesine aşağıda yazılı şekilde bir fıkra eklenmiştir :

Kanunun muaddel 28 nci maddesinde ve bu kanuna eklenen maddede yazılı paraları hakkı bir sebep olmaksızın yatırmamakta ısrar eden Yönetim Kurullarına ve bu işte taksirleri görülen genel kâtiplere Birliğin talebi üzerine Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından işten el çektirilir. Bu suretle işten el çektirilene üç sene müddetle yönetim kurullarına seçilemezler ve genel kâtipliğe tâyin edilemezler.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 5590 sayılı Kanunun 73 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Kuruluşu tarihinden bu kanunun neşri tarihine kadar Genel Kurul kararlarıyla Birliğe tahsis edilip fondan ayrılan paralarla, bu kanunla temin olunan gelirlerin tahsiline değin Birliğin masraflarını karşılamak üzere lüzumlu olan 400 000 lira 1954 yılı gelir bütçeleri yekûnları nispetinde bütün Oda ve Borsalara taksim olunarak bu meblâğ her Oda ve Borsanın fon hesabında mevcut parasından düşüldükten sonra bakıyesi beş sene içinde kendilerine iade olunur.

Fon hesabına para yatırmamış veya yatırıp da çekmiş bulunan Oda ve Borsalar kendileri-

ne bu madde hükmüne göre tahakkuk ettirilecek olan hisselerini en geç beş senede ve yıllık beş müsavi taksitte ödemeye mecburdurlar.

Birlik Yönetim Kurulu bu kanunun neşrin-den itibaren üç ay zarfında yukardaki fıkralar hükmüne göre gerekli hesapları yapmaya ve ilgili Oda ve Borsalara hisselerini tebliğ etmeye mecburdur.

Bu geçici madde hükmü Oda ve Borsaların 1952 yılı zarfında tahsil edilen gelirlerine ta-allûk eden fonlara şâmil olup 1953 senesinde tahsil edilen gelir üzerinden Birlik aidatı bu kanunun 28 nci ve ek maddelerine göre ödenir.

Fon paraları ile iktisabedildikleri her türlü menkul ve gayrimenkul kıymetler bunları iktisabeden Oda ve Borsaların malıdır. Şu kadar ki, millî müesseselerin hisse senetleri Birlik Yönetim Kurulunun muvafakati alınmadan satılmaz.

5590 sayılı Kanuna intibak edemiyen Odalara ait fon paraları Birliğe maledilir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanunun değiştirilen 64 nci maddesi 1 Mayıs 1954, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.
Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunu Adalet ve Ekonomi ve Ticaret vekilleri yürütür.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.
Kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Tümünü reyinize arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Vaktin gecikmiş olmasına binaen 27 . 1 . 1954 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 18,10

7. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — YAZILI SORULAR

1. — *Ordu Mebusu Feyzi Boztepe'nin, Doktor Hamza ve Nedim Caner'in durumları hakkındaki sorusuna Millî Savunma Vekili Kenan Yılmaz'ın sözlü cevabı (6/1272)*

Ankara, 2 . XII . 1953

T. B. Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Aşağıdaki soruların Millî Savunma Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını hürmetlerimle rica ederim.

Ordu Mebusu
Feyzi Boztepe

1. Mazisi karşık ve askerî doktorlar arasına öteden beri nifak tohumları ekmekle meşhur olan ve üst makamları daima işfale çalışan, bulunduğu her yerde kendisi gibi birkaç kişiyle anlaşarak fitne ve fesat yaratan Hamza Paşanın zatiâlinizi de hatalara düşürmediğine emin olabilir misiniz?

2. Şu anda, meşhur Saim Sağlık ile Dr. Nedim Caner ve benzerleriyle birlikte menfi çalışmalarının ve bilhassa Halk Partisi mebuslarından Muhit Tümerkan, Atıf Topaloğlu, Hamdi Orhon, Hüsamettin Tugaç ve daha bâzularıyla müşterek hareketlerinden haberiniz var mıdır?

3. Kendi işine yarıyanları ne pahasına olursa olsun himaye, namuskâr ve çalışan kıymetleri kırmakta devam eden bu adamın ilmî ve idari otoriteyi altüst ettiğine ihtimal vermiyormusunuz?

4. Her cihetçe yaramazlığı sabit olan ve bilhassa Halk Partili milletvekilleriyle Partimiz ve Hükümetimiz aleyhinde çalışan Dr. Saim Sağlık ve bilhassa onun en yakın fesatçı arkadaşı Dr. Nedim Caner'in tutulmasındaki sebepler nelerdir?

5. Ahlâki ve ilmî yönlerde çok geri ve kabiliyetsizliği ile tembelliği, mektep sıralarından beri devam eden Nedim Caner'in Amerika'ya gidecek doktorların arasına girmesini temin edenler ve bu hatada ısrar edenler kimlerdir?

6. General Abdi Pardır'ın damadı bulunan Nedim Caner, Van Askerî Hastanesinde Şark hizmetini tamamlamadan İzmir'e nasıl tâyin edilmiştir?

7. Emsalleri arasında ilmî ve ahlâki üstünlükleri bulunanlar var iken, birçok kıymetli hekimlerimizin hakları çiğnenerek Nedim Caner'in vaktiyle başasistanlığa kimin iltimasıyla getirildiğini biliyor musunuz?

8. Asistan bulunduğu müddetçe Saim Sağlık ile birlikte Halk Partisi âmâline hizmetten, fitne ve fesat yaratmaktan, riyakârlık ve dalkavukluktan başka dürüst bir hizmet yapmayan Nedim Caner'den başka Amerika'ya namzet gösterilecek lisan, ahlâk, karakter ve ilmî üstünlükleri bulunan genç hekimlerimiz yok mudur?

9. Saim Sağlık tarafından Amerika'ya namzet gösterilen Nedim Caner hakkında bugünkü Profesörler Kurulunun ve bilhassa şimdiki servis profesörünün mütalâaları alınmış mıdır?

10. Anlayış, kavrayış, bilgi ve bilhassa karakter bakımından düşük olduğu besbelli olan ve C. H. P. li mebuslarla birlikte açıktan açığa partimizin prestijini kırmakta devam eden ve Saim Sağlık'ın bütün iğrenç ve korkunç ahlâk ve hareketlerini temessül etmiş bulunan Nedim Caner'in yerine, Amerika'ya, Gülhane Nisaiye kadrosundan seçilecek bir münasibinin gönderilmesi mümkün değil midir?

T. C.

Millî Savunma Vekâleti

22 . I . 1954

Hususi Kalem

Sayı : 12

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine

4 . XII . 1953 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 5972/13681 sayılı tezkerelerine ilişik yazılı soruda mevzu bahis edilen Nedim Caner, Gülhane Tıp Akademisi Profesörler Kurulu tarafından namzet olarak seçilmiş bulunmaktadır.

Sağlık Dairesi Başkanı hakkında vâkı itihamları ise yanlış olarak aksetmiş bâzı malûmatın muhassalası olduğu kanaatindeyim. Bu mesele hakkında Sayın Feyzi Boztepe ile hususi görüşme yapmayı aramızda kararlaştırmış bulunuyoruz. Vâkı olacak görüşmemizde daha etraflı izahat vermek ve fikir teatisinde bulunmak cihetine gidilecektir.

Keyfiyetin Ordu Mebusu Feyzi Boztepe'ye bildirilmesini saygı ile arz ederim.

Millî Savunma Vekili
K. Yılmaz

2. — Ankara Mebusu Seyfi Kurtbek'in, 4 Kasım 1952 tarihinden bugüne kadar Ulaştırma Vekâletiyle bu teşkilâta bağlı umum müdürlüklere ne kadar memur, müstahdem ve sair personel alındığına ve hangi vazifelere tâyin edildiklerine dair sorusuna Ulaştırma Vekili Yümnü Üresin'in yazılı cevabı (6/1336)

11 . I . 1954

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki soruların Ulaştırma Vekili tarafından yazılı olarak cevalandırılmasına yüksek delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Ankara Mebusu
Seyfi Kurtbek

1. 4 Kasım 1952 den bugüne kadar Ulaştırma teşkilâtına (Vekâlet, D. Demiryolları, U. Md., PTT U. Md. lüğü, Havayolları U. Md.) ne kadar memur, ücretli, müstahdem ve sair personel alınmıştır, hangi vazifelere verilmiştir?.

2. Bu müddet içinde alınanlar arasında or-

Özeti :

1. 4 . 11 . 1952 tarihinden 11 . 1 . 1954 tarihine kadar Ulaştırma Vekâletiyle buna bağlı genel müdürlüklere tâyin edilmiş olan memur, ücretli ve müstahdemler

Teşkilât	Memur	Müstahdem	Sair personel	Yekûn
Ulaştırma Vekâleti	65	32	—	97
TCDD Genel Müdürlüğü	1363	208	1415	2986
PTT » »	360	205	—	565
D. Havayolları Genel Müdürlüğü	5	308	—	313
	1793	753	1415	3961

2. Bu müddet içinde alınanlar arasında ordudan gelenler

Teşkilât	Aded
Ulaştırma Vekâleti	6
TCDD Genel Müdürlüğü	14
PTT » »	9
D. Havayolları Genel Müdürlüğü	12
Ykûn	41

dudan gelenlerin sınıf ve rütbeleriyle hangi vazifelere tâyin edildikleri?.

3. Evvelce Ulaştırma teşkilâtında iken çıkarılmış veya çıkarılmış olup yeniden vazifeye alınanlar var mıdır, varsa hangi vazifelere alınmıştır?.

T. C.

Ulaştırma Vekâleti
Özlük İşleri Müdürlüğü
Sayı : 275/746

20 . I . 1954

Özü : Ulaştırma teşkilâtı personeli hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Genel Kâtip Kanunlar Müdürlüğü ifadeli
12 . I . 1954 gün ve 6268 - 6/1336 - 14423 sayılı yazıları karşılığdır :

Ankara Mebusu Seyfi Kurtbek tarafından verilen yazılı soru önergesi üzerine vekâletimizle, vekâletimize bağlı umum müdürlüklere alınan memur, ücretli ve sairenin tafsilâtli listelerinin ilişik olarak sunulduğunu saygı ile arz ederim.

Ulaştırma Vekili
Y. Üresin

3. Evvelce Ulaştırma teşkilâtında iken çıkarılmış veya çıkarılmış olup yeniden vazifeye alınanlar

Teşkilât	Aded
Ulaştırma Vekâleti	27
TCDD Umum Müdürlüğü	64
PTT » »	34
D. Havayolları Genel Müdürlüğü	4
Yekûn	129

1. 4 Kasım 1952 den 11. I. 1954 tarihine kadar Ulaştırma Vekâleti teşkilâtına (97) memur, ücretli ve müstahdem alınmıştır.

Bu memurların tayin edildikleri vazifeler :

Sıra No.	Tayin edildiği görev
1	Yüksek Denizcilik Okulu öğretmen Yrd. (ek görev)
2	Özlükişler doktoru (ek görev)
3	Seferberlik Müdürlüğü şefi
4	Liman ve Denizişleri Dairesi şefi
5	Marmara Bölgesi memuru
6	Müşavir
7	Seferberlik müdürü
8	Karayolları Ulaştırma D. uzmanı
9	Marmara Bölgesi Gemi Sörvey K. uzmanı
10	Marmara Bölgesi 1 nci sınıf denet memuru
11	Tercümeçi
12	Liman ve Deniz İşleri fen işleri müdürü
13	Ege Bölgesi İzmir liman başkanı
14	Marmara Bölgesi 4 ncü sınıf uzman
15	Liman ve Denizişleri Dairesi şefi
16	Marmara Bölgesi 1 nci sınıf denet memuru
17	Marmara Bölgesi 2 nci sınıf denet memuru
18	Marmara Bölgesi memuru
19	Yüksek Denizcilik Okulu öğretmeni (ek görev)
20	Ege Bölgesi gemi adamı
21	Teftiş Kurulu 4 ncü sınıf müfettiş
22	Yüksek Denizcilik Okulu öğretmeni
23	Teftiş Kurulu 3 ncü sınıf müfettiş
24	Marmara Bölgesi memuru
25	Karadeniz Bölgesi 2 nci sınıf liman başkanı
26	Marmara Bölgesi 4 ncü sınıf denet memuru
27	Liman ve Denizişleri Dairesi şefi
28	Liman ve Denizişleri Dairesi şefi
29	Marmara Bölgesi kaptanı
30	Hava teknisiyeni (E) cetveli
31	Ege Bölgesi memuru
32	Kâğıtışleri müdürü
33	Yayın Müdürlüğü tercümeçi
34	Müşavir
35	Akdeniz Bölgesi 3 ncü sınıf denet me-

Sıra No.

Tayin edildiği görev

mur

36	Karadeniz Bölgesi Gemi Görev K. uzmanı
37	Hava teknisiyeni (E) cetveli
38	Özlükişler müdür yardımcısı
39	Marmara Bölgesi gemi adamları
40	Liman ve Denizişleri Dairesi şefi
41	Ege Bölgesi liman Başk. yardımcısı
42	Ege Bölgesi motör kaptanı
43	Marmara Bölgesi Gemi Sörvey K. uzmanı
44	Marmara Bölgesi kaptanı (Zonguldak)
45	Tarife ve Ticaret Dairesi memuru
46	Yüksek Denizcilik Okulu dahiliye şefi
47	Özel Kalem Müdürlüğü memuru
48	4 ncü hukuk müşaviri
49	Marmara Bölgesi 2 nci sınıf yönetim şefi
50	Yüksek Denizcilik Okulu dahiliye şefi
51	Karadeniz Bölgesi denetçi şefi
52	Akdeniz Bölgesi memuru
53	Ege Bölgesi denetçi şefi
54	Liman ve Denizişleri Dairesi şefi
55	Tarife ve Ticaret Dairesi uzmanı
56	Karadeniz Bölgesi denet memuru
57	Müşavir
58	Marmara Bölgesi memuru
59	Marmara Bölgesi Gemi Sörvey Kurulu uzmanı
60	Marmara Bölgesi memuru
61	Marmara Bölgesi memuru
62	Akdeniz Bölgesi (Anamur Liman başkanı)
63	Teftiş Kurulu başkanı
64	Tarife ve Ticaret Dairesi başkanı
65	Tarife ve Ticaret Dairesi uzmanı

Aded

Müstahdemler

10	Daktilo
5	Hademe (Merkez)
17	Hademe (Liman başkanlıkları)

32 Yekûn

NOT :

1. Bu müddet zarfında Vekâlet teşkilâtından (47) aded memur ve (20) hizmetli ayrılmıştır.

2. Halen (48) memur ve (7) hizmetli kadrosu münhaldir.

2. Bu müddet içinde alınanlar arasında ordudan gelenlerin sınıf ve rütbeleri ile hangi vazifelere tâyin edildikleri

Sıra No.	Tâyin edildiği görev	Ordudaki sınıf ve rütbesi
1	Seferberlik Müdürlüğü şefi	Jandarma üsteğmen
2	Seferberlik Müdürü	Piyade kıdemli yüzbaşı
3	Teftiş Kurulu 3. Sınıf Müfettişi	6. Sınıf Askerî Hâkim
4	Hava Teknisiyeni (E) Cetveli	Muhabere Kd. Yüzbaşı
5	Kâğıtışleri Müdürü	Süvari Kd. Yüzbaşı
6	Özlükişler Müdür yardımcısı	Yüksek Levazım Kd. Yüzbaşı

Evvelce Ulaştırma teşkilâtında iken çıkarılmış veya çıkmış olup yeniden vazifeye alınanlar

Sıra No.	Hangi vazifeye alındığı
1	Teftiş Kurulu daktilosu
2	Marmara Bölgesi memuru
3	Marmara Bölgesi Gemi Sörvey Kurulu 4. Sınıf Uzmanı
4	Liman ve Denizişleri Dairesi Fen İşleri Müdürü
5	Marmara Bölgesi 4. Sınıf Uzmanı
6	Liman ve Denizişleri Dairesi Şefi
7	Marmara Bölgesi 1. Sınıf Denet memuru
8	Yüksek Dz. Okulu Öğretmeni (ek görev)
9	Teftiş Kurulu 4. Sınıf Müfettişi
10	Marmara Bölgesi Memuru
11	Liman ve Denizişleri Dairesi Şefi
12	Ege Bölgesi memuru
13	Müşavir
14	Özlükişler ve Kütük Müdürlüğü daktilosu
15	Ege Bölgesi Liman Başkan Yardımcısı

Sıra No.	Hangi vazifeye alındığı
16	Marmara Bölgesi Gemi Sörver Kurulu 3. Sınıf Uzmanı
17	Yüksek Dz. Okulu Dahiliye Şefi
18	Yüksek Dz. Okulu Dahiliye Şefi
19	Karadeniz Bölgesi Denetçi Şefi
20	Akdeniz Bölgesi memuru
21	Tarife ve Ticaret Dairesi Uzmanı
22	Marmara Bö'gesi Memuru
23	Teftiş Kurulu Başkanı
24	Tarife ve Ticaret Dairesi Uzmanı
25	Levazım Müdürlüğü hademesi
26	Levazım Müdürlüğü hademesi
27	Tarife ve Ticaret Dairesi Uzmanı

Not :

1. Bunlardan 21 memur Ulaştırma teşkilâtından naklen alınıp, 21 in 13 ü Vekâletimize karşı mecburi hizmetlidir.

2. 4 memur açıktan tâyin edilmiştir.

3. Bir memur diğer Devlet teşkilâtından ve biri de ek görev olarak tâyin edilmiştir.

4 . XI . 1952 tarihinden 11 . I . 1954 tarihine kadar Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü teşkilâtına (313) memur, ücretli ve müstahdem alınmıştır

Bunların tâyin edildikleri vazifeler :

Tâyin edildiği vazife	Aded
Hekim	1
Memur	4
Yekûn	5

(D cetveline dâhil)

Teknisiyen	6
Meydan müdürlüklerine	3
Mütercim	1
Tercüman	2
Pilotluğa	8
Telsiz Memurluğuna	19
Trafik Memurluğuna	9
Uçucu Kamarotluğa	17
Daktiloluğa	8
Makinistliğe	46
Ustalığa	8
Şoförlüğe	17
İşçiliğe	62
Bekçiliğe	24
Hademeliğe	18
Memur	60
Yekûn	313

Bu müddet içinde alınanlar arasında ordudan gelenlerin sınıf ve rütbeleriyle hangi vazifelere tâyin edildikleri

Tâyin edildiği vazife	Aded	Ordudaki sınıfı ve rütbesi
Pilotluğa	8	Pilot Kd. Başçavuş
Meydan Müdürlüğüne	1	Piyade Önyüzbaşı
Telsiz Memurluğu	1	Muh. As. Sb. Başçavuş
Makinistliğe	1	Muh. As. Sb. Başçavuş
Makinistliğe	1	Hv. Mak. Başçavuş
Yekûn	12	

Evvelce Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü teşkilâtında iken çıkarılmış olup yeniden vazifeye alınanlar :

Tâyin edildiği vazife	Aded
Pilotluğa	1
Makinistliğe	1
Ustalığa	1
Daktiloluğa	1
Yekûn	4

Not :

1. Bu müddet zarfında Havayolları teşkilâtından (1) memur, (34) hizmetli ayrılmıştır.
2. Halen (15) memur, (33) hizmetli kadrosu münhaldir.

1. PTT Genel Müdürlüğünce 4 Kasım 1952 den bugüne kadar memur ve müstahdem olarak alınanlar :

Memur

360

- 1 Fen başmüfettişi
- 6 Fen müfettişi
- 9 Fen müfettişi muavini
- 1 Mühendis
- 2 Şube müdürü
- 2 Fen memuru
- 2 Şef
- 1 Muhasebeci
- 27 Makinist
- 309 Memur

360

Ücretli, müstahdem ve personel olarak
Ücretli

205

- 3 Doktor
- 1 Rontgençi
- 1 Eczacı
- 1 Avukat
- 5 Desinatör

Ücretli

25 Ücretli memur

- 2 Muhabereci
- 3 Takipçi
- 2 Kâğıt ayırıcı

26 Daktilo

58 Telefoncu ve operatris

32 Dağıtıcı ve bakıcı

17 Şöför

3 Koloriferci

8 İşçi

7 Hademe

11 Hemşire, hastabakıcı, çamaşırcı, berber, ütücü, aşçı yamağı

205

2. Bu müddet içinde alınanlar arasında ordudan gelenler :

- 1 Muhabere kıdemli yarbayı
- 5 Muhabere kıdemli yüzbaşı,
- 1 Levazım kıdemli yüzbaşı,
- 1 Piyade kıdemli yüzbaşı,
- 1 4. S. muamele memuru.

9

Bunlardan 1 i Fen Başmüfettişliğine 6 sı Fen Müfettişliğine 1 i Telgraf ve Telefon Dairesi Reisliği Şube Müdürlüğüne 1 i Levazım Müdürlüğü Şube Müdürlüğüne tâyin edilmişlerdir.

3. Evvelce PTT İdaresinden muhtelif sebeplerle ayrılmış olanlardan tekrar vazifeye alınanlar (34) memur ve hizmetliden ibaret olup

14 Memur

20 Muhtelif hizmetli müstahdem

34

Not :

1. Bu müddet zarfında PTT Teşkilâtından (463) aded memur ve (316) müstahdem ayrılmıştır.

2. Halen (154) aded memur (103) aded müstahdem kadrosu münhaldir.

Memuriyetin unvanı (Miktarı)
 TCDD Umum Müdürlüğüne 4 Kasım 1952 ta-
 rihinden 11 Ocak 1954 tarihine kadar alınan
 personeli gösterir liste

Memuriyetin unvanı	(Miktarı)
Makasçı	341
Ambar memuru	1
Gardfren	104
Geçit bekçisi	48
Hareket memur adayı	149
Puvantör	64
Muhabere memuru	35
Mağazacı	22
Kondoktor	113
Gişe memuru	100
Memur	107
Liman şefi	1
Lostromo	2
Mühendis	12
Tekniker	4
Büro şefi	2
Denetçi	1
Desinatör	1
Yağcı	64
Loko ateşçisi	57
Aday	15
Depo ateşçisi	30
S. M. Ateşçisi	17
Pompacı	7
Şoför	2
Yol bekçisi	14
Sürveyyan	2
Montör	1
Müfettiş	6
Atelye Gr. Amiri	1
Ş. Md. Yardımcısı	1
S. 2 »	1
Tabip	12
Diş tabibi	1

Memuriyetin unvanı	Miktarı
Eczacı	4
Eczacı kalfası	2
Avukat	2
Hastabakıcı	10
Hemşire	6
Ebe	1
	<hr/>
	1 363

(D) Cetveli

Tayfa	10
Odacı	65
Bekçi	81
Lâmbacı	4
Dalgıç	3
Bahçıvan	3
Aşçıbaşı	1
Aşçı yamağı	1
Hamal	21
Telefoncu	9
Terzi ve ütücü	1
Mekanograf	2
Daktilo	3
Kaloriferci	1
Su tesisatçısı	1
Etüv makinisti	1
İmam ve gassal	1
	<hr/>
	208

İşçi Kadrosu

İşçi	193
Daimî amele	813
Yetişkin amele	382
Lâvajcı	2
Drezinör	25
	<hr/>
	1 415

4 Kasım 1952 tarihinden 11 Ocak 1954 tarihine kadar alınan memurlar içinde ordudan gelenlerin sınıf ve rütbeleri ile tâyin edildikleri vazifeler :

Sınıfı	Rütbesi	Vazifesi	Aded
İstihkâm	Binbaşı	Merkez Müfettişi	1
Piyade	Yüzbaşı	Müfettiş	1
Ulaştırma	Binbaşı	Merkez Müfettişi	1
»	Yüzbaşı	» »	2
»	»	Müfettiş	1
Levazım	»	Şube Müdür yardımcısı	1
Personel	»	» » »	1
Muhabere	Üsteğmen	Tekniker	1
Piyade	Yüzbaşı	S. 2. Atelye G. Âmiri	1
Dz. Makine	Binbaşı	S. 2. İşletme Müdürü	1
Tabip	»	Ankara Hst. S. 1. Tbb.	1
Eczacı	Yüzbaşı	İzmir Hst. Başeczacı	1
Sıhhiye	Astsubay	Büro Şefi	1

Yekûn 14

TCDD Umum Müdürlüğünden çeşitli sebeplerle çıkarılmış olanlardan 4 Kasım 1952 tarihi ile 11 Ocak 1954 tarihleri arasında alınan personeli gösterir liste :

Memuriyet unvanı	Aded
S. 3. Ambar şefi	1
S. 2. İstasyon şefi	1
Gardifren	3
Makascı	3
Kondoktor	1
Ambar memuru	2
Memur	13
S. 2. Şeftren	1
Puvantör	2
S. 2. Tren muayene memuru	1
S. 1. Liman müdürü	1
Hareket memuru	1
Sürveyan	5
Yol bekçisi	1
Mühendis	1
Başmühendis	1
Atelye Gr. Âmiri	1
Kom. Tes. Al. Şefi	1
Tekniker	1
Revizör	1
Loko. ateşçisi	4

Memuriyet unvanı	Aded
Yağcı	2
Pompacı	1
Doktor	1
Dişçi	1
Eczacı kalfası	1
Hemşire	1
Haştabakıcı	1
Loko. makinisti	2
(D) Cetveli	
Bekçi	2
Lâborant	1
	59
İşçi Kadrosu	
Yetişkin amele	5
	64

Not :

1. Bu müddet zarfında TCDD, teşkilâtından (918) memur (89) D. Cetveli hizmetli, (343) işçi ayrılmıştır.

2. Halen (3 889) memur ve (151) D. Cetveli hizmetli kadrosu münhaldir.

3. — Mardin Mebusu Aziz Uras'ın, Askerî Terfi kanunu lâiyhasının ne zaman Meclise sunulacağına dair sorusuna Millî Savunma Vekili Kenan Yılmaz'ın yazılı cevabı (6/1339)

16 . I . 1954

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

Meclise sevkolunup Hükümetçe geri alınan Askerî Terfi Kanununun tetkik safhasının ve Meclise yeniden sevkı mevzu bahis ise tarihinin yazılı olarak Millî Savunma Bakanı tarafından bildirilmesine delâletlerini arz ederim.

Mardin Mebusu
Dr. Aziz Uras

T. C.

Millî Savunma Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 11

22 . I . 1954

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine
19 . I . 1954 gün ve Kanunlar Müdürlüğü
6302/14552 sayılı tezkereleri cevabıdır :

Bu husustaki çalışmalar sona ermek üzeredir. Büyük Millet Meclisinin bu kış devresinde müzakeresine arz edilecektir. Keyfiyeti saygı ile arz ederim.

Millî Savunma Vekili
K. Yılmaz

8. — SUNUKLAR VE TELGRAFLAR

İzmir Tahmil ve Tahliye işçilerinin; Ödeme Kanunundan istifade ettirilmeleri dolayısıyla teşekkürlerini bildiren telgraf

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 487
 Rey verenler : 248
 Kabul edenler : 247
 Reddedenler : 1
 Çekinseler :
 Reye katılmayanlar : 218
 Açık mebusluklar : 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Abdallah Güler
 Kemal Özçoban
 Ali İhsan Sâbis
 Avni Tan
 Salih Torfilli
 Ahmed Veziroğlu
 Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi
 Halis Öztürk
 Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
 Hâmit Koray

ANKARA

Sadri Maksudi Arsal
 Muhlis Bayramoğlu
 Ömer Bilen
 Dağistan Binerbay
 Hamdi Bulgurlu
 Osman Şevki çiçekdağ
 Ramiz Eren
 Hâmid Şevket İnce
 Seyfi Kurtbek
 Talât Vasfi Öz
 Fuad Seyhun

ANTALYA

Nazifi Şerif Nabel
 Burhanettin Onat
 Ahmet Tekelioğlu
 Ahmet Tokuş

AYDIN

Nail Geveci
 Şevki İlasırcı
 Etem Menderes

BALIKESİR

Vacide Asena
 Esat Budakoğlu
 Müfit Erkuyumcu
 Mücteba İştin
 Ali Fahri İşeri
 Arif Kalıpsızoğlu
 Sıtkı Yırcah

BİLECİK

İsmail Aşkın
 Keşaf Mehmet Kurkut
 Talât Oran
 Yümnü Üresin

BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel

BİTLİS

Salâhattin İnan

BOLU

Fahri Belen
 Zuhuri Danışman
 Mithat Dayıoğlu
 Mahmut Güçbilmez
 İhsan Gülez

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BURSA

Selim Ragıp Emeç
 Ağâh Erozan
 Selim Herkmen
 Hulûsi Köymen
 Halûk Şaman
 Kenan Yılmaz
 Necdet Yılmaz

ÇANAKKALE

Emin Kalafat
 Nusret Kirişcioğlu

ÇANKIRI

Celâl Boynuk
 Kenan Çıgman

ÇORUH

Abbas Gigin
 Mesud Güney
 Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
 Ahmet Başbüyük
 Şevki Gürses
 Baha Koldaş
 Saip Özer

Hasan Ali Vural

DENİZLİ

Baha Akşit
 Fikret Başaran
 Ali Çobanoğlu
 Eyüp Şahin
 Refet Tavashoğlu

EDİRNE

Mehmet Enginün
 Rükneddin Nasuhioğlu

ELÂZİĞ

Abdullah Demirtaş
 Suphi Ergene
 Ömer Faruk Sanaç
 Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Cemal Göneng
 Şemsettin Günaltay
 Nahid Pekcan

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
 Sabri Erduman
 Enver Karan

Emrullah Nutku
 Rıza Topçuoğlu
 Memiş Yazıcı
 Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
 Abidin Potuoğlu
 Kemal Zeytinollu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
 Galip Kınoğlu
 Ali Ocak

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
 Ali Naci Duyduk
 Hayrettin Erkmen
 Tahsin İnanç
 Doğan Köymen
 Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura
 Vasfi Mahir Kocatürk
 Halit ZARBUN
 Ahmet Kemal Varınca

HATAY

Abdullah Cilli
 Celâl Sait Siren
 Hasan Reşit Tankut

İÇEL

Halil Atalay
 Hüseyin Fırat
 Aziz Köksal

İSPARTA

Reşit Turgut

İSTANBUL

Ahmet Hamdi Başar

Faruk Nafiz Çamlıbel
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknil
Hâdi Hüsman
Fuad Köprülü
Adnan Menderes .
Seyfi Oran
Mükerrem Sarol
Fahrettin Saymer
Celâl Türkgeldi

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Avni Başman
Behzat Bilgin
Muhiddin Erener
Sadık Giz
Osman Kapani
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Ekrem Hayri Üstündağ
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS

Abbas Çetin
Esat Oktay
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioglu
Şakrû Kerimzade
Muzaffer Âli Mühto
Rifat Taşkın
Ziya Termen
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoğlu
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Faik Üstün

KIRŞEHİR

Elvan Kaman
Ekrem Alican
Mümtaz Kavalcıoğlu
Yeredoğ Kişioğlu

KOCAELİ

Saim Önhon
Hüsnü Türkand

KONYA

Remzi Birand
Saffet Gürol
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Asım Gündüz
Remzi Koçak
Süleyman Süruri Na-
suhoglu
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Esat Doğan
Hikmet Fırat
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcioğlu
Abdülkadir Özbay
Lütfi Sayman

MANİSA

Muzaffer Kurbanoglu
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Nedim Ökmen
Mehmet Kâmil Boran

MARDİN

Yavuz Başer

Zeyyat Mandalıncı

MUŞ

Hamdi Dayı
Ferit Kılıçlar
Süreyya Dellaloğlu
Asım Doğanay
Ferit Ecer
Fahri Köşkeroglu
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoglu

SAMSUN

Haşım Alışan
İsmail Işın
Tevfik İleri
Hasan Fehmi Ustaoglu
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Tevfik Coşkun
Sinan Tekelioğlu
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdoğan
Cemil Yardım

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Nâzım Ağacıkoğlu
Ercüment Damalı
İbrahim Duygun
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten

Bahattin Taner

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman
Sıtkı Atanç

TOKAD

Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu
Mahmut Goloğlu
Hasan Saka
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Hasan Remzi Kulu

URFA

Necdet Acanal
Feridun Ayalp
Hasan Oral
Celâl Öncel
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

Kâzım Özalp

YOZGAD

Niyazi Unal Alıcılı
Faik Erbaş
Yusuf Karşioğlu
Fuat Nizamoglu
İlâşim Tatlıoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Suat Başol
Cemal Kıpçak
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Reddedenler]

SEYHAN

Cezmi Türk

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHIŞAR
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
AMASYA
İsmet Olgaç
ANKARA
Salâhattin Benli
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
(İ.)
Abdullah Gedikoğlu
Osman Talât İltekin
(İ.)
Cevdet Soydan
ANTALYA
Fatih Dalaman
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
AYDIN
Namık Gedik
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü
Lütfi Ülkümen
BALIKESİR
Salâhattin Başkan
Muzaffer Emiroğlu
Enver Güreli
Ahmet Kocabıykoğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tuncay
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu
BİTLİS
Nusrettin Barut*
BOLU
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem
BURDUR
Mehmet Erkazancı (İ.)
Mehmet Özbey
BURSA
Raif Aybar
Sadettin Karacabey
Mithat San
Ali Canib Yöntem (İ.)
ÇANAĞKALE
Kenan Akmanlar
Süreyya Endik

Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
İhsan Karasioğlu
Ömer Mart
ÇANKIRI
Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Otman
ÇORUH
Mecit Bumin
Ali Rıza Sağlar
ÇORUM
Hüseyin Ortakcioğlu
İlakkı Yemeniciler
DENİZLİ
Mustafa Güleügil
DIYARBAKIR
Ferit Alpiskender
Yusuf Azizoglu
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci
Nâzım Önen
Kâmil Tavş
EDİRNE
Arif Altınalmaz
Cemal Köprülü
Hasan Osma
ELAZIĞ
İlâmit Ali Yöney
ERZİNCAN
Sabit Sağıroğlu (İ.)
Ziya Soylu
ERZURUM
Saîd Başak
Fehmi Çobanoğlu
Bahadır Dülger
ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Ekrem Baysal
Ali Fuad Cebesoy
GAZİANTEP
Samih İnal (İ.)
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü
GİRESUN
Arif Hikmet Pamuk-
oğlu

Adnan Tüfekcioğlu
GÜMÜŞANE
Kemal Yörükoğlu
Halis Tokdemir
Halit ZARBUN
HAKKÂRİ
Selim Seven
HATAY
Abdullah Cilli
Tayfur Sökmen
Cavit Yurtman
İÇEL
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Celâl Ramazanoğlu
Şahap Tol
İSPARTA
İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
İSTANBUL
Enver Adakan
Salamon Adato
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Salih Fuad Keçeci
Ahilya Moshos
Mithat Sözer
Füruzan Tekil
Nazlı Tlabar
Ahmet Topeu
Hüsni Yaman
Sani Yaver
Senihi Yürüten
İZMİR
Halide Edib Adıvar
Tarık Güreker
Necdet İncekara
Vasfi Mentuş (İ.)
Cemal Tunca
KARS
Fevzi Aktaş
Lâtif Aküzüm

Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır (İ.)
Veyis Koçulu
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tuğaç
KASTAMONU
Hamdi Türe (İ.)
KAYSERİ
İsmail Berkok
Emin Develioğlu
Kâmil Günduş
Ali Rıza Kılıçkale
Mehmet Özdemir
KIRKLARELİ
Şefik Bakay
Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Sıtkı Pekkip (İ.)
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
İlâil Sezai Erkut
Rifat Özdeş
KOCAELİ
Ziya Atığ
İlâmit Başak
Salih Kalemcioğlu
Lütfi Tokoğlu
Ethem Vassaf
Mehmet Yılmaz
KONYA
Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
Rifat Alabay
Kemal Ataman
İlâmit Aydınar
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ali Rıza Ercan
Tarık Kozbek
KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
MALATYA
Hüseyin Doğan
Mehmet Sadık Eti
İsmet İnönü
Mehmet Kartal

MANISA

Samet Aġaoġlu (İ.)
Şemi Ergin
Faruk İlker (İ.)
Refik Şevket İnce
Adnan Karaoşmanoġlu
Fevzi Lûtfi Karaoş-
manoġlu
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdaġ
Salâhattin İüdayioġlu
(İ.)

Ahmet Kadoġlu
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoġlu
Aziz Uras

MUGLA

Cemal İünal
Nadir Nadi
Nuri Özsan
Nâtk Poyrazoġlu
NIĞDE
Hüseyn Ülkü

ORDU

İjünü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atıf Topaloġlu

RİZE

Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Naci Berkman
Firuz Kesim
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Remzi Oġuz Arık
Arif Nihat Asya
Sedat Barı
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroġlu
Salim Serçe

SİRD

Baki Erden

SİNOB

Muhtar Acar
Server Somuncuoġlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Halil İmre
Sedat Zeki Örs
İiüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail İakkı Akyüz
İiüseyin Bingül
Şevket Mocan

TOKAD

Zihni Betil

TRABZON

Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboġlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycıoġlu

Hamdi Orhon

Cahid Zamangil

TUNCELİ

İıdır Aydın

URFA

Feridun Ergin

VAN

İzzet Akın
Ferid Melen

YOZGAD

Avni Doġan

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Yunus Muammer Ala-
-kant
İiüseyin Balık
Abdürrahman Boyacı-
giller
Ali Rıza İncealemdar-
oġlu

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

Devlet Üretim Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 487
 Rey verenler : 248
 Kabul edenler : 248
 Reddedenler :
 Çekinseler :
 Reye katılmayanlar : 218
 Açık mebusluklar : 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
 Kemal Özçoban
 Ali İhsan Sâbis
 Avni Tan
 Salih Torfilli
 Ahmed Veziroğlu
 Gazi Yiğitbaşı

AGRI

Halil Öztürk
 Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
 Hâmit Koray

ANKARA

Sadri Maksudi Arsal
 Ömer Bilen
 Dağistan Binerbay
 Hamdi Bulgurlu
 Osman Şevki Çiçekdağ
 Ramiz Eren
 Abdullah Gedikoğlu
 Hâmid Şevket İnce
 Seyfi Kurtbek
 Talât Vasfi Öz
 Fuad Seyhun
 Cevdet Soydan

ANTALYA

Nazifi Şerif Nabel
 Burhanettin Onat
 Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Nail Geveci
 Şevki Hırsırcı
 Etem Menderes

BALIKESİR

Vacit Asena
 Müfit Erkuyumeu
 Müeteba İştin
 Arif Kalıpsızoğlu
 Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Aşkın
 Keşaf Mehmet Kurkut
 Talât Oran
 Yümnü Üresin

BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel
 Mustafa Nuri Okcuoğlu

BOLU

Fahri Belen
 Zuhuri Danışman
 Mithat Dayıoğlu
 Mahmut Güçbilmez
 İhsan Gülez

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BURSA

Selim Ragıp Emeç
 Ağah Erozan
 Selim Herkmen
 Sadettin Karacabey
 Hüülü Köymen
 Halûk Şaman
 Kenan Yılmaz
 Necdet Yılmaz

ÇANAKKALE

Emin Kalafat
 Nusret Kirişcioğlu
 Ömer Mart

ÇANKIRI

Celâl Boynuk
 Kenan Çıgman

ÇORUH

Abbas Gigin
 Mesut Güney
 Ali Rıza Sağlar
 Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
 Ahmet Başibüyük
 Şevki Gürses
 Baha Koldaş
 Saip Özer
 Hasan Ali Vural

DENİZLİ

Baha Akşit
 Fikret Başaran
 Ali Çobanoğlu
 Eyüp Şahin
 Refet Tavashoğlu

EDİRNE

Mehmet Enginün
 Rükneddin Nasuhioğlu

ELAZIĞ

Abdullah Demirtaş
 Suphi Ergene
 Ömer Faruk Sanaç
 Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Cemal Göneng
 Şemseddin Günaltay
 Nahid Pekean

ERZURUM

Rıfık Salim Burçak
 Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Enver Karan
 Emrullah Nutku

Rıza Topçuoğlu

Memiş Yazıcı

Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
 Abidin Potuoğlu
 Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
 Galip Kınoğlu
 Ali Ocak

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
 Ali Naci Duyduk
 Hayrettin Erkmen
 Tahsin İnanç
 Doğan Köymen

GÜMÜŞANE

Vasfi Mahir Kocatürk
 Halil Tokdemir
 Ahmet Kemal Varıca
 Kemal Yörükoğlu

HATAY

Abdürrahman Melek
 Hasan Resit Tankut

İÇEL

Halil Atalay
 Aziz Köksal

İSPARTA

Reşit Turgut

İSTANBUL

Faruk Nafiz Çamlıbel
 Fuad Hüülü Demirelli

Bedri Nedim Göknül
Hâdi Hüsman
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Seyfi Oran
Fahrettin Saymer
Füruzan Tekil
Nazlı Tıabar
Celâl Türkgeldi

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Avni Başman
Behzat Bilgin
Muhiddin Erener
Sadık Giz
Tarık Gürerik
Osman Kapani
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Ekrem Hayri Üstündağ
Zühtü Hilmi Velibese

KARS

Abbas Çetin
Esat Oktay
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioglu
Şükrü Kerimzade
Muzaffer Âli Mühtö
Rifat Taskın
Ziya Termen
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoglu
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Faik Üstün

KİRŞEHİR

Elvan Kaman

Rifat Özdeş
KOCAELİ
Ekrem Alican
Mümtaz Kavaleroğlu
Yeredoğ Kişioğlu
Saim Önhon
Hüsnu Türkan
Ethem Vassaf

KONYA

Hidayet Aydın
Remzi Birand
Saffet Gürol
Himmet Ölçmen
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Asım Gündüz
Ahmet Kavuncu
Remzi Koçak
Süleyman Süruri Na-
suhoglu

İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Hikmet Fırat
Mehmet Kulu
Nuri Ocakçioğlu
Abdülkadir Özbay
Lütfi Sayman

MANİSA

Şemi Ergin
Muzaffer Kurbanoglu
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Nedim Ökmen

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran

MUĞLA

Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci

MUŞ

Hamdi Dayı

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellâloğlu
Asım Doğanay
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe
Hamdi Şarlan

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoglu
Ahmet Morgil

SAMSUN

Haşim Alişan
İsmail Işın
Tevfik İleri
Hasan Fehmi Ustaoglu
Hâdi Uzer

SEYHAN

Sedat Barı
Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Mehmet Daim Süalp
Sefik Türkdöğän
Cemil Yardım

SİNOB

Nuri Sertoğlu

SİVAS

Nâzım Ağaçkoğlu
Ercüment Damalı
İbrahim Duygun
Sevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Bahattin Taner

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Mahmut Goloğlu
Hasan Saka
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Hasan Remzi Kulu

URFA

Mecdet Acanal
Feridun Ayalp
Hasan Oral
Celâl Öncel
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

Kâzım Özalp

YOZGAD

Faik Erbaş
Yusuf Karshoğlu
Fuat Nizamoglu
Hâşim Tathoğlu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Hüseyin Balık
Suat Başol
Cemal Kıpçak
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
AGRI
Kasım Küfrevi
AMASYA
İsmet Olgaç
ANKARA
Muhlis Bayramoğlu
Salâhattin Benli
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
(İ.)
Osman Talât İltekin
(İ.)
ANTALYA
Fatih Dalaman
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
AYDIN
Namık Gedik
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü
Lûtfi Ülkümen
BALIKESİR
Salâhattin Başkan
Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Enver Güreli
Ali Fahri İşeri
Ahmet Kocabıykoğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay
BİTLİS
Nusrettin Barut
Salâhattin İnan
BOLU
Kâmil Kozak
Vahit Yöntem
BURDUR
Mehmet Erkazancı (İ.)
Mehmet Özbey
BURSA
Raif Aybar
Mithat San
Ali Canib Yöntem (İ.)

ÇANAKKALE
Kenan Akmanlar
Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
İhsan Karasioğlu
ÇANKIRI
Kâzım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Otman
ÇORUH
Mecit Bumin
ÇORUM
Hüseyn Ortakcioğlu
Hakkı Yemenciler
DENİZLİ
Mustafa Gülcügil
DIYARBAKIR
Ferit Alpiskender
Yusuf Azizoglu
M. Remzi Bucak
Mustafa Ekinci
Nâzım Önen
Kâmil Tayş
EDİRNE
Arif Altınalmaz
Cemal Köprülü
Hasan Osma
ELAZIG
Hâmit Ali Yöney
ERZİNCAN
Sabit Sağıroğlu (İ.)
Ziya Soylu
ERZURUM
Said Başak
Fehmi Çobanoğlu
ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Ekrem Baysal
Ali Fuad Cebesoy
GAZİANTEP
Samih İnal (İ.)
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü
GİRESUN
Arif Hikmet Pamuk-
oğlu

Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu
GÜMÜŞANE
Cevdet Baybura
Halit ZARBUN
HAKKÂRİ
Selim Seven
HATAY
Abdullah Cilli
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen
Cavit Yurtman
İÇEL
Hüseyn Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Celâl Ramazanoğlu
Şahap Tol
İSPARTA
İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiraley
Tahsin Tola
İSTANBUL
Enver Adakan
Salamon Adato
İhsan Altinel
Ahmet Hamdi Başar
Andre Vahram Bayar
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Salih Fuad Keçeci
Ahilya Moshos
Mükerrem Sarol
Mithat Sözer
Ahmet Topcu
Hüsni Yaman
Sani Yaver
Senihi Yürüten
İZMİR
Halide Edib Adıvar
Necdet İncekara
Vasfi Menteş (İ.)
Jemal Tunce
KARS
Fevzi Aktaş

Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır (İ.)
Veyis Koçulu
Tezer Taşkıran
Hüsamettin Tuğaç
KASTAMONU
Hamdi Türe (İ.)
KAYSERİ
İsmail Berkok
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
Mehmet Özdemir
KIRKLARELİ
Şefik Bakay
Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Sıtkı Pekkip
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut
KOCAELİ
Ziya Atığ
Hamdi Başak
Salih Kalemcioğlu
Lûtfi Tokoğlu
Mehmet Yılmaz
KONYA
Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
Rifat Alabay
Kemal Ataman
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ali Rıza Ercan
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy
MALATYA
Esat Doğan
Hüseyn Doğan
Mehmet Sadık Eti
İsmet İnönü
Mehmet Kartal

MANISA

Samet Ağaoğlu (İ.)
Faruk İlker (İ.)
Refik Şevket İnce
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Salâhaddin Hüdayioğlu
(İ.)
Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Cemal Hünel

Nadir Nadi
Nuri Özsan
Nâtik Poyrazoğlu

MUŞ

Ferit Kılıçlar
NİĞDE
Ferit Ecer
Fahri Köşkeroğlu
Hüseyin Ülkü

ORDU

Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Atıf Topaloğlu

RİZE

Mehmet Fahri Mete
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Naci Berkman
Firuz Kesim
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Zeki Akçalı
Remzi Oğuz Arık
Arif Nihat Asya
Tevfik Coşkun
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroğlu
Salim Serçe
Cezmi Türk

SİİRD

Baki Erden
SİNOB
Muhtar Acar
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan

SİVAS

Halil İmre
Sedat Zeki Örs
Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Hamdi Orhon
Cahid Zamangil

TUNCELİ

Hıdır Aydın
URFA
Feridun Ergin
VAN

İzzet Akın
Ferid Melen
YOZGAD
Niyazi Ünal Alıcılı
Ayni Doğan

ZONGULDAK

Yunus Muammer Ala-
kant
Abdürrahman Boyacı-
giller
Ali Rıza İncealemdar-
oğlu

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde değişiklik yapılmasına dair Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 487
 Rey verenler : 251
 Kabul edenler : 251
 Røddedenler :
 Çekinserler :
 Reye katılmıyanlar : 215
 Açık mebusluklar : 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Kemal Özçoban
 Ali İhsan Sâbis
 Avni Tan
 Salih Torfilli
 Ahmed Veziroğlu
 Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Celâl Yardımcı
AMASYA

Kemal Eren
 Hâmit Koray
ANKARA

Sadri Maksudi Arsal
 Ömer Bilen
 Dağistan Binerbay
 Hamdi Bulgurlu
 Osman Şevki Çiçekdağ

Ramiz Eren
 Abdullah Gedikoğlu
 Hâmid Şevket İnce
 Seyfi Kurtbek
 Talât Vasfi Öz
 Fuad Seyhun
 Cevdet Soydan

ANTALYA

Nazifi Şerif Nabel
 Burhanettin Onat
 Ahmet Tekelioğlu
 Ahmet Tokuş

AYDIN

Nail Geveci
 Şevki Hasırcı
 Etem Menderes

BALIKESİR

Vacid Asena

Müfit Erkuyumeu

Mücteba İştin
 Ali Fahri İşeri
 Arif Kalıpsızoğlu
 Yahya Pelvan
 Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Aşkın
 Keşşaf Mehmet Kurkut
 Talât Oran

Yümnü Üresin
BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel
 Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut
 Salâhattin İnan

BOLU

Fahri Belen
 Zuhuri Danışman
 Mithat Dayıoğlu
 Mahmut Güçbilmez
 İhsan Gülez

BURDUR

Fethi Çelikbaş
 Mehmet Özbek

BURSA

Selim Ragıp Emeç
 Ağâh Erozan
 Selim Herkmen
 Hulusi Köymen
 Halûk Şaman
 Kenan Yılmaz
 Necdet Yılmaz

ÇANAKKALE

Kenan Akmanlar

Emin Kalafat
 İhsan Karasioğlu
 Nusret Kirişcioğlu
 Ömer Mart

ÇANKIRI

Celâl Boynuk
 Kenan Çıgman
 Celâl Otman

ÇORUH

Abbas Gigin
 Mesud Güney
 Ali Rıza Sağlar
 Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
 Ahmet Başbüyük
 Şevki Gürses
 Baha Koldaş
 Saip Özer
 Hasan Ali Vural
 Haakkı Yemenciler

DENİZLİ

Baha Akşit
 Fikret Başaran
 Ali Çobanoğlu
 Eyüp Şahin
 Refet Tavashioğlu

EDİRNE

Mehmet Enginün
 Rükneddin Nasuhioğlu
 Hasan Osma

ELAZIĞ

Abdullah Demirtaş
 Suphi Ergene
 Ömer Faruk Sanac
 Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Cemal Öneng
 Şemsettin Günaltay
 Nahid Pekcan

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
 Bahadır Dülger
 Sabri Erduman
 Enver Karan
 Emrullah Nutku
 Rıza Topçuoğlu
 Memiş Yazıcı
 Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
 Abidin Potuoğlu
 Kemal Zeytinoğlu
GAZİANTEP
 Ekrem Cenani
 Samih İnal
 Galip Kınoğlu
 Ali Ocak

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
 Ali Naci Duyduk
 Hayrettin Erkmen
 Tahsin İnanç
 Doğan Köymen

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura
 Ahmet Kemal Varınca

HATAY

Abdürrahman Melek
 Celâl Sait Siren
 Hasan Reşit Tankut

İÇEL

Halil Atalay
Aziz Köksal

İSPARTA

Reşit Turgut

İSTANBUL

Faruk Natiz Çamlıbel
Fuad Hulûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknül
İlâdi Hüsman
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Seyfi Oran
Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayımer
Füruzan Tekil
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Avni Başman
Behzat Bilgin
Muhiddin Erener
Sadık Giz
Necdet İncekara
Osman Kapani
Halil Özyörük
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS

Lâtif Aküzüm
Abbas Çetin
Esat Oktay
Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioğlu
Şükrü Kerimzade
Muzaffer Âli Mühto

Rifat Taşkın
Ziya Termen
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İbrahim Kirazoğlu
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Faik Üstün
Elvan Kaman

KOCAELİ

Ekrem Alican
Mümtaz Kavaleroğlu
Yeredoğ Kişioğlu
Saim Önhon
İhsnü Türkand

KONYA

Murad Âli Ülgen
Umrans Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Meedet Alkin
Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Asım Gündüz
Remzi Koçak
Süleyman Süruri Nasuhoğlu

MALATYA

Hikmet Fırat
Mehmet Kulu
Nuri Ocakcıoğlu
Abdülkadir Özbay
Lûtfi Sayman

MANİSA

Muzaffer Kurbanoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Mehmet Kâmil Boran

MUGLA

Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci
Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Hamdi Dayı
Ferit Kılıçlar

NİĞDE

İlâdi Arıbaş
Süreyya Dellaloğlu
Asım Doğanay
Ferit Ecer
Fahri Köşkeroğlu
Hüseyin Ülkü
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe

RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakçıoğlu
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Haşım Alişan
İsmail Işın
Tevfik İleri
Hasan Fehmi Ustaoglu
İlâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Mehmet Daim Süalp
Şefik Türkdogan
Cemil Yardım

SİNOB

Nuri Sertoğlu
Nâzım Ağacıoğlu

Ercüment Damalı

İbrahim Duygun
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Halil İmre
Rifat Öçten
Bahattin Taner

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TOKAD

Sıtkı Atanç
Zihni Betil
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Mahmut Goloğlu
Hasan Saka
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Hasan Remzi Kulu

URFA

Necdet Açınal
Hasan Oral
Reşit Kemal Timuroğlu

VAN

Kâzım Özalp

YOZGAD

Faik Erbaş
Yusuf Karşhoğlu
Fuat Nizamoglu
Hâşım Tathoğlu

ZONGULDAK

Suat Başol
Cemal Kıpçak
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Reye katılmayanlar]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı

AGRI

Kasım Küfreli
Halil Öztürk

AMASYA

İsmet Olgaç

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Salâhaddin Benli
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
(İ.)

Osman Talât İltekin (İ.)

ANTALYA

Fatin Dalaman
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı

AYDIN

Namık Gedik
A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü
Lütfi Ülkümen

BALIKESİR

Salâhaddin Baskan
Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Enver Güreli
Ahmet Kocabıykoğlu
Muharrem Tunçay

BOLU

Kâmil Kozak
Vahit Yöntem

BURDUR

Mehmet Erkazancı (İ.)

BURSA

Raif Aybar
Sadettin Karacabey
Mithat San
Ali Canib Yöntem (İ.)

ÇANAKKALE

Süreyya Endik
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz

ÇANKIRI

Kâzım Arar

Kemal Atakurt

ÇORUH

Mecit Bumin

ÇORUM

Hüseyin Ortakeroğlu

DENİZLİ

Mustafa Gülcügil

DIYARBAKIR

Ferit Alpiskender

Yusuf Azizoglu

M. Remzi Bucak

Mustafa Ekinci

Nâzım Önen

Kâmil Tavşı

EDİRNE

Arif Altınalmaz

Cemal Köprülü

ELAZIĞ

Hâmit Ali Yöney

ERZİNCAN

Sabit Sağıroğlu (İ.)

Ziya Sovlu

ERZURUM

Saîd Başak

Fehmi Çobanoğlu

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Ekrem Baysal

Ali Fuad Cebesoy

GAZİANTEP

Süleyman Kuranel

Cevdet San

Salâhaddin Ünlü

GİRESUN

Arif Hikmet Panuk-
oğlu

Mazhar Şener

Adnan Tüfekteoğlu

GÜMÜŞANE

Vasfi Mahir Kocatürk

Halil Tokdemir

Kemal Yörükoğlu

Halit Zarbun

HAKKARİ

Selim Seven

HATAY

Abdullah Cilli

Tayfur Sökmen

Cavit Yurtman

İÇEL

Hüseyin Fırat

Salih İnankur

Refik Koraltan (Reis)

Celâl Ramazanoğlu

Şahap Tol

İSPARTA

İrfan Aksu

Saîd Bilgiç

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

İSTANBUL

Enver Adakan

Salamon Adato

İhsan Altinel

Ahmet Hamdi Başar

Andre Vahram Bayar

Celâl Bayar (Reisicum-
bur)

Nihad Reşad Belger

Mithat Benker

Salih Fuad Keçeci

Ahilya Mohos

Mithat Sözer

Nazlı Tıbar

Hüsnü Yaman

Sani Yaver

Senihi Yürüten

İZMİR

Halide Edib Adıvar

Tarık Güreker

Vasfi Mentuş (İ.)

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Mehmet Bahadır (İ.)

Veyis Koçulu

Tezer Taşkiran

Hüsamettin Tuğaç

KASTAMONU

Hamdi Türe (İ.)

KAYSERİ

İsmail Berkok

Emin Develioğlu

Kâmil Gündeş

Ali Rıza Kılıçkale

Mehmet Özdemir

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

Mahmut Erbil

Fikret Filiz

Sıtkı Pekkip (İ.)

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı

Halil Sezai Erkut

Rifat Özdeş

KOCAELİ

Ziya Atıg

Hamdi Başak

Salih Kalemcioglu

Lütfi Tokoğlu

Ethem Vassaf

Mehmet Yılmaz (İ.)

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu

Rifat Alabay

Kemal Ataman

İlidayet Aydın

Remzi Birand

Sıtkı Salim Burçak

Abdi Çilingir

Ziyad Ebüzziya

Ali Rıza Ercan

Saffet Gürol

Tarık Kozbek

Muammer Obuz

İlmet Ölçmen

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy

Ahmet Kavuncu

İhsan Şerif Özgen

(İ. A)

MALATYA

Esat Doğan

Hüseyin Doğan

Mehmet Sadık Eti

İsmet İnönü

Mehmet Kartal

MANİSA

Samet Ağaoğlu (İ.)

Şemi Ergin

Faruk İlker (İ.)

Refik Şevket İnce

Adnan Karaosmanoğlu

Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Salâhattin Hüdayioğlu
(İ.)
Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Cemal Hünel
Nadir Nadi
Nuri Özsan

ORDU

Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atif Topaloğlu
RİZE
Mehmet Fahri Mete-

SAMSUN

Naci Berkman
Firuz Kesim
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Arif Nihat Asya
Sedat Barı
Tevfik Coşkun
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroğlu

Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu
Cezmi Türk
SİİRD

Baki Erden
SİNOB
Muhtar Acar
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan
SİVAS
Sedat Zeki Örs
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail İlakki Akyüz
Hüseyin Bingül
Sevket Mocan

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu

Hamdi Orhon
Cahid Zamangil
TUNCELİ
Hıdır Aydın
URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Celâl Öncel
VAN

İzzet Akın
Ferid Melen
YOZGAD

Niyazi Ünal Alıcılı
Avni Doğan
Hasan Üçöz
ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Yunus Muammer Ala-
kant
Hüseyin Balık
Abdürrahman Boyacı-
giller
Ali Rıza İncealemdar-
oğlu

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		—
			21

Emekli dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/713)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Sayı : 71/2699, 6/3524

21 . XII . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İcra Vekilleri Heyetinin 19 . XII . 1953 tarihli toplantısında görüşülerek kabul edilen Emekli Dul ve Yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun lâyihasının gereği yapılmak üzere ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Emekli maaşı alan kimselerin geçim şartlarının memur ve müstahdemlerde olduğu veçhile yükselen hayat standardına nazaran sabit bir seviyede kalmakta olduğu ve bunların gelirlerinin konjonktürü takibetmediği malumdur.

Emekli, dul ve yetim aylıklarının ekonomik hayatımızda vukua gelen müspet inkişafa ve umumi konjonktüre mümkün mertebe intibaklarını sağlamak üzere bu zümrenin maaşlarına daimî olarak bir zam yapılması düşünülmüş ve bu maksatla ilişik kanun lâyihası teklif olunmuştur.

Bu kanun lâyihası ile emekli, dul ve yetim, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylığı (Harb mâlûlleri ve vazife mâlûlü erler dâhil) alanlarla aylıklarını vatani hizmet tertibinden alanlara maaş miktarlarına göre muayyen nispetlerde zam yapılması derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Ancak, 1 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı mülga Askerî ve Mülki Tekâüt Kanunu hükümlerine göre bağlanmış olan emekli, dul ve yetim aylıkları 1 . I . 1950 tarihinden itibaren 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu gereğince aynı maaş ve hizmet müddetli emsaline bağlanan aylık seviyesine yükseltilmiş olduğu halde aynı kanunla 1683 sayılı Kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan aylıklara seyyanen % 60 zam icra olunabilmişti. Bunların aylıklarının bağlanmasına esas tutulmuş olan maaşların da o zaman cari olan hükümleri gereğince nispeten düşük olduğu nazarı itibara alınarak emekliler, zam nispetlerinin uygulanmasında, 1 . VI . 1930 tarihi itibariyle iki gruba tefrik olunmuş ve bunlara ayrı ayrı zam nispetlerinin tatbiki uygun görülmüştür.

Diğer taraftan aylıkları az olan kimselerin geçim zorluklarını tahfif etmek maksadiyle az aylıklı olanlara daha yüksek nispette zam yapılması cihetine gidilmiştir.

Lâyihanın ikinci maddesi daha aşağı nispette zam görenlerin bu zamlarla birlikte edine geçecek paranın, daha yukarı nispette zam görenin eline geçecek paradan aşağı düşmemesini temin maksadiyle sevk olunmuştur.

Lâyihanın 3 ncü maddesi yapılacak zamların karşılanma şeklini göstermektedir. Bu maddeye göre Hazineden emekli, dul ve yetim aylığı alan kimselere bu kanun gereğince yapılacak zamlar Devlet Borçları bütçesinde açılacak ayrı bir ter-tibe konulacak tahsisatla ve maaşlarını Emekli Sandıklarından alanların bu zamları ise ilgili sandıklarca kendi malî kaynaklarından temin olacaktır.

Lâyihanın muvakkat maddesi ile bu kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak aylıkların da - bir müsavatsızlığa mâni olmak maksadiyle - 1 nci maddenin icabettirdiği zamdan faydalanmaları derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Şu kadar ki ileride barem kanunlarıyla maaş ve ücretlerde umumi bir artırıma yapılması halinde bu yüksek maaş ve ücretlere göre bağlanacak emekli aylıkları da yüksek olacağından bunların zamma tâbi tutulmamaları ve ancak bu yüksek aylık ve ücretler üzerinden bağlanacak emekli aylığının daha önce emsallerine bağlanmış ve zamma tâbi tutulmuş emekli aylığı yekûnundan daha az olması takdirinde aradaki farkın kendilerine tediye edilebilmesi imkânı sağlanmaktadır.

Maliye Komisyonunun raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/713
Karar No. 20

29 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Bilûmum emekli dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun lâyihası Maliye Vekâleti ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihasının tümü üzerinde yapılan müzakereler neticesinde esbabı mucibedeki izahat komisyonumuzca da muvafık görülerek yükselen hayat seviyesi karşısında sabit bir seviyede kalmış olan emekli dul ve yetim aylıklarının bir zamma tâbi tutulması üzerinde ittifak hâsıl oldu.

Lâyihanın birinci maddesi hangi aylıklara ve ne nispette zam yapılacağını göstermektedir. Müzakere sırasında lâyihadaki esastan ayrı olarak 1 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış aylıklara ayrı bir zam nispeti tatbik edilmemesi yani bütün aylıklara hiç tefrik yapılmadan bağlanan aylık üzerinden zam nispeti uygulanması şekli üzerinde yapılan uzun münakaşa ve müzakerelerden sonra 1 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış olan aylıkların daha az olduğu kanaatine varılarak Hükümet lâyihasında olduğu gibi bunların 1683 sayılı Kanuna ve bu kanunun yürürlüğünden sonra çeşitli Emekli Sandıkları kanunlarına göre bağlanmış aylıklardan daha fazla zam görmesi muvafık olacağı mütalâa edildi.

Yalnız bu maddenin baş tarafında parantez

içerisinde yazılı (âdi vazife mâlûllüğü aylıkları dâhil) ibaresine maddeye vuzuh vermek üzere harb mâlûlleri de ilâve edilerek madde aynen kabul edildi.

Lâyihanın diğer ana maddeleri ve muvakkat maddesi de aynen kabul edildikten sonra bu kanunun 4 ncü maddesine göre bu kanun 1 Mart 1954 tarihinde yürürlüğe gireceğine göre memur, müstahdem ve işçilerde olduğu gibi bu kanunla kabul edilen zamdan istifadeleri derpiş olunan vatani hizmet tertibinden aylık alanlarla emekli dul ve yetimlere de 1953 yılında bir maaş nispetinde bir ödenek verilmesi Komisyonumuzca uygun görülerek lâyihaya bu hususu temin maksadiyle geçici bir madde daha ilâve olundu. Bu sebeple kanun lâyihasındaki muvakkat madde birinci muvakkat madde ve vatani hizmet tertibinden aylık alanlarla emekli dul ve yetim aylığı bağlanmış bulunanlara 1953 yılında ayrıca bir aylık ödenmesini sağlayan ve Komisyonumuzca lâyihaya eklenen madde ikinci muvakkat madde olarak tedvin edildi.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Maliye Komisyonu

Reisi
Amasya
H. Koray

Sözcü
Zonguldak
F. Açıksöz

Kâtip
Diyarbakır
M. R. Bucak
Erzurum
S. Erduman
İmzada bulunamadı
Kocaeli
E. Alican
İmzada bulunamadı

Çorum
Ş. Gürses
Kocaeli
L. Tokoğlu
İmzada bulunamadı
Mardin
A. Kalav

Malatya
E. Doğan
İmzada bulunamadı
Samsun
Ş. Uluçay
Siird
C. Yardım

Niğde
H. Arıbaş
İmzada bulunamadı
Seyhan
(Muvakkat Md. 2. Söz
hakkım mahfuzdur)
Z. Akçalı
Zonguldak
R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/713
Karar No. 71

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 21 . XII . 1953 tarihli ve 6/3524 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası Maliye Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla Maliye Vekâleti Bütçe ve Mali Kontrol Umum Müdürü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâiyhası esas itibariyle, esbabı mucibesinin ilk kısmında açıkça belirtildiği veçhile emekli dul ve yetim maaşı alan kimselerin geçim şartlarının, memur ve müstahdemlerde olduğu veçhile yükselen hayat standardına nazaran sabit bir seviyede kalmakta ve bunların da gelirlerinin konjonktürü takibetmemekte olmasına binaen emekli, dul ve yetim aylıklarının ekonomik hayatımızda vukua gelen müspet inkişafa ve umumi konjonktüre mümkün mertebe intibaklarını sağlamak üzere bu zümrenin maaşlarına zam yapılması maksadiyle hazırlanıp sevk edilmiş bulunmaktadır.

Kanun lâiyhası bu hüviyeti ile komisyonumuzca da yerinde mütalâa edilerek Maliye Komisyonunun hazırladığı metin üzerinde maddelerin müzakeresine geçilmiş ve birinci madde Maliye Komisyonunun tadili, ikinci madde Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Ahiren Meclisi Âlice kabul olunan memurlara

senede üç maaş tahsisat verilmesi hakkındaki Kanunda derpiş edilen hükme mütenazır olarak emekli maaşlarına bu kanun lâiyhası ile yapılacak zamların karşılanması hususunda tesbit edilen üçüncü madde üzerinde komisyonumuzca cereyan eden görüşmelerde muvakkat bir kanun olan Memurlara Tahsisat Verilmesi hakkındaki Kanunun yeni Barem Kanununun tedvininden sonra yürürlükten kaldırılacağı, halbuki bu kanun lâiyhasının aynı mahiyette bulunmadığı ve hükmünün devam edeceği tabii bulunduğu cihetle 3 ncü maddeye, emekli sandıklarından yapılacak tediyeler için alâkalı kanunlarda değişiklik yapmak suretiyle gerekli karşılığının temin olunmasını komisyonumuzca kabul edilmiş ve buna ait fıkra maddeye ilâve edilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Muvakkat birinci madde, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, maaş ve ücret tutarları alâkalı kanunlarda yapılacak değişiklik ile yükseltinceye kadar, tahsis olunacak emekli, dul ve yetim aylıklarından birinci maddede yazılı nispetler dâhilinde zam yapılacağı şeklinde komisyonumuzca yeniden tanzim edilmek suretiyle ve Maliye Komisyonunca hazırlanmış bulunan muvakkat ikinci maddeye âdi mâlûllük ile vazife ve 'harb mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanların da ithali ve 1953 malî yılı içinde verilecek olan tahsisatın, İcra Vekilleri Heyetince tâyin edilecek tarihten tesviyesi hu-

susunda bir fikranın ilâvesiyle kabul edilmiştir.

4 ncü madde Maliye komisyonunun tadili ve 5 nei madde ise Hükümetin teklifi veçhile kabul olunan kanun lâyihası öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisiğe sunulur.

Reis	Bu rapor Sözcüsü	Kâtip
Rize	İstanbul	Siird
İ Akçal	H. Hüsmen	B. Erden
Ankara	Ankara	Bolu
M. Bayramoğlu	M. Ete	M. Güçbilmez
Çanakkale	Elâzığ	Erzincan
K. Akmanlar	Ö. F. Sanaç	N. Pekcan

Eskişehir	Gaziantep	Giresun
A. Potuoğlu	E. Cenani	M. Şener
Gümüşane	İstanbul	İzmir
K. Yörükoğlu	S. Oran	B. Bilgin
Kastamonu	Kırklareli	Konya
H. Türe	Ş. Bakay	M. A. Ülgen
Mardin		Ordu
Söz hakkım mahfuzdur.		R. Aksoy
R. Erten		
Seyhan		Sivas
S. Barı		H. İmre
Siird		Urfa
Söz hakkım mahfuzdur.		F. Engin
M. Daim Süalp		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış bilûmum emekli, dul ve yetim aylıklarıyla (âdi ve vazife mâlûllüğü aylıkları dâhil) vatani hizmet tertibinden ödenen aylıkların mezkûr tarihteki tutarlarına aşağıdaki nispetlerde zam yapılmıştır :

a) 1. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Mülga Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunundan evvelki hükümlere göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarından :

1 - 100 liraya kadar	olanlara	% 35
101 - 200 »	»	% 25
201 - 300 »	»	% 20
301 -	liradan yukarı olanlara	% 15

b) 1. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Mülga Askerî ve Mülki Tekaüt Kanuniyle mezkûr kanunun yürürlüğünden sonra çeşitli emekli kanunları hükümlerine göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıkları ve vatani hizmet tertibinden ödenen bilûmum aylıklardan ;

1 - 100 liraya kadar	olanlara	% 25.
101 - 200 »	»	% 20
201 - 300 »	»	% 15
301 -	liradan yukarı olanlara	% 10

MADDE 2. — Birinci madde gereğince yapılacak zamların tatbikında aşağı nispet üzerinden

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında Kanun lâyihası

MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış bilûmum emekli, dul ve yetim aylıklarıyla (Âdi, vazife ve harb mâlûllüğü aylıkları dâhil) vatani hizmet tertibinden ödenen aylıkların mezkûr tarihteki tutarlarına aşağıdaki nispetlerde zam yapılmıştır :

a) 1. 6. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Mülga Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunundan evvelki hükümlere göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarından :

1 — 100 liraya kadar	olanlara	% 35
101 — 200 »	»	% 25
201 — 300 »	»	% 20
301 —	liradan yukarı olanlara	% 15

b) 1. 6. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Mülga Askerî ve Mülki Tekaüt Kanuniyle mezkûr kanunun yürürlüğünden sonra çeşitli emekli kanunları hükümlerine göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıkları ve vatani hizmet tertibinden ödenen bilûmum aylıklardan ;

1 — 100 liraya kadar	olanlara	% 25
101 — 200 »	»	% 20
201 — 300 »	»	% 15
301 —	liradan yukarı olanlara	% 10

MADDE 2. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Emekli, Dul ve yetim aylıklarına zam yapılması
hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1. — Maliye Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

zam görenlerin bu zamla birlikte maaşlarının baliğ olduğu miktar, aynı grupta fazla nispette zam görenlerin maaşlarının baliğ olduğu miktardan daha az olursa fark zamma ilâve olunur.

MADDE 3. — Aylıklarını Hazine'den alanlara bu kanun gereğince yapılacak zamlar, umumi ve mülhak bütçelerde mevent veya bu maksatla yeniden açılacak tertiplere Maliye Vekili tarafından kaydedilecek tahsisattan ödenir ve her yılın bütçe fazlaları hesabı katkilerde bu tahsisata karşılık tutulur.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten Barem kanunları hükümlerinde yapılacak tadilat ile maaş ve ücret miktarlarının yüksetilmesi tarihine kadar bağlanacak aylıklara da birinci madde gereğince zam yapılır.

Ancak yükselen maaş ve ücretler üzerinden zamsız olarak bağlanacak aylıklar emsallerine daha önce bağlanarak zamma tâbi tutulmuş olan aylıklar tutarından az olursa farkı aylığa ilâve olunur ve bu fark 3 ncü madde esasları dairesinde karşılanır.

MADDE 4. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinde meriyete girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
C. Yardımcı

Devlet Vekili
Adalet Vekili
O. Ş. Çiçekdağ

Mal. K.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — 31.12.1953 tarihine kadar Vatani Hizmet Tertibinden aylık bağlanmış olanlarla yine bu tarihe kadar emekli, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlara 1953 malî yılı içinde bir defaya mahsus olmak üzere bir aylık maaş nispetinde tahsisat verilir ve bu tahsisat 3 ncü madde esasları dairesinde karşılanır.

Bu tahsisat borç için haczedilemez.

MADDE 4. — Bu kanunun Muvakkat 2 ncü maddesi neşri tarihinden, diğer hükümleri 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 3. — Aylıklarını Hazine den alanlara bu kanun gereğince yapılacak zamlar, umumi ve mülhak bütçelerde mevcut veya bu maksatla yeniden açılacak tertiplere Maliye Vekili tarafından kaydedilecek tahsisattan ödenir ve her yılın bütçe fazlaları hesabı katırlerde bu tahsisata karşılık tutulur.

Emekli sandıklarından yapılacak tediyeler için alâkalı kanunlarda değışiklik yapmak suretiyle gerekli karşılıklar temin olunur.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten, maaş ve ücret tutarları alâkalı kanunlarda yapılacak değışiklik ile yükseltinceye kadar, bağlanacak aylıklara da birinci madde gereğince zam yapılır.

MUVAKKAT MADDE 2. — 31. XII. 1953 tarihine kadar vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmış olanlarla yine bu tarihe kadar emekli, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlara (âdi mâlûllük ile vazife ve harb mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanlar dâhil) 1953 Malî yılı içinde İcra Vekilleri Heyetince tâyin edilecek tarihte bir defaya mahsus olmak üzere bir aylık maaş nispetinde tahsisat verilir ve bu tahsisat 3 ncu madde esasları dairesinde karşılanır.

Bu tahsisat borç için hacz edilemez.

MADDE 4. — Maliye Komisyonunun 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hd.

Millî Savunma Vekili <i>K. Yılmaz</i> Dışişleri Vekili	İçişleri Vekili ve Dışişleri V. V. <i>E. Menderes</i> Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili <i>R. S. Burçak</i>	Bayındırlık Vekili <i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Vekili <i>F. Çelikbaş</i>	Sa. ve So. Y. Vekili <i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Vekili <i>E. Kalafat</i>	Tarım Vekili <i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili <i>Y. Üresin</i>	Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili <i>S. Yırcalı</i>	

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâ-yihası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/702)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71/2686, 6/3527

21 . XII . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30.XI.1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Madde 1 : 1953 yılı Bütçesinin yürürlüğe girmesinden sonra Devlet Demiryollarının bir kanunla İktisadi Devlet Teşekkülü haline ifrağ edilmiş olması Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü teşkilâtını bu bütçe ile nazara alınmasına imkân bulunmayan bir realite ile karşı karşıya bırakmış ve sporcuların toplu halde devlet nakil vasıtalarında % 50 tenzilâtlı tarifeye göre ayrılmış olan yolluklar karşılığı derhal % 50 miktarında bir tezayüt arzeyelemiş bulunmaktadır.

Yine 1953 Yılı Bütçesinin hazırlanmasından sonra spor faaliyetlerinde sporculara iâşe ve ibate mukabili günde 6 lira idarecilere 7,5 lira verilmekte iken İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bu miktar sporcular için 10 ve idareciler için 12,5 liraya yükseltmek suretiyle bu husus için derpiş olunan meblâğ dahi % 40 a yakın bir fazlalık arz etmiştir.

Güreş sporundaki üstünlüğü tekrar dünya ölçüsünde elde etmek ve iki seneden beri Rusların almakta olduğu dünya şampiyonluğunu tekrar kazanmak için Federasyonun giriştiği yeni teşebbüsler arasında 3 ncü bir şube olarak geniş bir faaliyet sahası olan karakucak güreşleri programa alınmış ve büyük köylü kütesinin alâkalandığı bu şube yeni masrafları gerektirmiştir. Ayrıca bu, Federasyonun şimdiye kadar yapmış olduğu faaliyetler dışında 1954 Dünya Şampiyonasına hazırlık zümresinden olmak üzere Amerika, Japonya ve İsveç ile bu memleketlerde yapacağı temaslar mevcuttur ki, 1953 Yılı Bütçesiyle bu temasların teminine imkân görülememektedir.

Futbol millî temaslarının bir devamı olarak İspanya'da yapılacak olan Türkiye - İspanya Millî Revanş maçı ile İtalya'da ve Türkiye'de yapılacak Akdeniz Kupası karşılaşmalarını da yine tahsisatsızlık dolayısıyla yapmak kabil olamayacaktır.

Madde 2 : 1953 Yılı Bütçesinin 311 nci (4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahrî hizmetler tazminatı) faslına mevzu 7 500 liralık tahsisatla fahrî hizmetlilerin ancak yedi aylık tazminatları karşılanabilmiş, mütaakıp 5 aylık istihkakların tahsisatsızlık sebebiyle tediyesine imkân kalmamıştır. Halen hesabı gösterilen 8 federasyon başkanına 1953 yılının son 5 ayı zarfında ödenmesi lâzımgelen fahrî hizmet tazminatı olarak 5 315 liranın ek ödenek suretiyle bütçeye konulması lâzımgelmektedir.

Lira

150	Atıcılık Federasyonu Başkanı		
150	Atletizm	»	»
150	Boks	»	»
30	Bisiklet	»	»
133	Atıcılık	»	» Muavini
150	Futbol	»	»
150	İzcilik	»	»
150	Spor Oyunları Federasyonu Başkanı		

1 063 × 5 = 5 315 beş aylık tutarı

Madde 3 : Müfredatı aşağıda gösterilen ve yılları bütçelerinin ilgili tertiplerinde tahsisat bulunmaması sebebiyle karşılıksız mahiyet iktisap eden ceman (32 680) liradan ibaret bir borç mevcuttur ki bu miktar borç hizmetlerin ifası suretiyle meydana gelmiş ve hak sahiplerine ödenmediği takdirde dâva yolu ile Hazinesinin bir kat daha zararının mucip olacağı bedihi bulunan bir mahiyet taşımış bulunmaktadır.

Lira

2 110	Maarif Matbaası
9 000	Telefon Müdürlüğü
4 000	Burla Biraderler
3 500	Filorya Spor Mağazası
350	Güven Basım evi
3 185	PTT Umum Müdürlüğü
3 550	Özel İdare
867	A. Baker
2 542	Millî Spor
3 576	Türk - İsveç güreç müsabakası hasılatından Özel İdare hissesi
<u>32 680</u>	Yekûn

Madde 4 : Birinci maddede arzolunan 100 000 ikinci maddede arzolunan 5315 ve üçüncü maddede arzolunan 32 680 lira ki, ceman (137 995) lira varidat fazlasıyla karşılanacaktır.

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/702
Karar No. 74

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Millî Eğitim Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 21.12.1953 tarih ve 6/3527 sayılı tezkeresiyle gönderilen Kanun lâyihası, Maliye Vekâleti ve Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha, 311 nci (4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahrî hizmetler tazminatı) faslına konulan tahsisat kâfi gelmemiş olup bu fasla (5 315) lira ve 421 nci (Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar) faslına da mucip sebepleri gerekçede tafsilâtiyle açıklanan sebeplerden dolayı (100 000) lira munzam tahsisat verilmesini ve eski yılların ilgili tertiplerinde tahsisat bulunmaması sebebiyle karşılıksız mahiyet iktisabeden (32 680) liranın da yeniden açılan 506 nci (Karşılıksız borçlar) faslına fevkalâde tahsisat olarak verilmesini temin maksadiyle hazırlanmış bulunmaktadır.

Komisyonunda cereyan eden müzakereler esnasında istenilen tahsisatın gelir fazlasıyla karşılanacağı ve bu hükmün madde metnine konmuş olduğu açıklanmış bulunmaktadır. Lâyiha ko-

misionumuzca da yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

1 ve 2 nci maddeler birleştirilmek ve maddeye metinde geçen fasllara yapılan zamları gösterir cetvel eklenmek, tahsisatın varidat fazlasıyla karşılanacağına dair olan hüküm madde metninden çıkarılmak suretiyle birinci madde olarak, 3 ve 4 ncü maddeler 2 ve 3 ncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu rapor
Rize	İstanbul	Sözcüsü
İ. Akçal	H. Hüsman	Ordu
Kâtip		R. Aksoy
Şiird	Antalya	Çanakkale
B. Erden	A. Sarıoğlu	K. Akmanlar
Elâziğ	Erzincan	Eskişehir
Ö. F. Sanaç	N. Pekcan	A. Potuoğlu
Gaziantep	Kırklareli	Konya
E. Cenani	Ş. Bakay	M. Â. Ülgen
Mardin	Rize	Şiird
R. Erten	O. Kavrakoğlu	M. D. Süalp

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin 421 nci «Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar» faslına varidat fazlasıyla karşılamak üzere (100 000) ve 311 nci «4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahrî hizmetler tazminatı» faslına (5 315) lira ek tahsisat konulmuştur.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine (105 315) lira munzam tahsisat ve yeniden açılan 506 nci (karşılıksız borçlar) faslına (32 680) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

Hü.

B. K.

MADDE 2. — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 şaretili cetvelde yeniden açılan 506 nci «karşılıksız borçlar» faslına varidat fazlasıyla karşılanmak üzere (32 680) liralık fevkalâde tahsisat konulmuştur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Eğitim Vekilleri memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Yırcalı</i>	

MADDE 2. — Hükümetin 3 ncü maddesi 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 4 ncü maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Komisyonunun değiştirilmesine bağlı

CETVEL

F.	M.	Tahsisatın nevi	Eklenen
311		4047 sayılı Kanun gereğince verilecek fahri hizmetler tazminatı	5 315
421		Spor faaliyetlerinin gerektirdiği masraflar	100 000
		Yekûn	105 315

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâiyhası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/656)

T. C.

Başvekâlet

13 . X . 1953

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 6/2930, 71/2483

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Tarım Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 4 . IX . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkındaki kanun lâiyhasına ait mucip sebepler

Millî Korunma Kanununun Tadili Hakkındaki 8 . V . 1953 tarih ve 6084 sayılı Kanunun muvakkat ikinci maddesinin (a) fıkrası 1 Haziran 1953 tarihinden itibaren «meskenden gayri yerlerde 1953 yılı için yüzde yüz elli ve 1954 yılı için yüzde iki yüz» nispetinde kiralara zam yapılmasını âmir bulunmaktadır.

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğünün halen icar altında bulunan 1939 kırası 6 500 lira olan Ankara'da Bakanlıklar karşısında Atatürk Bulvarı üzerindeki binanın 1953 yılı kirası % 50 zamlı 9 750 lira olarak tesbit ve 1953 yılı bütçesiyle bu miktar tahsisat alınarak ödenmiş ise de esas aylığı $6\,500/12 = 541,66$ lira olan mezkûr binanın 6084 sayılı Kanunun yukarıda arzedilen fıkrası hükmüne göre senelik icarı

Mart ilâ Mayıs 1953 sonuna kadar üç aylığı :

$$541,66 + 270,83 = 812,49 \times 3 = 2\,437,47$$

Haziran ilâ Aralık 1953 sonuna kadar yedi aylığı :

$$541,66 + 541,66 + 270,83 = 1\,354,15 \times 7 = 9\,479,05$$

Ocak ilâ Şubat 1954 sonuna kadar iki aylığı :

$$541,66 + 541,66 + 541,66 = 1\,624,98 \times 2 = 3\,249,96 +$$

15 166,48

liraya bağlı olmaktadır. Bu icara mahsuben 9 750 lira ödenmiş olduğundan

9 750,00

liralık daha tahsisat temin edilerek tediyesi icabetmektedir.

5 416,48

5433 sayılı Kanunun 28 nci maddesi gereğince okul masrafları karşılığı olarak 1953 yılı bütçesinin 416 nci bölümü ile kabul edilmiş olan 25 000 liralık ödenekten şimdiye kadar 18 000 liralık tahsisat istimal edilmiş ve sene nihayetine kadar bu tertipten ancak 1 500 lira daha kullanılması muhtemel görülmüş olduğundan bu tertipten 5 500 liranın tanziliyle 305 nci faslın 11 nci merkez kira bedeli maddesine ilâvesi mümkün görülmektedir.

Arzedilen münakalenin yapılmasını teminen ilişik kanun lâiyhası tanzim ve takdim kılınmıştır.

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/656
Karar No. 75

18. I. 1954

Yüksek Reisliğe

Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında Tarım Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 13. X. 1953 tarih ve 6/2930 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası, komisyonumuza havale olunmakla, Maliye Vekâleti ve mezkûr Umum Müdürlük mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Millî Korunma Kanunu, 1. VI. 1953 tarihinden itibaren meskenden gayri yerlerde 1953 yılı için yüzde yüz elli ve 1954 yılı için de yüzde iki yüz nispetinde kiralara zamm yapılmasını âmir bulunmaktadır.

305 nci kira bedeli faslının 11 nci merkez maddesine sene içinde konulmuş bulunan tahsisat yukarıda arzedilen sebeplerden dolayı kâfi gelmemiş olup mezkûr maddeye (5 500) liranın ilâvesi istenilmektedir.

5433 sayılı Kanununun 28 nci maddesi gereğince okul masrafları karşılığı olarak 1953 yılı Bütçesinin 416 nci faslına konulan tahsisatın sene sonuna kadar sarfının mümkün olunamıya-

cağı, bu bakımdan 416 nci fasıldan (5 500) liranın düşülerek 305 nci faslın 11 nci merkez kira bedeline ilâvesi istenilmekte olup, komisyonumuzca da yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiş, 1, 2 ve 3 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi dileğiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu Rapor
Rize	İstanbul	Sözcüsü
İ. Akçal	H. Hüsman	Ordu
Kâtip		R. Aksoy
Siird	Antalya	Çanakkale
B. Erden	A. Sarıoğlu	K. Akmanlar
Elâzığ	Erzincan	Eskişehir
Ö. F. Sanaç	N. Pekcan	A. Potuoğlu
Gaziantep	Kırklareli	Konya
E. Cenani	Ş. Bakay	M. Â. Ülgen
Mardin	Rize	Siird
R. Erten	O. Kavrakoğlu	M. D. Süalp

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü
1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli
cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun
lâyihası*

MADDE 1. — Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin (416) nci «5433 sayılı Kanunun 28 nci maddesi gereğince okul masrafları» faslından (5 500) lira düşülerek (305) nci «Kira bedeli» faslının (11) nci «Merkez» maddesine aktarılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Vekilleri yürütür.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>

Millî Savunma Vekili
K. Yılmaz

Dışişleri Vekili
F. Köprülü

Millî Eğitim Vekili
R. S. Burçak

E. ve Ticaret Vekili
F. Çelikbaş

G. ve Tekel Vekili
ve Maliye V. V.
E. Kalafat

Ulaştırma Vekili
Y. Üresin

İşletmeler Vekili
S. Yırcalı

İçişleri Vekili
E. Menderes

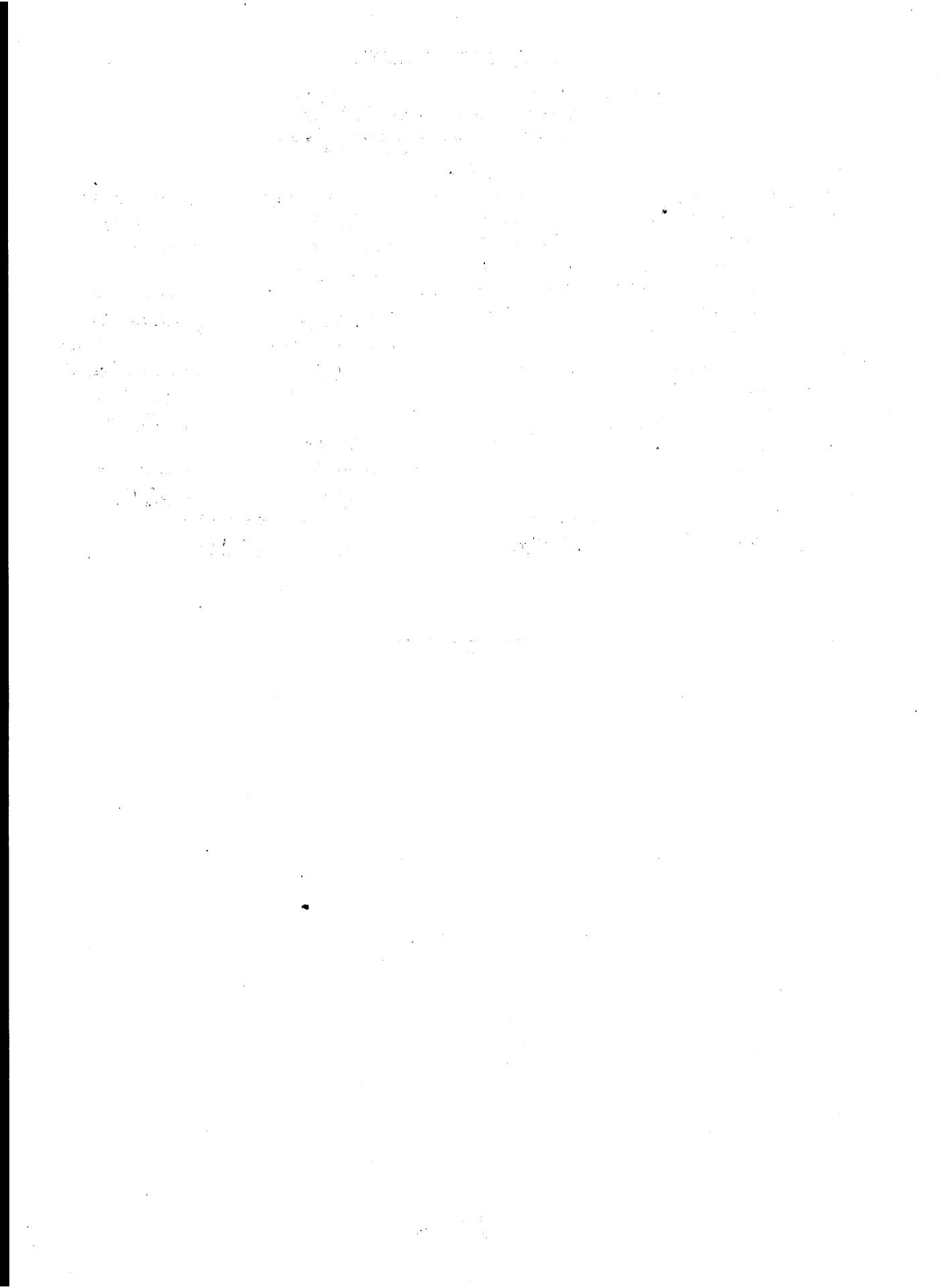
Maliye Vekili

Bayındırlık Vekili
K. Zeytinoglu

Sa. ve Co. Y. Vekili
Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Vekili
N. Ökmen

Çalışma Vekili
H. Erkmen

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvel-lerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâiyhası ile Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde münakale yapılmasına dair kanun lâiyhası ve Bütçe Komisyonu raporu (1/681, 705)

**Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkın-
da kanun lâiyhası (1/681)**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2641, 6/3274

27 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Gümrük ve Tekel Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13 . VIII . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

MUCİP SEBEPLER

1. Tekel Umum Müdürlüğünün 1952 Yılı Bütçesinin 308 nci (4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi giderleri ve yollukları) faslına konulmuş olan 75 000 liralık tahsisat kâfi gelmemiş ve kanundaki mükellefiyete binaen hasta memurlar için yapılmış olan işlere ait paraların ödenememesine sebebiyet vermiştir.

Esasen 1949 yılında bu fasla konmuş olan 86 000 liralık tahsisatın kâfi gelmemesi dolayısıyla (Karşılıksız borçlar) dan tahsisat ilâvesine zaruret hâsıl olmasına rağmen mütaakıp 1950 yılında da bütçe masraflarında umumi bir tasarruf yapılması zarureti neticesinde bu fasla (70 000) liralık bir tahsisat konmuş ise de mezkûr yılın sarfiyatı bu miktarı aştığından yine karşılıksız borçlardan tahsisat ilâvesi zarureti karşısında kalınmış, bundan sonraki senelerde teklif edilen miktarlar da daima evvelki yıllarinkine irca edilmiş ve yalnız 1952 Yılı Bütçesine (75 000) liralık ödenek konulmuştur.

Kâfi gelmiyeceği daha malî yılın başında bilinen bu tahsisatla idare edilmesi için her türlü tasarruf çarelerine baş vurulmuş ise de :

1. Son yıllarda hastaların, evvelki senelere kıyasen, nispet kabul etmiyecek derecede çoğalmış olması,

2. Ekserisinin sanatoryum tedavisine ihtiyacı olanlardan teşekkül etmesi,

3. Resmî hastanelerde yer bulunmasına hemen hemen imkân kalmamış olması yüzünden hasta memurların, resmî hastanelere nazaran çok daha pahalı olan, hususi hastanelere yatırılması mecburiyetinde kalınması,

4. 4598 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi gereğince verilecek tedavi masrafları ve yol paraları

hakkındaki talimatname hükümlerinin hasta memurların İdarece tedavi edilmesini âmir bulunması, evvelden tahminine imkân olmıyan âni vakaların, ameliyat ve tedavilerin zuhuru halinde - ödenek kifayetsizliği sebebiyle - bunlarla alâkalanmamaya imkân bulunmaması ve aksi takdirde hastaların hayatlarının tehlikeye sokulacağı ve bunun da ödeneksiz sarfiyattan daha vahim neticeler doğuracağı aşikâr bulunması,

5. Bâzı hastalıkların yaz mevsiminde şiddetini hafifleterek kış aylarında artması ve bunun da malî yılın sonuna gelmesi,

Gibi sebepler yüzünden alınabilecek tedbirler faydasız bir hale gelmiş ve 1952 yılındaki hastalık vakalarından dolayı tahakkuk edip de ödenemiyen ve sıhhat müesseseleri tarafından ısrarla istenen paranın yekûnu (19 000) liraya baliğ olmuştur.

Bu paraların 1953 yılı bütçesinin (Geçen yıl borçları) faslından ödenmesine de, 1952 yılında kendi faslında tahsisat bakiyesi kalmamış olduğundan imkân bulunmamaktadır.

Bu itibarla ve hak sahiplerinin şikâyette bulunmaları ihtimaline binaen tahassül edecek vaziyeti önlemek ve tahakkuk eden borçları tesviye eylemek üzere 1953 malî yılı bütçesi için olağanüstü tahsisat istenilmesi mecburiyetinde kalmıştır.

II - Balıkesir ve Çanakkale vilâyetlerinde, mütaakiben de İzmir ve Edirne vilâyetlerinde vukubulan son zelzelelerde Gönen, Manyas, Çan ve Yenice ile Çanakkale, İzmir ve Edirne'deki muhtelif mamulât ambarları ve idare binaları tamamen yıkılmış veya tamamen yıkılmı denecek derecede hasara uğramıştır.

Buralarda yapılması gereken yeni binalardan bir kısmının 1953 inşaat mevsiminde bitirilmesinde idare muamelâtı bakımından zaruret vardır.

Ancak, Tekel Umum Müdürlüğünün 1953 yılı bütçesinin 735 nci bölümünün 12 nci maddesine mamulât ambarı ve idare binası yaptırılmak üzere konulmuş olan tahsisatla evvelce takarrür etmiş bulunan programına göre ihaleleri tekemmül etmiş olduğundan mezkûr tahsisattan zelzele bölgesinde yapılacak idare binaları ve mamulât ambarları için takdimen faydalanmak imkânı kalmamış bulunmaktadır. Bu durum muvacehesinle bahis mevzuu zelzele bölgelerindeki binaların bu seneki inşaat mevsimi geçmeden yapılabilmesi için bu kanun lâyihasıyla bir taraftan olağanüstü ödenek teminine gidilmekle beraber bu lâyihanın Büyük Millet Meclisinin yaz tatilinden evvel kanuniyet kesbetmesine imkân olmalıacağı düşünülerek 31 . V . 1930 tarihli ve 1660 sayılı Kanununun (11) nci maddesi gereğince ve muktazi tahsisat için Büyük Millet Meclisinin kabulüne arz edilmek kaydiyle müstacel ve fevkalâde hallere munhasır bulunan bütçe tahsisatı üstünde sarfiyat yapılması mezuniyeti için İcra Vekilleri Heyetinden gerekli karar alınmış ve bahis mevzuu inşaat işlerine başlanılmıştır.

Zelzele görmüş bölgelerdeki hasar dolayısıyla bu bölgelerde vazifeli tekel memurlarının ikamet için mesken temininde görülen müşkülâtın giderilmesi bakımından yeni yapılacak Tekel İdare binalarının bâzı kısımlarının memurların ikametine tahsisi gerekmektedir.

Ancak, Tekel Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4036 sayılı Kanununun 36 nci maddesi, yalnız fabrika ve atelyelerle şehir haricinde bulunan iş yerlerindeki binalarda memur ve müstahdemlerin ikametine imkân vermekte olduğundan munhasıran zelzele görmüş bölgelerde yapılacak idare binalarının bâzı kısımlarında memur ve müstahdemlerin mesken tedariki imkânları sağlanıncaya kadar muvakkaten ikametini mümkün kılmak üzere kanun lâyihasına gerekli hükmün ilâvesi zaruri görülmüştür.

Mezkûr kanun lâyihası yukarıda belirtilen maksatlarla teklif edilmiş bulunmaktadır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Tekel Umum Müdürlüğünün 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin sonuna (geçen yıl karşılıksız borçları) adı ile yeniden açılacak 506 nci fasla (19 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

MADDE 2. — Tekel Umum Müdürlüğünün 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin 735 nci (Bina satınalma, yaptırma) faslının 12 nci (Vilâyetler) maddesine, (600 000) lira munzam tahsisat konulmuştur.

Zelzele geçirmiş bölgelerde yeniden yapılacak idare binalarının bâzı kısımları memur ve müstahdemlerinin muvakkaten ikametine tahsis edilebilir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya

Maliye ve Gümrük ve Tekel Vekilleri memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
	İşletmeler Vekili
	<i>S. Yırcalı</i>

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde münakale yapılması hakkında kanun lâiyhası (1/705)

T. C.

Başvekilât

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71/2641, 6/3529

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde fasıllar arasında münakale yapılması hakkında Gümrük ve Tekel Vekâletince hazırlanan ve İcra Vtkilleri Heyetince 5 . XII . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibe ve ilişiyiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

MUCİP SEBEPLER

F. M.

- 218 4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı :
Vekiller Heyetinin 27. V. 1953 günlü toplantısında 4/865 sayılı Karara bağlanıp 5. IX. 1953 tarihinde Resmî Gazete ile neşredilen (İnhisarlar Umum Müdürlüğü teşkilâtının teftiş ve murakabe usulleri ve memur ve hizmetlileri hakkında nizamname) nin 107 nci maddesi gereğince, fiilen veznedarlık yapanlarla satış yapan ambar memurlarına, bu tarihten itibaren verilecek kasa tazminatının nispetleri % 15, 20 ve 25 e yükseltilmiştir. Bu nispetlere nazaran, ayda 40 000 lira hesabıyla Eylül 1953 - Şubat 1954 zarfında ödenmesi lâzımgelecek miktar $40\ 000 \times 6 = 240\ 000$ liraya baliğ olmaktadır. 1953 yılı bütçesine mevzu tahsisatın altı aylığı ise $255\ 000 \times 6 = 127\ 500$ lira tutmaktadır. Bu hesaba nazaran 112 500 liralık bir noksan husule geldiği ve işbu maddeye, muhtemel değişiklikler nazarı itibara alınarak, 115 000 liralık bir ilâve yapılmasına lüzum ve zaruret hâsıl olduğu anlaşılmıştır.
- 741 4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının değiştirilmesi masrafları :
- 10 Fabrika, imal ve doldurma evleri
1953 yılı bütçesinin bu maddesinden yapılacak olan Cibali Tütün Fabrikası inşaat yerinde eski eserler ve sur duvarlarının mevcudiyeti dolayısıyla Millî Eğitim Vekâleti ile yapılmakta bulunan temas henüz bir neticeye bağlanmadığı ve bu münasebetle inşaat da başlanmadığı cihetle bütçeye mevzu tahsisatın tamamının malî yıl içinde sarfına imkân olamayacağı anlaşılmış ve bu itibarla 115 000 liranın maddeden tenzili mümkün bulunmuştur.
- 308 4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları :
- 11 Umum Müdürlük
Muhtelif senelerde bütçemizin 308 nci faslına konmuş olan tahsisat öteden beri kâfi gelmemiş ve bu sebeple 1949, 1950 ve 1952 seneleri için sırasıyla 4 000, 10 000 ve 19 000 liralık (karşılıksız borç) teklifi yapılmasına mecburiyet hâsıl olmuştur.
Bunun sebepleri :
1. Hastaların son yıllarda, evvelki senelere kıyasen, nispet kabul etmeyecek derecede çoğalmış olması;
 2. Ekserisinin sanatoryum tedavisine ihtiyacı olanlardan teşekkül etmesi;
 3. Resmî hastanelerde yer bulunmasına hemen hemen imkân kalmamış olması hasebiyle hastalarımızın, resmî hastanelere nazaran çok daha pahalı olan, hususi hastanelere yatırılması mecburiyetinde kalınması;
 4. 4598 sayılı Kanununun 9 ncu maddesi gereğince verilecek tedavi masrafları ve yol paraları hakkındaki talimatname hükümlerinin hasta memurlarımızın idarece tedavi edilmesini âmir bulunması, evvelden tahminine imkân olmıyan âni vakaların, ameliyat ve tedavilerin zuhuru halinde - ödenek kifayetsizliği sebebiyle - bunlarla alâkalanmamaya imkân bulunmaması ve aksi takdirde hastaların hayatlarının tehlikeye sokulacağı ve bunun da tahsisatsız sarfiyattan daha vahim neticeler doğuracağı aşikâr bulunması;
 5. Bâzı hastalıkların yaz mevsiminde şiddetini hafifleterek kış aylarında artması ve bunun da malî yılın sonuna gelmesi,
- Noktaları üzerinde toplanmakta ve bu fasıldan tasarruf yapılması için sarfedilen gayretler semeresiz kalmaktadır. Bu cümleden olarak 1953 Yılı Bütçesinin 308/11 tertibine mevzu 15 000 liralık tahsisat Eylül 1953, ayna kadar tamamen sarfedilmiş ve malî yıl sonuna kadar geçecek altı ay zarfında;

F. M.

	Lira
Sağlık merkezimizin vereceği ilâç paraları için	8 000
Halen sanatoryum ve kaplıca tedavisi gören memurlarımızın tahakkuk edip de tediyeleri yapılamıyan tedavi masrafları için	3 000
Bunların dışında kalan muhtemel tedaviler için	4 000

ki ceman 15 000
liralık bir tahsisata ihtiyaç olacağı anlaşılmış ve bu itibarla maddeye eklenmesi zaruri bulunmuştur.

771 Şaraplık bağ yetiştireceklere 5098 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar Şaraplık üzüm bağı yetiştiren bağcılardan bir kısmının borçlanmak istemiyerek kurma işlerini kendi kendilerine yapmaları, bir kısmının yardım almak suretiyle bağ kurmaktan vazgeçmeleri ve bir kısım bağların hali hazır durumlarının mütaakıp yardımların ierasına elverişli olmaması hasebiyle 1953 senesinde bu maddede tasarruf husule geleceği ve dolayısıyla 15 000 liralık bir tenzilât yapılabileceği anlaşılmıştır.

Bu aktarmalara ait kanun lâyihası yukarıda belirtilen maksatlarla teklif edilmiş bulunmaktadır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde
münakale yapılması hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1. — Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı A/2 işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerinden (130 000) lira düşülerek, aynı kanuna bağlı A/1 işaretli cetvelin ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine münakale yapılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve Tekel Vekilleri me-murdur.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
C. Yardımcı	O. Ş. Ççekdağ

Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
K. Yılmaz	E. Menderes
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
R. S. Burçak	K. Zeytinoglu
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
F. Çelikbaş	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
E. Kalafat	N. Ökmen
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
Y. Üresin	H. Erkman
İşletmeler Vekili	
S. Yırcalı	

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

MÜNAKALE CETVELİ

F.	M.	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
<i>(A - 1) Cetveli</i>				
218		4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı		115 000
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yol- lukları		
11		Umum müdürlük		15 000
<i>(A - 2) Cetveli</i>				
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları		
10		Fabrika, imal ve doldurma evleri	115 000	
771		Şaraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapı- lacak ikrazlar	15 000	
			130 000	130 000
			130 000	130 000

Bütçe Komisyonunun raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/681, 705

Karar No. 76

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Gümrük ve Tekel Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 7 . 11 . 1953 tarih ve 6/3274 sayılı ve 21.12.1953 tarih ve 6/3524 sayılı tezkereleriyle gönderilen kanun lâyhaları, komisyonumuza havale edilmiş olmakla, Maliye ve Gümrük ve Tekel müessesileri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edilmiştir.

Komisyonumuzda cereyan eden müzakere-lerden sonra aynı mahiyette olan lâyhaların birleştirilmesine karar verilmiştir.

218 nei fasla (115 000) ve 308 nei fasla da (15 000) lira münakale yapılması teklif edilmiş olup, senâ içinde bu fasıllara konulan tahsisat kifayet etmeyeceği ve 741, 771 nei bölümlerden ceman (130 000) lira indirilmesinin hizmeti ak-satmayacağı alınan izahlardan anlaşılması bulun-

maktadır.

Fevkalâde tahsisat olarak istenilen (19 000) liranın da kaçınılması mümkün olmıyan sebeplerden ötürü tahaddüs ettiği ifade edilmiştir.

(600 000) lira munzam tahsisatın ise son zamanlarda Balıkesir ve Çanakkale vilâyetlerinde ve mütaakiben de Manyas, Çan, Yenice ile Çanakkale, İzmir ve Edirne'deki zelzelelerde muhtelif mamulât ambarları ve idare binalarının tamamen yıkılmış veya harap denecek derecede hasara uğramış olduklarından dolayı buralarda yapılması gereken yeni binalardan bir kısmının 1953 inşaat mevsiminde idare muamelâtı bakımından zaruret hâsıl olduğu anlaşılması olup bu mucip sebepler komisyonumuzca kabul ve yerinde görülerek her iki lâyiha da aynı mahiyette olan birinci maddeler birleştirilmek ve cetveller şeklen değiştirilmek suretiyle;

İkinci maddeden, münakale kanununda yer al-

ması uygun olmıyan ikinci fıkra çıkarılarak yürürlük maddeleriyle Hükümet lâyhalarında olduğu gibi aynen kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisiğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu rapor Sözcüsü
Rıza	İstanbul	Ordu
İ. Akçal	H. Hüsmen	R. Aksoy

Kâtip	Antalya	Çanakkale
Siird	A. Sarıoğlu	K. Akmanlar
B. Erden	Erzincan	Eskişehir
Elâzığ	N. Pekcan	A. Potuoğlu
Ö. F. Sanaç	Kırklareli	Konya
Gazianteb	Ş. Bakay	M. Â. Ülgen
E. Cenani	Rize	Siird
Mardin	O. Kavrakoğlu	M. D. Süalp
R. Erten		

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçesinde
değişiklik yapılmasına dair kanun lâyhası*

MADDE 1. — Tekel Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı tertiplerinden (130 000) lira düşülerek, aynı kanuna bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı tertiplerine münakale yapılmış ve (geçen yıl karşılıksız borçları) adıyla yeniden açılan (506) ncı fasla (19 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur.

MADDE 2. — Tekel Umum Müdürlüğü 1953

yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin (735) ncı (Bina satınalma, yaptırma) faslının 12 ncı (Vilâyetler) maddesine (600 000) lira munzam tahsisat konulmuştur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve Tekel vekilleri me-murdur.

Bütçe Komisyonunun Değiştirişine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

F.	M.	Ödenğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
741		4898 sayılı Kanun gereğince yeniden yaptırılacak fabrika, imal ve doldurma evleriyle mevcutlarının genişletilmesi masrafları		
	10	Fabrika, imal ve doldurma evleri	115 000	
771		Şaraplık bağ yetiştireceklere 5089 sayılı Kanun gereğince yapılacak ikrazlar	15 000	
		Yekûn	130 000	

[2] SAYILI CETVEL

218		4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı		115 000
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları		
	11	Umum Müdürlük		15 000
		Yekûn		130 000

Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ve 20 arkadaşı ile Konya Mebusu Saffet Gürol'un, «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanuna bazı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifleri ve Ekonomi ve Ticaret komisyonları raporları (2/582, 585)

Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ve 20 arkadaşının «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/582)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlişik esbabı mucibeli teklifte gösterildiği şekilde «Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılmasını, değiştirilmesini ve yeniden bâzı hükümler konmasını arz ve teklif eyleriz.

Çanakkale	Kütahya	İzmir	İstanbul	Kocaeli	Bursa
K. Akmanlar	M. Alkin	Z. H. Velibeşe	B. N. Göknil	H. Başak	H. Şaman
Ordu	Kocaeli	İstanbul	Kastamonu	Ankara	Çanakkale
F. Boztepe	M. Kavalcıoğlu	N. Tılabar	Ş. Kerimzade	H. Bulgurlu	İ. Karasioğlu
İzmir	Kayseri	İstanbul	Bursa	Rize	Bursa
M. Erener	F. Apaydın	H. Hüsmen	S. Herkmen	O. Kavrakoğlu	S. Karacabey
	Afyon	İzmir	Bursa		
	A. Veziroğlu	C. Tunca	S. R. Emeç		

MUCİP SEBEPLER

5590 sayılı Kanunla kurulan «Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» iki yıla yaklaşan faaliyet devresi içinde gerek B. M. Meclisi komisyonları ve gerek Hükümet tarafından (aynı kanununun 62 nci maddesinin g ve h fıkraları gereğince) verilen birçok vazifeleri başarı ile yapmış ve faydalı bir teşkilât olduğunu ispat etmiştir.

Filhakika, «Türkiye Odalar Birliği» Büyük Meclisin Ticaret ve Karma komisyonlarında bilhassa Muamele Vergisi, Gelir Vergisi, Su Mahsulleri Kanunu gibi tasarıların müzakeresinde serbest sektörün görüşlerini salâhiyetle ortaya koymak, alâkalı mütehassısları komisyonların emrinde bulundurmak, bu mevzularda mütehassıs heyetler kurarak memleket ölçüsünde bir mahiyet taşıyan raporlar tanzim etmek, bunları bütün âlâkâlılara ve mebuslara dağıtmak suretiyle lüzumlu fikir beraberliğinin her sahada tekevvününe çalışmak suretiyle faydalı olduğu gibi, Ekonomi

ve Ticaret Vekâleti başta olmak üzere Maliye, Gümrük ve Tekel, Dışişleri vekâletleriyle ve İktisadi İş Birliği Teşkilâtı ile devamlı istişare halinde bulunmakta ve son defa meriyete konulan yeni dış ticaret rejimi için yapılan çalışmalarda memleketin muhtelif bölgelerindeki salâhiyetli iş adamlarını da bir araya toplayarak faal bir rol almak ve hattâ Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulan talimatname ile : «ek talimatnameler çıkararak tatbikatta fiilen Hükümete yardımcı olmak salâhiyetiyle» dahi teşhiz olunarak, kısa zamanda âmme hizmetleri gören millî teşekküllerimiz arasında iktisadi bakımdan hakkiyle yerini dolduran bir müessesemiz olduğunu her kese kabul ettirecek bir hale gelmiştir.

Bu arada, bir seneye yaklaşan bir müddet zarfında her hafta muntazaman neşrini idameye muvaffak olduğu «Türkiye İktisat Gazetesi» ile de memleketin büyük bir ihtiyacına cevap verdiği şüphesizdir. Memnunlukla belirtmek icabeder ki, bu gazete yalnız memleketimizin değil, birçok ileri memleketlerin benzer neşriyatının da seviyesini aşmış bir olgunlukta olup birçok yabancı neşriyata da kaynak olmak mazhariyetine erişmiştir.

Yukarda arzolunan ve esas çalışma karakterini ortaya koyan Birliğin ayrıca gündelik işleri de çok artmıştır. Yalnız memleket menfaatleri cephesinden ayarlanan bir görüşle, Hükümet dairesi ve teşekküllerinin görüş ve fikirleriyle serbest sektörün mütalâa ve tecrübelerinin memleket hayrına en isabetli kararlara varmak için birleştirildiği pota vazifesini görmekte olan «Türkiye Odalar Birliği» bu işleri başarmak için artık iyice cihazlanmak ve teşkilâatlanmak zorunda bulunmaktadır. Filhakika, piyasaları tetkik etmek, kendi kanunlarına göre her gün çok mütenevvi tezahürler veren iktisadi ve ticari hâdiseleri dikkatle takibederek bunları ilmî metotlarla kıymetlendirmek yukarda arzolunan vazifenin faydalı bir şekilde ifasının ana şartıdır. Bunun ise ancak kıymetli mütehasıslardan müteşekkil servislerle kabil olabileceği izahatın vârestedir.

Bütün bu gayelerin tahakkuku her şeyden önce malî imkânların müsaadesine dayanmaktadır. 5590 sayılı Kanun müzakere edilirken, böyle bir teşkilâtın mevcut olmayışı, faaliyet mevzuları etrafında isabetli tahminler yapılmasına mâni olmuş ve kanunun 72 nci maddesiyle kabul edilen Birlik bütçe imkânları mahdut tutulmuştur.

İlişik kanun lâyihası ile işte bu mahzur, yeni ihtiyaç ve inkişafların ışığı altında ortadan kaldırılmakta ve «Türkiye Odalar Birliği» müessesesine Devlet ve Hükümetçe verilecek vazifelerin hakkiyle başarılması için lüzumlu maddi imkânlar temin olunmaktadır.

Ayrıca, sevkolunan hükümlerle zayıf bünyeli odaların her sene dar gelirlerinden bir kısmını daha meslekî faaliyetlerine sarfetmeleri ve merkeze daha az para göndermeleri temin edilmekte olup Birliğin masraf karşılıkları, bunları hissetmeden ödeyebilecek sağlam gelirli teşkilâtın iktidarları dairesinde ve âdil esaslara bağlanarak, verecekleri âdattan temin olunmaktadır.

Diğer taraftan halen mevcut olan ve yıllardan beri muhtelif şekillerde vâkı tatbikat ile odalar ve borsalar arasında bir dayanışma ve meslekî ahenk ve sevgi mevzuu olacak yerde, lüzumsuz münakaşa ve kırgınlık vesileleri ihdas eden bugünkü fon müessesesinin de bu pürüzleri tasfiye edilmekte ve muvakkat madde ile sevkolunan hükümlerin kanunlaşması halinde her teşekkülü âdil ölçülerle koruyacak ve işlerin düzenle yürütülmesini mümkün kılacak neticeler elde olunacağı ümit olunmaktadır.

Yalnız malî bakımdan ele alınan bu kısa tadil tasarısı ile de «Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» nin gelişmek imkânını bulacağına ve bundan sonra 5590 sayılı Kanunun tümü üzerindeki aksaklıkların daha kolay tetkik ve arzının mümkün olabileceğine kanaat getirilerek, işbu tadil tasarımızın bir an evvel kanuniyet kesbetmesi için teşebbüse geçilmiştir.

ÇANAKKALE MEBUSU KENAN AKMAN-
LAR VE 20 ARKADAŞININ TEKLİFİ

*Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sa-
nayi Odaları, Ticaret Borsaları ve «Ticaret ve
Sanayi Odaları», Ticaret Odaları, «Sanayi Oda-
ları», ve Ticaret Borsaları Birliği hakkındaki
5590 sayılı Kanunun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bazı hükümler eklenmesine dair Kanun*

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanunun 28, 61, 65, 75, 78 ve 86 nci maddeleri değiştirilmiş, 73 ncü maddesi kaldırılmış ve mezkûr kanuna bir madde eklenmiştir.

MADDE 2. — 5590 sayılı Kanunun 28 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Odalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki miktarlarını bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere Birlik adına Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin göstereceği milli bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her senenin Haziran ve Aralık aylarında müsavi iki taksitte yatırılır.

Yıllık gelirleri 25 000 liraya kadar olan odalar % 2,50,

Yıllık gelirleri 50 000 liraya kadar olan odalar % 5,

Yıllık gelirleri 100 000 liraya kadar olan odalar % 7,50,

Yıllık gelirleri 100 000 liradan yukarı olan odalar % 10.

MADDE 3. — Aynı kanunun 61 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Odalar ve borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre oda ve borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından «Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» kurulur.

Kuruluş şeklini tesbite Ekonomi ve Ticaret Vekâleti yetkilidir. Birliğin merkezi Ankara'dır. Birlik hükmi şahsiyeti haizdir.

MADDE 4. — Aynı kanunun 65 nci maddesinin (h) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

h) Birlik gider bütçesini tetkik etmek ve karara bağlamak.

MADDE 5. — Aynı kanunun 72 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Birlik bütçesinin giderleri kanunun muaddel 28 nci maddesine ve bu kanuna eklenen maddeye göre oda ve borsalar tararından yatırılan paralar ile karşılanır.»

MADDE 6. — Aynı kanunun 73 ncü maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 7. — Aynı kanunun 75 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«Kanunun muaddel 28 nci maddesinde ve bu kanuna eklenen maddede yazılı paraları haklı bir sebep olmaksızın yatırmamakta ısrar eden yönetim kurullarına ve bu işte taksirleri görülen genel kâtiplere birliğin talebi üzerine Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından işten el çektirilir. Bu suretle işten el çektirilenler üç sene müddetle yönetim kurullarına seçilemezler. Genel kâtipliğe tâyin edilemezler.»

MADDE 8. — Aynı kanunun 78 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Kayıt ücreti ile yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsillerine ait odalar ve borsalarca verilen kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.»

MADDE 9. — Aynı kanunun 86 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. :

«Oda, borsa ve birlik memur ve hizmetlilerinin tâyin, terfi, nakil, işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, işten ayrılma hallerinde verilmesi lâzımgelen tazminat miktar ve şekilleri tüzükte gösterilmiştir.»

Tâyini Ekonomi ve Ticaret Vekâletince yapılan borsa memurlarının emeklilik muameleleri Emeklilik Kanununa göre yürütülür.»

EK MADDE — Borsalar her yıl tahsil edi-

len gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki miktarlarını bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere Birlik adına Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin göstereceği Millî Bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her senenin Haziran ve Aralık aylarında ve iki müsavi taksitte yatırılır.

Yıllık gelirleri 25 000 liraya kadar olan borsalar % 2,50;

Yıllık gelirleri 50 000 liraya kadar olan borsalar %5;

Yıllık gelirleri 100 000 liraya kadar olan borsalar % 7,50;

Yıllık gelirleri 100 000 liradan yukarı olan borsalar % 10.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunla kaldırılan 73 ncü madde hükümleri dairesindeki hesaplara göre birlik nezdinde birikmiş olan fon paraları aşağıdaki esaslara uygun şekilde ve 5 sene zarfında tasfiye olunur:

a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar odalar ve borsalar tarafından fona ayrılmış olan vekâletçe gösterilen bankaya yatırılmıyarak her ne sebeple olursa olsun esham ve tahvilât veya para olarak muhafaza edilen fon paralarının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay zarfında para veya esham ve tahvilât olarak 71 nci madde hükümlerine uygun surette bankaya yatırılması mecburidir.

b) Muhtelif sebeplerle fon paralarını ayıramamış bulunan oda ve borsalar bu borçlarını ve Birlik Yönetim Kurulu ile kararlaştıracakları şekilde ve en geç 5 sene zarfında Birlikte-

ki hesaplarına ödemeye mecburdurlar.

c) 4355 ve 5590 sayılı Kanun hükümlerine göre Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin veya Birliğin muvafakatiyle fona ayrılan paralarını gayrimenkul iktisabına sarfeyliyen oda ve borsaların bu suretle sarfettikleri paralar, tasfiye sonunda göz önünde tutulmak üzere Birlikteki hesaplarına borç olarak geçirilir.

e) 4355 ve 5590 sayılı Kanun hükümlerine göre Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin emir veya muvafakatiyle Odalar ve Borsalarca fon paralarından yukardaki bentlerde yazılı olanlardan gayri hususlara yapılan sarfiyat bu Oda ve Borsaların Birlik'teki hesaplarına ödenmiş addolunur.

d) Bu suretle meydana gelecek hesaplar Birlik giderleri için sarf olunan paralarla Birliğin teşekkülü tarihine kadar Merkezde biriken fonlardan Vekâletçe sarf olunan paraların tutarı yatırdıkları para nispetinde her oda ve borsa'ya taksim olunarak her birisine düşecek miktar hesaplarındaki paradan indirildikten sonra bakiye verdiği takdirde bu artan kısmının % 50 si oda ve borsalara iade olunur.

Diğer % 50 nin nereye tahsis edileceğini Birlik Genel Kurulu kararlaştırır.

Tasfiye muamelesi Birlik tarafından yapılır.

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Adalet, Ekonomi ve Ticaret Vekilleri yürütür.

Konya Mebusu Saffet Gürol'un, «Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret odaları», «Sanayi odaları», «Ticaret borsaları» ve «Ticaret ve sanayi odaları», «Ticaret odaları», «sanayi odaları» ve «Ticaret borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/585)

Büyük Millet Meclisi Muhterem Reisliğine

5590 sayılı Kanunun bâzı maddelerini değiştirmeye mâtuf kanun teklifimi takdim ediyorum. Geceğinin yerine getirilmesini hürmetle arz ve rica ederim.

23 . 12 . 1953

Konya Mebusu
Saffet Gürol

MUCİP SEBEPLER

11 . III . 1950 tarihinden beri meriyette bulunan 5590 sayılı Kanunun tatbiki sırasında Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Borsalar ve bu kanunun tatbikına memur bulunan Ekonomi ve Ticaret Vekâleti aşağıda teklif ettiğim maddelerin mucip sebeplerinde izah edeceğim şekilde zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

Memleketin ticaret ve sanayi hayatında ehemmiyeti derkâr bulunan bozuklukların izalesi maksadını taşıyan kanun teklifim kabul buyurulduğu takdirde Ticaret ve Sanayi odalarıyla Borsalara ait muamelelerin daha süratle ve emniyetle yürütülmesi kabil olacaktır.

Değiştirilmesini teklif ettiğim 4 nü madde odaların kuruluş ve çalışma hudutlarına dairdir. Eski metinde Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Ticaret Odalarının kuruluş ve çalışma sahalarının belediye hudutları olduğu, Sanayi Odalarının ise vilâyet hudutları bulunduğu ve bu hudutların Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından genişletilip daraltılabileceği yazılıdır.

Ticaret Odaları ve Ticaret ve Sanayi Odalarının hudutları belediye sınırları ile mahdut olduğuna göre tatbikatta bu hudut dışında kalan tüccar ve sanayicilerin oda ile alâkalı muameleleri yapılamamaktadır.

Yeni teklif bunu temine mâtuftur.

16 ncı madde ile yapılan değişiklik oda meclisi başkanlığı ile yönetim kurulu başkanlığının, murakabe eden ve edilen iki uzuv başkanlığının aynı şahısta içtima etmemesini sağlamaya mâtuftur.

51 nei maddedeki tadilat ile tatbikatta rastlanılan madde ve madde gurupu tâbirinin sebep olduğu karışıklıkların izalesine mâtuftur.

Birlik Genel Kuruluna oda ve Borsalar tarafından gönderilecek üye adedine ait bulunan 64 nü maddedeki hüküm teşekküllerin Genel Kurulda lâyıki veçhile temsilini temin edememekte ve aynı zamanda gelir durumu müsait olmıyan odaların lüzumsuz külfetlere katlanmasına saik olmaktadır. Bu sebeple gönderilecek üye adedinin teşekküllerdeki âza adedi ile mütenasip olmasını sağlamak üzere gelir durumları ile ahenkli bir tarzda tesbiti uygun görülmüştür.

KONYA MEBUSU SAFFET GÜROL'UN
TEKLİFİ

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanunun 4, 16, 51 ve 64 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 4. — «Ticaret ve Sanayi Odaları» ile «Ticaret Odaları» nın kuruluş ve çalışma sahaları belediye sınırlarıdır. «Sanayi Odaları» nın kuruluş ve çalışma sahaları il sınırlarıdır. «Sanayi Odaları» nın çalışma sahaları Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından genişletilip daraltılabilir.

Yukarda yazılı faaliyet sahaları dışında kalan yerlerdeki müseccel tacir ve sanayicilerin, bu yerlerde 8 nci maddeye göre ajanlık tesisi de mümkün olmadığı takdirde, istekleri ile, en yakın odalara, yönetim kurulu kararı ile kaydolunmaları mümkündür.

Madde 16. — Oda meclisleri meslek komitelerince seçilecek ikişer kişi ile kurulur.

Oda meclisleri için aynı miktarda yedek seçilir.

Oda meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis kendi üyeleri arasından bir yıl için bir başkan ve bir başkanvekili seçer.

Meclis başkanları Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmezler.

Madde 51. — Asgari beş meslek grubu teşkil edemiyen borsalarda, meslek komiteleri ku-

rulmaz. Bu nevi borsalarda meclis, borsaya kayıtlı olanlar tarafından seçilir. Meslek komitelerinin görevleri tüzükte gösterilecek şekilde meclisçe ifa olunur.

Madde 64. — Birlik Genel Kurulu odalar ve borsalar meclislerince üyeleri arasından üç yıl için seçilecek delegelerden teşekkül eder.

Oda ve borsalar gelirlerinin ilk 50 000 liraya kadar olan kısmı için bir ve her fazla 50 000 lira ve küsuru için ayrıca birer delege gönderirler. Ancak, her oda ve borsanın Genel Kurula göndereceği delege adedi 10 u geçemez.

Oda ve borsa meclisleri ayrıca aynı miktarda yedek delege de seçerler. Delegenin odadan çıkması, çıkarılması, istifası veya ölümü hallerinde aldıkları oy sırasına göre yerine yedekleri gönderilir.

Gelirleri 50 000 liradan aşağı olan oda ve borsaların delege göndermeleri ihtiyaridir.

Delegelerin Genel Kurula iştirak masrafları mensup oldukları teşekküllerce ödenir,

Genel Kurul kendi üyeleri arasından üç sene için bir başkan ve iki başkanvekili seçer. {

Genel Kurul her sene Mayıs ayında toplanır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet, Ekonomi ve Ticaret vekilleri yürütür.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ekonomi Komisyonu

Esas No. 2/585, 582

Karar No. 10

26 . XII . 1953

Yüksek Reislige

Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ile 20 arkadaşının, «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanuna bazı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ile Konya Mebusu Saffet Gürol'un mezkûr kanuna dair kanun teklifi komisyonumuzda Hükümet ve Birlik mümessilleri hazır oldukları halde incelendi.

Kanun tekliflerinin her ikisi de aynı kanunun bazı maddelerinin tadiline taallûk ettiklerinden birleştirilerek mütalâa edilmiş, ve teklif sahiplerinin mucip sebepleri uygun görülerek maddelere geçilmiştir.

İki teklifin maddelerini tek bir metinde toplayabilmek için 1 nci madde ona göre düzeltilmiş ve Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ile 20 arkadaşının tekliflerindeki madde numaraları 5590 sayılı Kanunda taallûk ettikleri maddelerin numaraları ile değiştirilmiş ve mezkûr teklifteki maddelerin baş kısımlarındaki fıkralar 1 nci maddenin aynı gayeyi istihdaf ettiği mülâhazasıyla maddelerden çıkarılmıştır.

Konya Mebusu Saffet Gürol'un teklifinin 4 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında Odaya kaydolunmak istiyen civar tacir ve sanayicilerin kayıtlarının meclislerince tasdikını tazammun eden kısmı fıkradan çıkarılmıştır.

86 ncü maddenin 1 nci fıkrasının son kelimesi, bu husustaki tüzük kanuna göre daha

sonra yapılacağından «gösterilir» olarak düzeltilmiştir.

Geçici maddenin 1 nci fıkrasına : Fon paralarının tasfiyesinin Birlik tarafından yapılacağı istihdaf eden «Birlik tarafından» kelimeleri eklenmiş ve aynı gayenin tahakkuku için maddenin sonuna konmuş olan fıkra maddeden çıkarılmıştır.

Konya Mebusu Saffet Gürol'un teklifinin 64 ncü maddesinin son fıkrasında birliğe borçlu olan oda ve borsaların Genel Kurula iştirak edemeyeceklerine dair olan hüküm maddeden çıkarılmış, bu madde Birlik Genel Kurulu seçimlerine ait esasları tesbit ettiğinden ve yeni seçimlerin de 1 Mayıs 1954 ten itibaren başlayacağından bu maddenin meriyetinin o zamana kadar tâlik için yürürlük maddesi ona göre tanzim edilmiştir.

Kanunu yürütmeğe memur vekâletlerden Ekonomi ve Ticaret Vekâleti ayrı birer vekile bağlanmış gibi yazılan yürürlük maddesine bir «ve» kelimesi ilâve edilerek madde düzeltilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Ekonomi Komisyonu Reisi

Sözcü

Bursa

Erzurum

Mithat San

E. Nutku

Kâtip

Bolu

Ankara

Bursa

K. Kozak

F. Seyhun

H. Şaman

Giresun

Giresun

Konya

Hamdi Bozbağ

Tahsin İnanc

Saffet Gürol

Konya

K. Ataman

Ticaret Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No : 2/582 - 2/583

Karar No : 11

18 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Çanakkale Mebusu Kenan Akmanlar ile 20 akadaşının, «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği hakkındaki 5590 sayılı Kanuna bazı maddeler eklenmesine ve bu kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ile Konya Mebusu Saffet Gürol'un mezkûr kanuna dair kanun teklifi ve Ekonomi Komisyonunun raporu komisyonumuzda Hükümet ve Birlik mümessilleri hazır oldukları halde incelendi :

Kanun tekliflerinin her ikisi de aynı kanunun bazı maddelerinin tadiline taallük ettiklerinden birleştirilerek mütalâa edilmiş, ve teklif sahiplerinin ve Ekonomi Komisyonu raporunun mucip sebepleri uygun görülerek maddelere geçilmiştir.

Teklif sahiplerinin metinleri ile Ekonomi Komisyonunun tadilen kabul ettiği madde metinleri ayrı ayrı tetkik olunduktan sonra Ekonomi Komisyonunun kabul ettiği madde metinleri müzakereye esas teşkil etmiştir. Bu son metinde yalnız 28 nci ve ek madde ile geçici maddede tadilen yapılmış diğer madde metinlerine aynen iştirak olunmuştur. Bu üç maddede yapılan değişikliklerin mucip sebepleri aşağıda ayrı ayrı gösterilmiştir.

28 nci maddedeki tadilât : Teklifte : «Odalara her yıl Birlik adına gönderecekleri gelirlerinden muayyen nispetlerin Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin irae edeceği bir millî bankaya yatırılması» kaydı mevcuttur. Birliğin hükmi şahsiyeti haiz olmadığı devreye ait olan bu hükmün bu yeni kanunda muhafazası uygun görülmemiş ve bu cihet tayyolunarak bu salâhiyet Birlik Yönetim Kuruluna bırakılmıştır.

Ek maddedeki tadilât : Bu maddede odalara ait 28 nci maddede yazılı hüküm aynen

borsalar için tekrarlanmakta ve metin itibariyle de muvazi bulunmaktadır. Burada da aynı mucip sebepler tahtında Ekonomi ve Ticaret Vekâleti yerine Birlik Yönetim Kurulu kelimeleri ikame edilmekle iktifa olunmuştur.

Geçici maddedeki tadilât : Birlik fonlarının tasfiyesine mütallik olan bu madde komisyonumuzca uzun boylu müzakereden sonra bu fonun tarihî gelişmesi, bugüne kadar vâkı tabikatin cereyan ediş tarzı, halen bazı oda ve borsaların paralarını şu veya bu şekilde çekmiş olmalarına mukabil bir kısım oda ve borsaların fonlarını gösterilen bankada olduğu gibi muhafaza eyledikleri göz önünde tutularak, hakkaniyet prensibi dâhilinde tasfiyenin süratle ve basit bir tarzda icrası için yalnız Birlik umumi sarfiyatının garameten tevzi olunacak bir hisse ile karşılanması ve mütebaki paraların oda ve borsalara iaadesi ve bugüne kadar iktisabettikleri menkul ve gayrimenkul malların kendilerine sarahatle mal edilmesi ve ancak hisse senedini aldıkları millî müesseselerin durumlarını sarsmamak için yalnız bu noktada bir «satış izni» almaları kaydının konularak geri kalan hususatta tamamen serbest bir anlayışla işlerin tedvirini mümkün kılacak hükümlerin sevkı muvafık düşünülmüş ve böylece geçici madde için bu anlayışın ışığı altında komisyonca hazırlanan madde teklif metni yerine ikame edilmiştir.

Komisyonumuz, bu kanun teklifini bilhassa Birliğin zaruri görülen inkişafını temine ve bu inkişafın ise ancak bu yeni hükümler dâhilinde tahakkukuna imkân olduğunun anlaşılmasına ve bu cihetin bugünlerde hazırlanması gereken 1954 Birlik Bütçesinin tanziminde göz önünde bulundurulmasıyla kabil olacağına kanaat getirmiş ve bu hususa Hükümet temsilcilerinin de iştirak halinde olduklarını tesbit etmiş bulunduğundan keyfiyetin öncelik ve ivedilikle müzakeresinin

arzını da kararlaştırmış bulunmaktadır.

İş bu kanun teklifi Umumi Heyetin yüksek tasvibine arz edilmek üzere saygı ile Yüksek Re-
isliğe sunulmuştur.

Ticaret Komisyonu Reisi

Y. Sözeü

Kastamonu

Şükrü Kerimzade

Sözeü

Kastamonu

Şükrü Kerimzade

Kâtip

Kocaeli

H. Başak

Antalya

N. Ş. Nobel

Erzurum

S. Başak

Afyon K.

S. Kerman

Bolu

V. Yöntem

İmzada bulunamadı

Bursa

H. Şaman

Afyon K.

G. Yiğitbaşı

Denizli

E. Şahin

Kütahya

M. Alkin

EKONOMİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sa-
nayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Ticaret ve Sa-
nayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları
ve Ticaret Borsaları Birliği hakkındaki 5590 sa-
yıılı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine
dair kanun teklifi*

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanununun 4, 16, 28,
51, 61, 64, 72, 78 ve 86 ncı maddeleri ile 65 nci
maddesinin (h) fıkrası aşağıdaki şekilde deği-
ştirilmiş, 75 nci maddesine bir fıkra eklenmiş, 73
ncü maddesi yürürlükten kaldırılmış ve mezkûr
kanuna bir madde eklenmiştir.

Madde 4. — «Ticaret ve Sanayi Odaları» ile
«Ticaret Odaları» nın kuruluş ve çalışma saha-
ları belediye sınırlarıdır. «Sanayi Odaları» nın
kuruluş ve çalışma sahaları il sınırlarıdır. «Sa-
nayi Odaları» nın çalışma sahaları Ekonomi ve
Ticaret Vekâleti tarafından genişletilip daral-
tılabilir.

Yukarıda yazılı faaliyet sahaları dışında ka-
lan yerlerdeki müseccel tacir ve sanayicilerin,
bu yerlerde 8 nci maddeye göre ajanlık tesisi de
mümkün olmadığı takdirde, istekleri ile, en
yakın odalara, yönetim kurulunun kararı ile
kaydolunmaları mümkündür.

Madde 16. — Konya Mebusu Saffet Gürol'un,
16 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları»,
«Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları», ve «Tica-
ret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sa-
nayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği
hakkındaki 5590 sayılı Kanunun bazı maddeleri-
nin değiştirilmesine dair kanun teklifi*

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanununun 4, 16,
28, 51, 61, 64, 72, 78 ve 86 ncı maddeleri a-
şağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Madde 4. — «Ticaret ve Sanayi Odaları» ile
«Ticaret Odaları» nın kuruluş ve çalışma saha-
ları belediye sınırlarıdır. «Sanayi Odaları» nın
kuruluş ve çalışma sahaları il sınırlarıdır. «Sa-
nayi Odalarının» çalışma sahaları Ekonomi ve
Ticaret Vekâleti tarafından genişletilip daraltı-
labilir.

Yukarıda yazılı faaliyet sahaları dışında ka-
lan yerlerdeki müseccel tacir ve sanayicilerin,
bu yerlerden 8 nci maddeye göre ajanlık tesisi
de mümkün olmadığı takdirde, istekleri ile, en
yakın odalara, Yönetim Kurulunun kararı ile
kaydolunmaları mümkündür. (Ekonomi Komis-
yonunun dördüncü maddesi aynen).

Madde 16. — Oda Meclisleri, meslek komite-
lerince seçilecek ikişer kişi ile kurulur.

Oda Meclisleri için aynı miktarda yedek se-
çilir.

Oda Meclislerinin süreleri üç yıldır.

Meclis kendi üyeleri arasından bir yıl için
bir başkan ve bir başkan vekili seçer.

Meclis başkanları Yönetim Kurulu üyeliğine
seçilemezler. (Konya Mebusu Saffet Gürol'un
16 ncı maddesi aynen).

Eko. K.

Madde 28. — Odalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki miktarlarını bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere Birlik adına Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin göstereceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her senenin Haziran ve Aralık aylarında müsavi iki taksitte yatırılır.

Yıllık gelirleri:

25 000 Tl. ya kadar olan odalar	% 2,50
50 000 Tl. ya kadar olan odalar	% 5
100 000 Tl. ya kadar olan Odalar	% 7,50
100 000 Tl. dan yukarı olan Odalar	% 10

Madde 51. — Konya Mebusu Saffet Gürol'un 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 61. — Odalar ve Borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre Oda ve Borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından «Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» kurulur.

Kuruluş şeklini tesbite Ekonomi ve Ticaret Vekâleti yetkilidir. Birliğin merkezi Ankara'dır. Birlik hükmi şahsiyeti haizdir.

Madde 64. — Birlik Genel Kurulu Odalar ve Borsalar meclislerince üyeleri arasından üç yıl için seçilecek delegelerden teşekkül eder.

Oda ve Borsalar gelirlerinin ilk 50 000 liraya kadar olan kısmı için bir ve her fazla 50 000 lira ve küsuru için ayrıca birer delege gönderirler. Ancak, her Oda ve Borsanın Genel Kurula göndereceği delege adedi 10 u geçemez.

Oda ve Borsa meclisleri ayrıca aynı miktarda yedek delege de seçerler. Delegenin Odadan çıkması, çıkarılması, istifası veya ölümü hallerinde aldıkları oy sırasına göre yerine yedekleri gönderilir.

Gelirleri 50 000 liradan aşağı olan Oda ve Borsaların delege göndermeleri ihtiyaridir.

Delegelerin Genel Kurula iştirak masrafları

Ti. K.

Madde 28. — Odalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki miktarlarını, bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere, Birlik adına, Birlik İdare Kurulunun tâyin edeceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her senenin Haziran ve Aralık aylarında müsavi iki taksitte yatırılır.

Yıllık gelirleri :

25 000 liraya kadar olan odalar	% 2,5
50 000 liraya kadar olan odalar	% 5
100 000 liraya kadar olan odalar	% 7,5
100 000 liradan fazla olan odalar	% 10

Madde 51. — Asgari beş meslek grubu teşkil edemiyen borsalarda: meslek komiteleri kurulmaz. Bu nevi borsalarda meclis, borsaya kayıtlı olanlar tarafından seçilir. Meslek komitelerinin görevleri tüzükte gösterilecek şekilde meclisçe ifa olunur. (Konya Mebusu Saffet Gürol'un 51 nci maddesi aynen).

Madde 61. — Odalar ve borsalar arasında, bu kanunda yazılı esaslara göre oda ve borsaların tekâmül ve inkişafını sağlamak maksadiyle Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından «Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» kurulur.

Kuruluş şeklini tesbite Ekonomi ve Ticaret Vekâleti yetkilidir. Birliğin merkezi Ankara'dır. Birlik hükmi şahsiyeti haizdir. (Ekonomi Komisyonununun 61 nci maddesi aynen).

Madde 64. — Birlik Genel Kurulu odalar ve borsalar meclislerince üyeleri arasından üç yıl için seçilecek delegelerden teşekkül eder.

Oda ve borsalar gelirlerinin ilk 50 000 liraya kadar olan kısmı için bir ve her fazla 50 000 lira ve küsuru için ayrıca birer delege gönderirler. Ancak, her oda ve borsanın Genel Kurula göndereceği delege adedi 10 u geçemez.

Oda ve borsa meclisleri ayrıca aynı miktarda yedek delege de seçerler. Delegenin odadan çıkması, çıkarılması, istifası veya ölümü hallerinde aldıkları oy sırasına göre yerine yedekleri gönderilir.

Gelirleri 50 000 liradan aşağı olan oda ve borsaların delege göndermeleri ihtiyaridir.

Delegelerin Genel Kurula iştirak masrafları

Eko. K.

mensup oldukları teşekküllerce ödenir.

Genel Kurul kendi üyeleri arasından üç sene için bir başkan ve iki başkanvekili seçer.

Genel Kurul her sene Mayıs ayında toplanır.

Madde 72. — Birlik bütçesinin giderleri kanununun muaddel 28 nci maddesine ve bu kanuna eklenen maddeye göre oda ve borsalar tarafından yatırılan paralar ile karşılanır.

Madde 78. — Kayıt ücreti ile yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsillerine ait odalar ve borsalarca verilen kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir.

Madde 86. — Oda, Borsa ve Birlik memur ve hizmetlilerinin tâyin, terfi, nakil ve işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, işten ayrılma hallerinde verilmesi lâzım gelen tazminat miktar ve şekilleri tüzükte gösterilir.

Tâyini Ekonomi ve icaret Vekâletince yapılan borsa memurlarının emeklilik muameleleri Emeklilik Kanununa göre yürütülür.

Madde 65. — h) Birlik gider bütçesini tetkik etmek ve karara bağlamak.

EK MADDE — Çanak kale Mebusu Kenan Akmanlar ve 20 arkadaşının ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ti. K.

mensup oldukları teşekküllerce ödenir.

Genel Kurul kendi üyeleri arasından üç sene için bir başkan ve iki başkanvekili seçer.

Genel Kurul her sene Mayıs ayında toplanır. (Ekonomi Komisyonunun 64 ncü maddesi aynen).

Madde 72. — Birlik bütçesinin giderleri kanununun muaddel 28 nci maddesine ve bu kanuna eklenen maddeye göre oda ve borsalar tarafından yatırılan paralar ile karşılanır. (Ekonomi Komisyonunun 72 nci maddesi aynen).

Madde 78. — Kayıt ücreti ile yıllık aidat ve kesinleşen zamlarla para cezalarının tahsillerine ait oda ve borsalarca verilen kararlar ilâm hükmünde olup icra dairelerince yerine getirilir. (Ekonomi Komisyonunun 78 nci maddesi aynen).

Madde 86. — Oda, borsa ve birlik memur ve hizmetlilerini, tâyin, terfi, nakil ve işten çıkarma muameleleri ve hastalık, ihtiyarlık, emeklilik ve ölüm sigortalarının yapılması şekli, işten ayrılma hallerinde verilmesi lâzım gelen tazminat miktar ve şekilleri tüzükte gösterilir.

Tâyini Ekonomi ve Ticaret Vekâletince yapılan Borsa memurlarının emeklilik muameleleri Emeklilik Kanununa göre yürütülür.

(Ekonomi Komisyonunun 86 ncü maddesi aynen).

MADDE 2. — 5590 sayılı Kanunun 65 nci maddesinin h fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

h) Birlik gider bütçesini tetkik etmek ve karara bağlamak.

(Ekonomi Komisyonunun 65 nci maddesinin h fıkrası aynen).

MADDE 3. — 5590 sayılı Kanuna aşağıda yazılı şekilde bir madde eklenmiştir.

EK MADDE — Borsalar her yıl tahsil edilen gelirlerinin aşağıda yazılı nispetlerdeki miktarlarını bu kanunun 5 nci bölümündeki gayelere sarfedilmek üzere Birlik adına, Birlik İdare Kurulunun tâyin edeceği millî bankalardan birine yatırmaya mecburdurlar. Bu paralar her

Eko. K.

Ti. K.

Madde 75. — Kanunun muaddel 28 nci maddesinde ve bu kanuna eklenen maddede yazılı paraları haklı bir sebep olmaksızın yatırmamakta ısrar eden yönetim kurullarına ve bu işte taksirleri görülen genel kâtiplere Birliğin talebi üzerine Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından işten el çektirilir. Bu suretle işten el çektirilenler üç sene müddetle yönetim kurullarına seçilemezler ve genel kâtipliğe tâyin edilemezler.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunla kaldırılan 73 ncü madde hükümleri dairesindeki hesaplara göre Birlik nezdinde birikmiş olan fon paraları aşağıdaki esaslara uygun şekilde ve 5 sene zarfında Birlik tarafından tasfiye olunur.

a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Odalar ve Borsalar tarafından fona ayrılmış olup Vekâletçe gösterilen bankaya yatırılmıyarak her ne sebeple olursa olsun esham ve tahvilât veya para olarak muhafaza edilen fon paralarının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay zarfında para veya esham ve tahvilât olarak 71 nci madde hükümlerine uygun surette bankaya yatırılması mecburidir.

b) Muhtelif sebeplerle fon paralarını ayıramamış bulunan Oda ve Borsalar bu borçlarını Birlik Yönetim Kurulu ile kararlaştırılmaları şeklinde ve en geç beş sene zarfında Birlikteki hesaplarına ödemeye mecburdurlar.

c) 4355 ve 5590 sayılı Kanun hükümlerine göre Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin veya Birliğin muvafakati ile fona ayrılan paralarını gayrimenkul iktisabına sarfeyliyen Oda ve

senenin Haziran ve Aralık aylarında iki müsavi taksitte yatırılır.

Yıllık Gelirleri

25 000 liraya kadar olan	Borsalar	%2,50
50 000 » » » »		%5
100 000 » » » »		%7,50
100 000 » dan yukarı » »		%10

MADDE 4. — 5590 sayılı Kanunun 75 nci maddesine aşağıda yazılı şekilde bir fıkra eklenmiştir.

Kanunun muaddel 28 nci maddesinde ve bu kanuna eklenen maddede yazılı paraları haklı bir sebep olmaksızın yatırmamakta ısrar eden Yönetim Kurullarına ve bu işte taksirleri görülen genel kâtiplere Birliğin talebi üzerine Ekonomi ve Ticaret Vekâleti tarafından işten el çektirilir. Bu suretle işten el çektirilenler üç sene müddetle yönetim kurullarına seçilemezler ve genel kâtipliğe tâyin edilemezler. (Ekonomi Komisyonunun 75 nci maddesinin fıkrası aynen.)

MADDE 5. — 5590 sayılı Kanunun 73 ncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — Kuruluşu tarihinden bu kanunun neşri tarihine kadar Genel Kurul kararlarıyla Birliğe tahsis edilip fondan ayrılan paralarla, bu kanunla temin olunan gelirlerin tahsiline değin Birliğin masraflarını karşılamak üzere lüzumlu olan 400 000 lira 1954 yılı gelir bütçeleri yekûnları nispetinde bütün Oda ve Borsalara taksim olunarak bu meblâğ her Oda ve Borsanın fon hesabında mevcut parasından düşüldükten sonra bakıyesi beş sene içinde kendilerine iade olunur.

Fon hesabına para yatırmamış veya yatırıp da çekmiş bulunan Oda ve Borsalar kendilerine bu madde hükmüne göre tahakkuk ettirilecek olan hisselerini en geç beş senede ve yıllık beş müsavi taksitte ödemeye mecburdurlar.

Birlik Yönetim Kurulu bu kanunun neşrin-den itibaren üç ay zarfında yukardaki fıkralar hükmüne göre gerekli hesapları yapmaya ve ilgili Oda ve Borsalara hisselerini tebliğ etmeye mecburdur.

Bu geçici madde hükmü Oda ve Borsaların 1952 yılı zarfında tahsil edilen gelirlerine ta-

Eko. K.

Borsaların bu suretle sarfettikleri paralar, tasfiye sonunda göz önünde tutulmak üzere Birlikteki hesaplarına borç olarak geçirilir.

ç) 4355 ve 5590 sayılı Kanun hükümlerine göre Ekonomi ve Ticaret Vekâletinin emir veya muvafakati ile Odalar ve Borsalarca fon paralarından yukardaki bentlerde yazılı olanlardan gayri hususlara yapılan sarfiyat bu Oda ve Borsaların Birlikteki hesaplarına ödenmiş addolunur.

d) Bu suretle meydana gelecek hesapta Birlik giderleri için sarfolunan paralarla Birliğin teşekkülü tarihine kadar merkezde biriken fonlardan Vekâletçe sarfolunan paraların tutarı yatırdıkları para nispetinde her oda ve borsaya taksim olunarak her birisine düşecek miktar hesaplarındaki paradan indirildikten sonra bakiye verdiği takdirde bu artan kısmının yüzde ellisi Oda ve Borsalara iade olunur.

Diğer yüzde ellinin nereye tahsis edileceğini Birlik Genel Kurulu kararlaştırılır.

MADDE 2. — Bu kanunun 64 ncü maddesi 1 Mayıs 1954, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet ve Ekonomi ve Ticaret Vekilleri yürütür.

Ti. K.

allük eden fonlara şâmil olup 1953 senesinde tahsil edilen gelir üzerinden Birlik aidatı bu kanunun 28 nci ve ek maddelerine göre ödenir.

Fon paraları ile iktisabeyledikleri her türlü menkul ve gayrimenkul kıymetler bunları iktisabeden Oda ve Borsaların malıdır. Şu kadar ki millî müesseselerin hisse senetleri Birlik Yönetim Kurulunun muvafakati alınmadan satılmaz.

5590 sayılı Kanuna intibak edemiyen Odalara ait fon paraları Birliğe maledilir.

MADDE 6. — Bu kanunun değiştirilen 64 ncü maddesi 1 Mayıs 1954, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Adalet ve Ekonomi ve Ticaret vekilleri yürütür.

(Ekonomi Komisyonunun 3 ncü maddesi 7 nci madde olarak aynen.)

